

1095
3-14.

శ్రీమదపరబ్రహ్మ సామంతుః
శ్రీకృష్ణవేదాంతాంతరంగము

సకలసజ్జనానంద సద్గుణసాగరము

ఇయ్యది

స్వామి మనోరంజితం బగునామ

మలుగూరు

కాలవర్తి. శ్రీనివాసశాస్త్రిలవారి పుత్రుడగు,

జాకీర్లాద్ శాస్త్రిలచే

రదియింపబడి

మొదలుల కీ పరిశోధితమై

జేదగూరు. శ్రీకృష్ణశాస్త్రిలవారి సహాయముచే

మొదటి కూర్పు 2,000.

రెండవ పట్టణం.

పంచవ్య ముద్రాక్షరకాలయందు ముద్రింపబడియే.

1914

[విజ్ఞాన కళాశాల]

[విజ్ఞాన కళాశాల]

Copyright Registered.

20	6	చానధర్త	చానధర్త.
...	16	పుడును	పుడును
...	20	దుర్బంధ	దుర్బంధ
23	2	యచ్చ	యచ్చ
...	1		యదాచయచ్చ
...	3	మాత్యకర్మ	మాత్యకర్మ
...	2		కుభాకుభమాత్యకర్మ
...	4	తచ్చ	తచ్చ
...	3		తదాచతచ్చ
28	3	పశిష్టలవారు	పశిష్టలవారు
...	18	క్రికృష్ణ	క్రికృష్ణ
29	18	వ్యాసుబిద్యా	వ్యాసుబిద్యా
31	4	అర్జునకు	అర్జునకు
34	2	కర్మాధిలంపార్థ	కర్మాధిలంపార్థ
36	9	పురుషాకదా	పురుషాకదా
37	18	శంఖని	శంఖని
38	2	హంసరాణి	హంసరాణి
...	23	దీర్ఘాదీర్ఘనయనా	దీర్ఘాదీర్ఘనయనా
39	12	పురుషునితోను	పురుషునితోను
...	15	వరుకుయవ్వనియని	వరుకుయవ్వనియనియూ
40	22	అత్స	అత్స
41	11	స్వాత్రివం	స్వాత్రివం
42	1	ధితి	ధితి
...	3	భమిశ్శల్ల	భమిశ్శల్ల
...	9	చమతోగూడిన	చమతోగూడిన
43	5	నిష్టివన	నిష్టివన
44	3	పాలిగుబ్బ	పాలిగుబ్బ
46	1	లెక్కపక్కలు	లెక్కపక్కలు
...	5	పాక్షులై	పాక్షులై
47	10	దేకున్నను	దేకున్నను
...	13	సర్పతి	సర్పతి

...	17	వైధవ్యము	వైధవ్యము
...	23	చేపి	చేపి
48	1	చెపించి	చెపించి
...	22	చెపించ	చెపించ
50	22	ప్రక్షేప	ప్రక్షేప
52	11	పునిలక్య	పునిలక్య
...	25	పుత్తరొత్తర	పుత్తరొత్తర
54	18	రక్ష	రక్ష
55	24	పరస్పరవిరోధ	పరస్పరవిరోధ
57	10	వైవాళికనుదు	వైవాళికనుదు
58	25	దోషాహవము	దోషాహవము
59	20	దృష్టాంతములు	దృష్టాంతములు
61	6	రుకుమరియైన	రుకుమరియైన
62	1	బాల్యపయస్సన	బాల్యపయస్సన
...	9	మొదలిడుచున్నారు	మొదలిడుచున్నారు
65	9	అహవా	అహవా
72	26	యూలాగు	యూలాగు
77	23	భార్యయందు	భార్యయందు
80	25	రావణుని	రావణుని
83	17	మాడుబాబులు	మాడుబాబులు
90	7	చరితంకవ	చరితంకవ
93	10	నూర్పు	నూర్పు
97	25	దిట్టవేగము	దిట్టవేగము
98	7	యెట్టులదగు	యెట్టులదగు
99	10	డి.	డి.
99	11	అన్నాహారము	అన్నాహారము
100	8	కుచస్త్రీరతియె	కుచస్త్రీరతియె
...	14	వ్రాణినాదని	వ్రాణినాదని
...	22	యూధర్మము	యూధర్మము
101	5	పొడుగానుండి	పొడుగానుండి
...	23	సమీపించును	సమీపించును

105	3	సెన్సోకోటుకా	సెన్సోకోటుకా
...	3	కాంచీపురంపత్తి	146 సెంబరుపుంహవలెను
...	3	146 సెంబరుగీటు	కాంచీపురం పుండవలెను
...	14	ముడుపు	ముడుపు
108	21	పాటుపటు	పాటుపడు
108	24	కృష్ణకాస్త్రిలవాగు	కృష్ణకాస్త్రిలవాగు
109	3	యచ్చిగల	యచ్చిగల
112	5	వెంకిటరాప్పగారు	వెంకిటరామప్పగారు
...	19	మద్దగిరి	మద్దగిరి
...	20	విద్యాపతి	విద్యాపతి
...	22	అన్నప	అన్న
...	23	చిత్రము	చిత్రము
115	23	సూతాత్మక	సూతాత్మక
116	18	చేయివల	చేయివల
118	11	విధమునకు	విధమునకు
121	4	సుఖాననమునుమడి	సుఖాననముననుండి
122	17	పుద్వ	పుద్వ
125	14	గ్రంథముల	గ్రంథముల
130	1	చాలామంది	చాలామంది
...	26	గుద్రదైరవం	గుద్రదైరవం
...	28	పాకుపతాక్తరసం	పాకుపతాక్తరసం
134	21	గర్భముకుక్షియందే	గర్భముకుక్షియందే
...	24	తతోవ్యాసస్య	తతోవ్యాసస్య
135	1	స్వపాన	స్వపాన
...	3	దేవిముల	దేవిముల
...	15	పాటూరికా	పాటూరికా

విషయసూచిక.

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.
1. మనుష్యజన్మ.	1
2. కారవ్యసంఖ్యం.	2
3. శ్రీవిషయము, మాషణ	5
4. పింజోర్పత్తలక్షణం	14
5. గర్భము నొచ్చటకు ముఖ్యకారణములు.	16
6. గర్భిణీ శ్రీ పుండవలనవిధానము	17
7. కర్తవ్యముగురించి ..	22
8. ప్రార్థనముగురించి	28
9. జ్ఞానహర్షముగురించి	32
10. వ్యాయామము.	36
11. రతివిషయము	37
12. సురతముఖసంధానము.	39
13. శ్రీ విద్యనుగురించి	44
14. పరిచర్యలక్షణములు.	46
15. ప్రస్తుత శ్రీ చర్య.	47
16. ప్రస్తుత శ్రీ చర్యలో వైద్యులపాదన.	49
17. ప్రస్తుత శ్రీ చర్యలో వ్యోమకైత్రులపాదన.	50
18. ప్రస్తుత శ్రీ చర్యలో అపర్వలపాదన.	51
19. శ్రీచార్య వివాహము. ..	53
20. కాల విధివాచివాహము	63
21. పురుషవిద్యా.	73
22. ధనముదానిచెడిపు.	75
23. లోభి	76
24. యాచనాదూషణ.	77

25. దత్తాపహరము.	80
26. విక్రమము.	88
27. స్త్రీ హైన్యము	84
28. జారపురుష జార స్త్రీచర్య.	92
29. పరస్త్రీ సాంగత్యముచే చెడుపు	99
30. సత్సంగత్యము.	100
31. పరోపకారార్థము సాటుపడువారలు	108
32. వివేకము పోవుమార్గము	113
33. విరక్తిమార్గము.	114
34. వేదాంతమార్గము.	116
127 పేజీ మొదలు 186 వరకు యితర విషయములు.	

శ్రీ.

వంశానుక్రమణిక.

|| ద్వీపక ||

శ్రీరామచంద్రునిచేరినుతింది । గారాబమునముద్దుగణనాథునెంచి ।
వాశిగాకారవనిశనుబొంగి । భాసురంబుగరమాభామకుమ్రెక్కి-
వనిగాకాంభవివజాక్షిచలచి । పెనుపొందట్రహనుప్రమథాధిపతిని ।
వ్యాసకాల్పీకులవనబూజించి । కాశీకుమైదలయినఘనమైనరుషుల ।
వినుతించిబాగునివిమలభవభూతి । ఘనకాలిదాసాదిఘనులమదినెంచి ।
పంకితర్కితవారనామాత్యు । మండరమిత్రునిమదినెంచిగురుని ।
మోససముననుచిమక్కువమీర । పూనికతిరుమలపట్టణమునకు ।
హిమపుగామలుకూర్చితినామధేయి । మతులితంబుగల్గిమణిమయ
మగుచు వెలసెడిపురమందువిపులలోనలలితంబుగవేదకావ్య్రసిపు
గురునిదిశకావ్యపగోత్రవిరుదుయజ్ఞకాఖిముద మొంద వెల్నాడుము
ఖవంకటేశముదితలొలక్ష్యంబముఖ్యపుత్రుండు । అధికవిద్యావంతు
దచ్చనభట్లు । యాతనికులసతియగుచంజమాంబ । పాతివ్రతామణిః
నాగుణముణికివరపుత్రుడనియెనువరగుణకాలి । ధీమదుసుగుణగాంధీ
య్యవారండు శ్రీకృరంబుగక్రీడివాసాఖ్యవెలయు । ప్రాకటంబుగరామభ
క్తుడనిబొగడు నాతనిప్రియసతిమితదయాళు । చేతోసుఖంమునచల
నునుబృహ్మ । నామకుపుత్రుడైయతిగుణకాలి । నేమముగావిద్యనిధి
వెంకటాద్రి । పకలపజ్జనగుణసాగరిమనెను । ప్రకటితగ్రంథముబహు
సులభశైలి । కలియుగమంబునకిలమహిమజూచి । సులలితంబుగజెప్ప
సరస్సులబొగడ ॥

శ్రీరాములు.

సకల సజ్జనానంద సద్గుణసాగరము.

శ్లోకము॥ శ్రీరామంజనకార్తజాకుచతటీ । శ్రీగంధవంశోల్లస ।
ద్యుతోవీధిముదారమాశ్రితముని ప్రాచుర్యవత్కల్పకం ।
బ్రహ్మేశానముఖామరస్తుతమజు బ్రహ్మాండభాండాధిపం ।
వందోనలకన్యకానుతమహం వారాగిగర్వావహం ॥

ఒంబ్రహ్మణేనము॥

→ శ్లో (మనుష్యజన్మ). ←

శ్రీవిరాట్పురుషుడగు నారాయణుండు ప్రతియుగంబున దుష్టజన
శిక్షగా శిష్టజన పరిపాలనార్థమై జననంబైత్తుట ఎల్లరకునుజెల్లమె. నై
కుంఠవానుడగు దేవాదిదేవుండు జన్మములలో ఉత్తమంబగు మానుష
జన్మంబునందే మహాసాహసకార్యములకేళియున్నాడు.

మానుషజన్మములో సమానమైన జన్మములేదని ఎట్టి అసాధ్య
కార్యములనైనను అవలీలగా సాధింపవచ్చునని జన్మములలో ఉత్తమం
లైన ఈమానుష జన్మమే శ్రేష్టమైనదనియు, దేవత్వముచే రంభాది
సురకామినులయందు సౌఖ్యమునెంది యాపుణ్యము సమశినమీద
పునీ అధోగతిని పొందుసురనిన్నీ సమస్త పురాణములయందు జూచు
టస్పటి మానవత్వమే మోక్షము నపేక్షించువారలకు ముఖ్యకారణము
గదా. గోదాన, భూదాన హిరణ్యదాన అన్నదాన, అహింసాది సమస్తము
లగు పుణ్యకర్మలచే దేవత్వమును సాధింపవచ్చును. ఈశ్రేష్టమైన జన్మ

ములోపుల తనకుదేవుడు యిచ్చునంతలో బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మశత్రులై నప్పటికినీ గుడ్డివాండ్లకును, కుంటివాండ్లకును, చాలాబీదవాండ్లకును, మూగివాండ్లే మొదలుగాగల పాత్రాపాత్ర వివేచనచేసి సత్పాత్రమును చూచి దానముచేయవలయును. ఇట్టిపాత్రాపాత్ర వివేచన మార్గము దెలిసి దానము చాయకుండుటన్నది.

శ్లో॥ అదానదోషేణ భవేద్దరిద్రో దారిద్ర్యదోషేణ కరోతిపాపం ।

పాపాతవశ్యంనరకంప్రయాతి పునర్దరిద్రోపునరేవపాపి ।

→ దారిద్ర్యముఁబం. ←

మరియొక జన్మమునకు దరిద్రుడై పుట్టును. దరిద్రదోషముచే జీవహింసచేయడముల బద్ధములు బలకడంపరులయొక్క మనస్సునెప్పించడం పరులసామ్మ సహవరించడం, తప్పుసామ్యము చప్పడం, ఈ మొదలుగాగలిగిన పాపకార్యములుచేసి దేహవనానమందు మహారవరవాది నరక మనుభవించి పూర్వజన్మ సంస్కారఫలముచేతపునః సరజన్మమెత్తినట్లైన దరిద్రుడై పుట్టును. మరియు పైవివరించిన పాపకార్యములకేయును. ఈలాగు పూర్వభోలోకములలో పుట్టుట గిట్టుటయందు ఎడతెగనివారలై మహాకష్టముల సనుభవించుచున్నారు. ఇట్టి మహాపాపమైన దరిద్రము సనుభవించు పురుషులకు తల్లితండ్రులు, భార్యయు బిడ్డలు మిత్రులు బంధువులు సర్వభూకశ్రువులుగా దోచుచుండురు. అట్టి దరిద్రపితౄణము పురుషునియందు ఆవరించిన.

శ్లో॥ దారిద్ర్యాద్రియమేతిహీనరిగతః సత్వాత్పరిభ్రష్టతే ।

నిస్సత్వఃపరిభూయతే పరిభవాన్నిశ్వేదమాపద్యతే ।

నిర్విల్లాఖ్యచమేశోకనిహతోబుధ్యాపరిత్యజ్యతే ।

నిర్బుద్ధిశ్చయమేత్యహం నిధనతాసర్వాపదామాస్పదం ॥

యెట్టిరూపవంతుణైనను కమల్పివేసును. తనకు మిక్కిలి శత్రువునైనను నొరువిడచి అమగునట్లుగా జేసును. బంధువులు మిత్రులుయొక్క గృహములకు వెళ్ళుకుండాజేయును. సభలకు బోవు కుంకుటజేయును. తానుకోర్కొ కోర్కెలను విఫలముగాజేయును. ఇట్టి మహాశ్రేష్ఠమైన జన్మములో యీలాటి దరిద్రపిశాచముచేఱికి కష్టమనుభవించుట దుర్లభముగదా!

శ్లో! జంతూనాం సరజన్త దుర్లభం ।

• సమస్తమైన పవీలికాది జంతుజన్త లన్నిటిలో సరజన్తమతి దుర్లభంబుగదా, యిట్టిజన్తలో దేవుడు శిక్షచేయవలయునని దలంచితే దరిద్రదేవతను అసన్నముగా జేయుటచాలును అదియే భూలోక సరకం ॥

ముందు వివరించియుండు దరిద్రదావస్థ ననుభవించు జన్మములో పలనే తనకు దైవమిచ్చినంతలో దానధర్మ పరోపకారములజేయుచు, శ్లో॥ మహాతాపపుణ్యపణ్యేన క్రీతేయం కాయనాస్త్వయ ।

చారంకుఃఖోదధేర్గంతుంతరయావన్నభిద్యతే ॥

పుణ్యమునకు గొప్పవెలబెట్టి యీదేహమును ఓడనుగొనిన నీవు అది సశింపక ముందే ముఖసాగరమును యీదిగట్టు చేసుము. యక్ష కిన్నరికింపుగల సురసిద్ధ సాధ్యనాగగరుడయక్ష పిశాచ యీజన్మముల వారికి మోక్ష మబ్బును ఇన్నిజన్మములలో మోక్షము గైకొనుటకై వడవవంటి సరజన్తమే శ్రేష్ఠమైనది. దారిద్ర్యమునుభవించువాడైనను తనకు దైవమిచ్చినవానిలో దానముచేసినట్లైన మరివక జన్మమునకు పూర్వపుణ్యము రీతిగా ధనవంతుడై పుట్టుచున్నాడు. అప్పటిలో జ్ఞానమునహించి,

శ్లో! దాతృత్వంప్రమువక్తృత్వం ధీరత్వముచితజ్ఞతా

అభ్యాసేనసలభ్యంతే చత్వారిస్సహజగుణాః ॥

అనురీతిగా దానము చేయడము. ప్రియమైనమాటలు. ధైర్యము. పుదితమైన దానిని తెలియడము యివిజన్యగుణములని చెప్పచున్నది గాన దానముచేయుటలో వకరి ప్రోత్సాహమునకులోబడి యిచ్చుట గాక తన జన్యగుణముగా దాత్రిత్వమును వుంచుకొని, దానము, పరోపకారము, అహింస, సమస్త ప్రాణులయ్యందు దయగలిగి యుండుట ఇట్టివారు మరెవ్వరిక జన్తమునకు మిక్కిలి ధనవంతుడై పుట్టుచున్నాడు అప్పటిలో,

శ్లో॥ అయశ్చైక చర్వణం ।

ఫణిఫణాన్తణేకర్షణం కరేణిరితోలం ।

జలనిధేః పదోల్లంఘనం నిశితఖడ్గసంస్పర్శనం ।

భవేత్సుకృతనామిదం నకృపణే ధనస్యాస్థిసం ॥

ఉక్కు-శైలిగలను సమలవచ్చును సర్పములనుండు మణిని తివ్వ వచ్చును పర్వతమును అరచేతివ్రుంచుకొని తూకము చెప్పవచ్చును. సముద్రమును దాటవచ్చును. పరునైన కత్తిమీద చెయ్యివ్రుంది బలముగా రాకవచ్చును. ఇవి యొసర్చియుండు మహాశక్తిలైనను కృపణునిచే ధనము తివ్వడము చాలాకష్టమని జెప్పియున్నాడు గాన ఇట్టి బుద్ధిత్వమునకు మనస్సుచోరనీక దానముచేయవలయును. ధనవంతుడైనవాడు దానముచేయకుండిన,

శ్లో॥ చత్వారోధనదాయాదాః ధర్మార్థైశ్చపరేషురాః ।

శ్రేష్ఠభ్రాత్రవమానేన త్రయైకుప్యంతిసోదరాః ॥

ధనమునకు సానుగుణ్యమైన నలుగురన్న ధర్మములుగలరు. అందు లో శ్రేష్ఠభ్రాతృయను ధర్మమునుయివ్వక అవమానించినట్లైన ముగ్గురగు తమ్ములు చాలావిసుకుకెంది, అగ్నిపడును, లేక రాజుపాలగును, లేక దొంగలు దోచెదరు, ఇది అనుభవసిద్ధము కాబట్టి ధనవంతుడైనవాడు.

దాన, ధర్మ, ధర్మోపసయన, కూప, తటాక, వన, అన్నచత్రమే మొదలుగాగల పుణ్యకార్యములు జేయుచుండవలెను. అప్పటిలో ధనమునున్నదనే మదాంధత్వముచే, చెడుకార్యములు చేయక, వకరి మనస్సునుప్పించక, సర్వప్రాణులయందు దయకలిగి, వర్తించుచు, మదోన్మత్తుడై యుండక, స్త్రీలనల్లలో జిక్కక.

—: స్త్రీవిషయము, దూషణ: —:

శ్లో॥ నేధాద్వేధాధమంచక్రే కాంతాసుకకేషుచ
తానుతేష్యవ్యనానక్ర: సాక్షాన్భ్యోనవాక్యతి: ॥

బ్రహ్మ రెంటియందు మనుష్యులకు చాలాప్రేమపుండు నట్లుగా కల్పనచేసెను స్త్రీలయందు, బంగారునందు, రెంటియందు యవ్వనికి మమతలేదో వాడు సాక్షాత్ కైలాసవాసుడగు శంకరుడే భూలోకము లో అవతరించినాడని తెలియవలయును. గాన స్త్రీలయందు ఆసక్తిలేక అరివర్షగర్జములను జయించినట్టి యోగిపుంగవుడే స్త్రీలవలలో జిక్కనివాడు అట్టి యోగిపుంగవునికి.

శ్లో॥ స్త్రీసాన్నిధ్యంవిరక్తానాం సతాంమజ్జాన సన్నిధి: |
మనతోభక రితస్తాత్ తత్సాన్నిధ్యంవివర్జయేత్ |

విరక్తిమార్గము నవలంబించియుండు యోగులకు యవ్వనరూపవంతులగు స్త్రీలుదగ్గర చేరడము, సత్పురుషులైన వారలకు దుర్జనసహవాసము, మనుష్యుకు చాలావ్యాకులము కలుగచేయుచున్నది. కాబట్టి విరక్తి మార్గము నవలంబించియుండు వారలకు స్త్రీలు శత్రువులు, విరక్తేతర పురుషులుకు స్త్రీలు మిత్రులాలంటె,

శ్లో॥ స్త్రీతేనభావేనచలజ్జయాభి: పరాజ్ఞుభైరభకటాక్షవీక్షణై: |

వచోభీష్మాకల హేనలీలయా నమస్తభావై: ఖలుబంధనశ్రియ: ॥

చిరునవ్వు హావభావవిలాసము, శిగుగానటించుట, మంచిలీల, కడకంటిచూపు, సుగుణము, చిలుకుపలుకులు, అనూయ, కలహము, వీట్లచే అప్రాదళ విధములగు, హావభావ విలాసములచేత యెట్టివిరక్తు నైనను వారివలలో జిక్కువేసుకొందును. అప్పటిలో పురుషులు, .

శ్లో॥ ద్రష్టవ్యేషుకిము త్రిమంమృగదృశః ప్రేమసరస్వంముఖం ।

ప్రూతి వ్యేష్సుకితదాశ్చపవః శ్రావ్యేషుకితదవచః ।

కింనాద్యేషుతదోష్టవల్లవసః స్పృశ్యేషుకితదవచః ।

ధ్యేషుకింవయావశంసహృదయైః సర్వాప్రతిద్విభ్రమాః ॥

అనురాగముతో యుక్తమైన, చంద్రబింబముతో సమానముగు, స్త్రీముఖము సమస్తవస్తువులలో జూడకమునుకు యోగ్యమైనది, ముఖ మూల తమనువాసన వస్తువులలో ముఖ్యమైనది.

వ్యాఖ్యానం॥ నతుమస్త థానినాస్యః పద్మినీజాతి త్వాత్తిదాస్య గంధస్య, పద్మినీజాతి స్త్రీయొక్క ముఖముమంచి పరిమళముతో యుక్తముగా నుండును. మదవతులయొక్క మృదవధుర పదములే హృదయమునా నందించుచవి. తొండపొందునంటి పెడవియే కసములతో అమృతముగా వుండునది. మృదువగు సువర్ణచ్ఛాయగల స్త్రీ శరీరమే తాకుటకు యోగ్యమైనది, మంచి యెవ్వనవంతురాలగు పువ్వుబోణిని ధ్యానించుటయే ధ్యానములలో ఆంధమును బుట్టించునట్టి ధ్యానము, రశికులైన పురుషులకు స్త్రీలయొక్క యవ్వనమే లజ్జగలుగు జేయునది. యీలాగు సర్వలూ భ్రమించి రూపముగల సుందరీముఖులతో సమానమైన వస్తువు జగత్తునందు లేదని భ్రమించి స్త్రీలవలలో జిక్కుబడుచుందురు.

శ్లో॥ వక్త్రచంద్రవికాశిపంకజవరీ హాసక్షమేలోచనైః ।

వర్ణస్వర్ణమపాకరిష్ణురభీషిషష్ఠ్యః కచానాంచయః ।

వక్షోజావిభకుంభవిభ్రమహరా గుర్వీనితంబసరీ ।

వాచాంహారిచమార్దవంయువతిషు స్వాభావికంమండనం ॥

చంద్రనిఖిల ముఖమున్నూ, కమలమువంటి కన్నులున్నూ, బంగారుకాంతిగల దేహమున్నూ, తుమ్మెదలవంటి కొప్పున్నూ, యేనుగ కుంభములవంటి గొప్ప చీళ్లులున్నూ, గుండ్రమగు గొప్పసిరుదులున్నూ తేనెలొలుకు చిలుక పలుకులున్నూ, కలస్తీ.

శ్లో॥ కుంకుమపంకకళంతదేహా గౌరవయోధర కంపితహారా ।

నూపురహంసరణత్పదపద్మా కంసవశీకుసుతే భువిరామా ॥

కుంకుమ మొదలైన నుగంధ ద్రవ్యములచే అలంకరింపబడి నట్టి స్త్రీ వజ్రవైభూర్య మాణిక్య మరకత గోమధికంబులచే చెక్కబడిన కేయూరహంసములు కుచకుంభములపై చలంపబడినట్టిన్ని, గజ్జలంబెల చే ఘల్లుఘల్లుమనెడి శబ్దముచే యుక్తమైన హంసవలె నడకకలిగి నట్టి స్త్రీరత్నము యవ్వనితానే మోహింపజేయుదు, ఇట్లు మోహింపజేసి నెప్పటికిన్ని,

శ్లో॥ మధుతిప్తితివాచియోషితాం హృదిహాలాహలమేవ కేవలం ।

అనివనిపియ్యలేధరో హృదయంముష్టిభిరేవతాడ్యతే ॥

తేనెలొలుకు పల్కులచే అధరమునందు మధువుపుండును, హృదయమునందు విషము పదిలముగనుండును. కాబట్టి అధరమును పానముచేయుదును, హృదయమును పిడికిట బొడుతురు ఇందుకై, స్త్రీల హృదయమందు విషముండుననియు, స్త్రీలను నమ్మకూడదనియు పూర్వీకులైన పెద్దలు గ్రంథములందు చాలాకెప్పి యున్నారు.

శ్లో॥ బొమంబరాశిపుష్పాశి న్వేతవర్నంచవాయసం ।

మర్శ్యసాదంజలేవశ్యన్నారీహృదయం నవస్థితం ॥

పత్తిపువ్వనైనా జూడవచ్చును, తెల్లకాకినైనా పెదకిన
వచ్చును, చాపలజూడ నీళ్ళలో కనిపెట్టవచ్చును. స్త్రీలయొక్క హృద
యమును కనిపించుట చాలా అసాధ్యంబుగదా.

తే॥ గీ॥ వకనితోగూడిభాషింతురొక్కనరుని ।

జాతురువిలాససంపదసాంపుగులుక ।

మరియునుక్కనిదలతురు మనసులోన ।

కూర్చిప్రియుడెవ్వడో ముద్దుగుప్తులకును॥

వకనియందు మనుస్సుచే మంచిమాటాడు చుండురు, మరివకని
నిజాచుచుండురు, మనస్సున నెకని దలంచుచుండురు. కాబట్టి కురూ
పినైనను యంతనీచ జాతివానినైనను మనస్సున నలంచకయుండరు
వారికి ప్రియుడైన పురుషుడెవ్వడో తెలియదు.

శ్లో॥ స్పృతాధవతితాపాయ దృష్ట్యాచోన్నాదకారిణీ ।

స్పృష్టాధవతిమోహాయ సానామదయితాకథం ।

మనస్సునదలంచిన మాత్రముననే తాపమును, చూడకముచేతనే
ఉన్నాదమును, ముట్టిన మాత్రముచేతనే వ్యాఘ్రాహమును కలుగుచు
న్నది యిట్టివనిత దయిత యట్టులాయె.

గీ॥ యంతలోనింతికన్నుల కెరుటనిలుచు ।

చంతలోనింపువాటిండుచ మృతమట్లకాక ।

లోచనమార్గంబు కడచెనేని ।

గరళమునకంటె బ్రాణసంకటముజేయు ॥

మనస్సునదలంచుచున్న స్త్రీకంటికి గనుబడిన మాత్రముననే, అ
మృతమును త్రావివట్లందును, కనుమరుగా యనేనివిషమును దాగిన
దానికన్ననూ హెచ్చగు బ్రాణసంకటము కల్గును.

అ॥ గీ॥ పడతియొక్కదానిని విడిచియించుక ।

యమృతంబులేదు, భువివిషంబులేదు ।

అమృతలతనుబోలు సనురాగవతియైన ।

గాకమెలెగనేని గరళవల్లి ॥

అబలతో సమాసమగు అమృతమూలేదు. విషమునూలేదు, పురుషునియందు స్త్రీ బద్ధానురాగయై యుండిన అమృతప్రాయమే, లేక వికటముగా నుండిన విషప్రాయము, స్త్రీపురుషుల పుభయమనుస్సులు గలసి మెలగియుండిన పుభయలకు మరివేరే అమృతము గావలెనా లేక, చాలాదినములు వకరిని వకరు విషవక్కానురాగము కలవారలై యుండి కొన్నిదినంబులుకు వికటమువకరియందు గనుబడినదానితో సమాసమగు విషము వేరేత్రాగవలెనా అదియేచాలును యిట్టి పియ్యూషవిషముచేయుక్తులగు స్త్రీలనుచూచి.

శ్లో॥ విశ్వామిత్రపరాశరాప్రభృతయో ర్వాతాంబుపల్లాశనా ।

స్త్రీస్త్రీముఖపంకజం సులలితం దృష్ట్వైవమాహంగతా ।

శాల్యాంసస్ఫుతం పయోదధియుతం యేభంజితే మానవాః

తేమామంద్రియన్నిగ్రహణాన్యదిభవేద్వింశ్యువేత్సాగరే ।

ఆకులలములు వాయవే ఆహారముగాకలిగిన విశ్వామిత్ర పరాశరులు మొదలగు మహిశ్రేష్ఠులందరూ యవ్వనవంతులగు స్త్రీలను చూచిన మాత్రముననే తపస్సును విడనాడి. వాతయొక్క వలలోదగిల యున్నారు. యిట్టిమహాపురుషులే స్త్రీలవలలోజిక్కి నవుపడు నెయ్యి పెరుగుచాలు మొదలుగాగల వీర్యవృద్ధి పదార్థము భుజించు మనుజులకు యట్లతానే కామాద్రేకము కలుగకయుండును అట్లు కామాద్రేకంబు కలుగకయుండిన వింధ్యపర్వతము సమాద్రంబున జేలియాడదా. అకులలములు భక్షించుకొనియుండు మహాపురుషులే. స్త్రీల

వలలో జిక్కుచున్నాను యికశాల్యాన్నము పాలు నెయ్యి భక్షించు
మనుజులు స్త్రీలచేజిక్కుట హాశ్చర్యమాయనా, పురుషులు స్త్రీల
వలలో జిక్కుకయుండును. వింద్యపరంతంబు సముద్రంబున జేలియాడ
దుగాన.

తే॥ గీ॥ తథ్యమువచింపు పక్షపాతమునుగాదు ।

నిఖిల జగములయందెదినిక్కువంబు ।

తొయ్యలులకన్న రమ్యవస్తువులులేవు ।

వారలేకష్టములకెల్ల కారణములు.

స్త్రీలతో సమానమైన రమ్యవస్తువ యీప్యవ్యయంచలేకు
యీవస్తువకొరకై సమస్తకష్టములకు కాటపట్టె.

చ. తెలియకనాశపేషుచగు. తీవ్రతాపకీలలోపల్క ।

శలభముజొచ్చగాక మఱిచాలకమీఁముగాలపుగొనక ।

గలపిళితంబుదామెనగుగాఁ యెరింగియుటఁ దోహలచనితాసుఖంబు
విడనాడముమోహము తత్వమెట్టిదో.

నాశపేషువై జ్వలించే వెలుంగు అగ్నిలోబడి మడతనశించు
మాట్టి.. గాలముకొనను. దు మాంసముదినుటకై వచ్చి గాలముకొనకు
జిక్కుమీఁముమాట్టి.. జనులు స్త్రీలవలలోజిక్కినశింతురు, యీలాగు
నశింతుమనే సంగతిదెల? దెలకి స్త్రీలను విడనాడమేమోహమనే తత్వ
మెట్టిదో. దెలయుటకు అపాధ్యులుగదా.

పు॥ పురగముముట్టెనానబలకుర్చిని వైద్యులుధర్మశీలువై ।

గరళమునెక్కుడింతురధికంబున నాయతమేచకోర్కల ।

స్ఫురణవహించివక్రగతిఱునిన మానినిమాపుసోకెనక ।

పురుషున కెందుమధుమలనుపొందపుపొందకువై ద్యులెవ్వరు,

పాముకరచి విషమెక్కిన మనుజులకు లోకములో వైద్యులు విషమును దీసివేళి బ్రతికింతురు. కొనకంటిచేమాచిన తరుణిమణి చూపు సోకిన మాత్రముచనే మోహమును విషమెక్కి. తెలవిమాలయున్న వారలకు మందులుపని చెయ్యపు వైద్యులు సహాయేమియును జేయ జాలరుగాన కామముచే పరిత్యంతు రోగులకు కౌషధములేదు హేసో దనులారా. పురుషులేనా కామముకలవారలు స్త్రీలు కామముకల వారు కానా. అనిన శరణాగత రక్షావ్రత దీక్షితులూ హవధీసులనిబే కొందియుండు ధర్మజ్ఞభీమార్జున నకుల సహజేవులయొక్క ధర్మపత్ని యైన పరమ పతివ్రతాశిరోమణియగు ద్రౌపదియే వదించి యున్నది.

శ్లో॥ సుందరంపురుషంధృష్ట్యా భ్రాతరంపితరంసుతం ।

యోనిర్ద్రివంతి నారీణాం తస్యంమేబ్రూహికేశప.

సుందర వంతుడగు పురుషుని చూచిమాత్రముచనే అతడు అన్న, తండ్రి, కొమారుడు అయినా స్త్రీలకు ఏర్లపై మనస్సు వికల్ప మొందుచున్నది.

శ్లో॥ పంచమేపతయస్సంతి మహ్యంషష్ఠాపిరోచతే

పురుషాణామభావేన సర్వనార్యఃపతివ్రతా ॥

నాకు అయిదుమంది భర్తలుండిపుటికీన్ని, అరవఘాని యందు నామనమ్మ బోవుచున్నది, ఏవురు పతులుండునాకే యీలాగు కోర్కె వుండుటబట్టి లోకమందు వకవనితకు నొకభర్తయుండు కారణంవల్ల యింకయేలాగు బుద్ధియుండునో యోచించుచి అన్నట్లు పురుషాభావ ముచే స్త్రీలు పతివ్రతలుకాని మనస్కుద్ధిచే పతివ్రతలేదని భావన. పురుషులు కొందరికి యీవిషయమందు అగౌరవమునే కారణముచేత నూ, లేక భీతిచేతనూ, సిగ్గుచేతనూ, ధనములేని కారణంవల్లనూ, పురుషాభావమున వగిరదిగాని పురుషులందు యీభావము లావరింప

బడ నప్పటిలో. పరివ్రతలు లేరు యిదిగాక స్త్రీలు మహామదాంధులు,
 పురుషునికన్ననూ హెచ్చైన కామము కలవారలు లజ్జలేనివారలు
 పరపురుషులయందు వారికి యిష్టము వ్రంశింపుటకీన్ని తమయిష్టము
 ను బయలుపరచక గంభీరముగా నుండువారలు పురుషునికి కొన్నివేళ
 లయందు అనూనుషమును గలుగజేయువారలు. పురుషుడు అన్నిదే
 శములలో మిత్రత్వమును సంపాదించి వ్రంతున్నాడు అట్టి మిత్రులు
 యింటికి వచ్చింపుటలో. తనవలెని వారిజరజాది నేను నంటజేయను
 కావలశినస్త్రీవేషేశిష్టము నీకుకావలశిన వారందరూవస్త్రీయిక్కడ
 చేశేవాండ్లు యెవ్వరు అని బిర్రమునుకు వేసుకొని పరుండడి అప్ప
 టిలో యాపురుషుడు స్నేహితులు విందురో యేమోయను శం
 కచే భార్యలో మెల్లగా యిట్లనుచున్నాడట, నాదేవుడా, నాధనమా,
 నాభాగ్యమా, యీదిశమునన్న గడ్డకువేయి మాంబోగొట్టవద్దు యిక
 మీద యెవ్వరిని యింటికి రానివ్వను. యీదిశం మాత్రంనన్న కాపాడ
 వలయునని స్నేహితులు వివకుండా భార్యను బంగిపోయి ఆవుట
 స్నేహితులను వ్రంచుకొని పంపుచున్నాడట, పునహాస్నేహితులు
 వస్తారనే సంగతి తెలసి పెండ్లము కాటానోస్కరమై ఆదిశమం
 తియూ గ్రామములో వ్రంశడట యిక యెవ్వరైనను పరస్థము
 వాండ్లు గ్రామానికి వచ్చినారను సంగతి తెలిశి మధ్యాహ్నంవేళ ఆవల
 పెళ్ళిడట అక్కడికి, పరస్థమువాండ్లు బలవంతముపైకె యింటికివచ్చినట్టె
 న వాండ్లను నెత్కరించి మంటాడడట (యందుకనగా) పెండ్లము భీతి
 కోస్కరమై. యీలాగు జరిగిచరిగి అన్నదానమనేది లోకములో మొద
 లంట నాశమైనది. కాబట్టి, మానమువచ్చి నాస్త్రీలచేతనే, అవమాన
 మయినా స్త్రీలచేతనే. అవమానముదెచ్చు స్త్రీలు 10 భాగములలో
 9 భాగములు గలం మానముదెచ్చు స్త్రీలు 10 భాగములలో 1
 భాగము కాస్త్రీగాలేదు కాబట్టి ఓర్వయస్నేహితులారా. స్త్రీలు, మహ

నీచులు, మహారవరవాది పాపములకే జేయువారలు, పురుషుడు యంత
పుదారియైనను వాని పుదారమును బోగొట్టివానికి పాపపాతము నమ్మం
ధమగు. కార్యములొడగట్ట దలంచునట్లుగా జేయువారలు, యివ్వడు
మన అనుభవసిద్ధములొడగట్టగా. 3 మంది మగవాండ్లు అన్నదమ్ములు
వకయిటియందు వుంటున్నారు, త్వష్టుని భార్యయింటికి వచ్చిన పతికి
మహోధనులుజేసి వేరేతీయను (లేక) 2-వ వాని భార్యయింటికివచ్చు
వరకు అటు ఇటువుండు మూడవవానికి వివాహము కాకమునుపే వేరే
'బోగురు ముందుననే వేరేబోక ముగ్గురికి లగ్నములయిన ముగ్గురాడు
వారు వకయింటిలో కలసిన ముగ్గురికీ యీర్ష్యములుబుట్టి కలహము
లకు కారణమై.

కం॥ వకతెకుడగములు వణకును ।

అగణితముగయిద్దైన అంబుధులొండుకు ।

ముగురాడు వారుగూడిన ।

సుగుణాకరపట్టపగలు చుక్కలురాల్కు ।

అని చెప్పివున్నది. ఆడివాడుకలకిన యిండ్ల విభాగములు కావ
లగివుంటే, యిందులో ఆడుదానిమాట యివ్వడు వినుచున్నాడో వా
డుశుద్ధ పనికిరానివాడు, వానికి చేటుకద్దు, వానికిధర్మము నశించి
పాపముచేకూరును.

శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిసుఖంచైవ గురుబుద్ధిర్విశేషతః ।

పరబుద్ధిర్వినాశాయ స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః ॥

అని చెప్పివున్నది గాన స్త్రీప్రాణాపత్యం బలముగావుండే గృ
హములలో జూడుకి స్వతంత్రముగా స్త్రీలను హద్దులోబెట్టుక
యుండువానికి ఇంటిలోచూడండి యంగరమ్యముగా నుండును, గాన
శేషమిర్మలాత్మా స్త్రీలుయందు కూపనికి రానివానియు, మానమర్యా

దలేని వారనియు ముందే జెప్పియున్నాను, గాన వార్లను యావనిష
యము లోనునమ్మక నమ్మినను దిగ్గరచేర్చక, దగ్గరచేర్చిననూ వాండ్ల
ప్రాజాపత్యము జరిగనివ్వక మీగౌరవమును మీరుకాపాడు కొనండి.

శ్లో॥ పర్యనాచ్చిత్తవైకల్యం స్పృశే నాత్మభవక్షయం !

సంభోగాత్మిల్బిషంపాపం స్త్రీణాంప్రత్యక్షరాక్షసం ।

అని జెప్పియున్నదిగాన వీండ్లు ప్రత్యక్షరాక్షసులు వీర్ల విషయం
లో యంతదూషించిననూ చాలదు॥

శ్లో॥ స్త్రీపుంవచ్చప్రభవతి యదాతద్ధిగేహంవిసత్తం :

పురుషునివలె స్త్రీ యవ్వనిగేహమందు వర్తించునో యాగృ
హము జాగ్రతగా నాశనమగును.

శ్లో॥ అనాయకావిశ్వంతి సశ్వంతిభహునాయకాః ।

స్త్రీనాయకావిశ్వంతి సశ్వంతిభహునాయకాః ॥

నాయకుడు లేనియిల్లుచెడును పరిపిల్లకాయ నాయకుడుగాగల
యిల్లుచెడును స్త్రీలునాయకులుగాగల యిల్లుచెడును పరుగురునాయకు
లుగాగల యిల్లుచెడుని జెప్పియున్నదిగాన, ముఖ్యాంశం, వీండ్లను నమ్మి
మోసపోకండి, బాల్యాదిగా భయముగా బట్టుకరాండి, చీటకీమాటకీ
కొట్టండి పలదన కావలడండి, వాండ్లు చేతికొట్టు 'యచ్చినవిడించుకో
వడము యీ జన్మములోకాదు స్త్రీలను విడువమని నేనుజెప్పును. వాం
డ్లుపోందువల్లని నేనుజెప్పును, చాలాపాచ్చరిక కలిగి వర్తించువని చెప్పు
చున్నాను.

→ పిండోత్పత్తి లక్షణము. ←

భనముపున్నను ముందుజెప్పన రీతిగావరించక విశేషముగ, దా
సముచేయడముచే మరివక జన్మమునకు రాజైబుట్ట వచ్చును అప్పటిలో
యజ్ఞ యాగా దిక్రతువులు మోక్షపీఠ చేరచేసి స్వామిసాన్నిధ్యమునం

మట ముఖ్యాంశము, అట్లు మోక్షాపేక్షచేత జేయక కేవల స్వర్గాసుఖాపేక్షచేత చేసినట్లైన శ్రుతి, జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గాకామో యజేత, జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞములచెస్వర్గామును పొందుచున్నాడు.

కం॥ క్రతువులు మొదలగు సత్క్రియలతిభక్తిని ।

నాచరించియంత్యంబున సద్గతికరిగియతు ।

లితసుఖమనుభవించి పుణ్యమరగించుదాన్ ॥

స్వర్గామందు రంభాసంభోగమే మొదలుగాగల సౌఖ్యముల ననుభవించుట కాని శాశ్వతబ్రహ్మాండ పదవిదొరకదు.

శ్లో॥ క్షీణేపుణ్యమత్యలోకే విశంతి ।

అచ్చట సుఖము ననుభవించి పుణ్యావసానమందు పునహామనుష్య లోకమును బొందుచున్నాడు. మనుష్యలోకమును బొందుమార్గం బెట్లనిన పంచభూతికమైన దేహంబువేరు అందు నివసించియుండు పురుషుడు వేరుముందు చెప్పినరీతిగా స్వర్గామందు సుఖమనుభవించి యాతే జన్మ చంద్రమండలము చేరి హిమబిందువుతో జతగలగి భూమిపైబడి సన్యమైధాన్యముగా చూరిపురుషుని గర్భముచేరి స్త్రీపురుష సంయోగ కాలమందు యోనియందు రేతమైజారి గర్భమునిల్చును. గర్భమందు నిలచినపిండమే పంచభూతార్తకమైన శరీరమవచ్చును.

సీ॥ పాంచభూతికమైనభవంబు దేహంబుషురుషుండుపీనిలోబూర్వకర్మ ।

వశమునవర్తించుదీపించుదడియైన నుకవేళదలగిపోవు ।

జడదేహదేహంబుజనుగాని జడదాతనికినింతచేటులేను ।

పురుషునికినిదేహపుంజంబునకు వేరుగానియేకత్వంబుగానరాదు ।

దారువులవెలుంగుదహనునికై వడి గాయములజరించుగాలిభంగి ।

నాశలీనమైనసభముచాట్టున వేరుదెలియవలయు దేహిదేహములకు॥

పృథ్వి, అప్పు, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశమునే పంచభూతములతో యుక్తమైన శరీరముగో, పురుషుడనగా, ప్రాణిపూర్వకత్వానుగుణ్యముగా బ్రవేశించును. జేహీవేసు, జహమువేసు, జహియైతప్రాణికి యీజహము బహిష్కారవేషంక తోచినేని.

శ్లో॥ వాసాంసిజ్జర్ణానియథావిహాయ స వానిగృహ్లాతిహోవరాణి ।

తథాశరీరాణివిహాయజ్జర్ణాన్యన్యానిసంయూతినవానిజేహీ ॥

సమమ ప్రాతబట్టలను పారినేళి క్రొత్తిబట్టలను ధరించుమాట్టిమునలిదైన ఈజహమును విడిచి క్రొత్తిదగు శరీరముగో ప్రాణిప్రవేశించును. ఈలాగుపుట్టుట గిట్టులయందు ఏడతేగినివాడే పురుషుడనంబడును. ఇట్టిపురుషుడు,

। స్త్రీపురుషసంయోగాచ్చ, మాతృపితృసంయోగాచ్చ, కథమిదం శరీరం ।

అనుశృతి ప్రామాణ్యమునీతిగా ముందువివరించిన రీతి మాతృగర్భమందు జారిపించుమగును.

వి గర్భమునిల్చుటకు ముఖ్యకారణములు. **వి**

శ్లో॥ ప్రథమేహనిచాండానీ ద్వితీయైబ్రహ్మభూతకీ ।

తృతీయైజీవోక్తా చతుర్థేహనిశుక్లతి ।

చతుర్థేహనిశుద్ధిస్యాత్ పతిసంయోగకర్తృణి ।

పంచమేహనిశుద్ధిస్యాత్ హవ్యకవ్యాదికర్తృసు ॥

అనువచన రీతిగారుతువైన నాల్గవదినమందు పురుషసంయోగములేకుండుట స్పష్టపడితి ధర్మలోపమన్నినీ, బ్రహ్మహత్యాది పాపములతో సమానమగు పాపమన్నినీ, ఇదియును, గాత పతిసంయోగము చాతనే విదవదినమునకు హవ్యకవ్య కర్తృలగుగాను నాల్గవదినమందు శుద్ధి యగునునియూ, రుతుస్నానదిశము స్త్రీలకుకానుము యెక్కువని

యూ, నాల్గవదినము మొదలు తొమ్మిదిదినములలోపల గర్భమునిల్చునని కొందరి వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల మతముగలదు పంతొమ్మిది దినములలోపల గర్భమునిల్చునని కొందరి వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల మతము, ఐనను దుతున్నాన దినముమొదలు తొమ్మిదిదినములలోపులనే గర్భమునిల్చునుగానిపిమ్మట నిల్వదని, నాయభిప్రాయము.

→ గర్భిణి స్త్రీపుండవలసిన విధానము. ←

స్త్రీగర్భము ధరించియుండు సమయమందు కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములను వర్జింపవలయు, ఒకరిచే కొట్లాడకూడదు, చెడ్డవస్తువులను ముట్టకూడదు. క్రోధముచే కడుపులోనుండు బిడ్డనట్లే క్రోధముకలది యగును. లోభముచే లోభగుణము కలదియగును. వివాదమువలన నట్లే బిడ్డకు మొండిగుణము కలుగును. శత్రువులను చూచుటవల్ల అసూయకలది యగుచున్నది. తనకు యిష్టములేని వదార్థముతాకుటవల్ల వ్యాకులమైనదియగును. దుఃఖోత్పాదన వస్తువులను దినినట్లే దుఃఖముగలదియగును. గర్భమునుండు బిడ్డ జన్మించినంతరం యీబిడ్డ యేవిద్యకు అభ్యశించవలసిన తల్లితండ్రులకు యిచ్చవుండునో గర్భముదాల్చినది మొదలు స్త్రీ అవిద్యయందు కాలక్షేపము చాయవలయును. గర్భిణి స్త్రీ, ఎల్లప్పుడు మనస్సు ఉత్సాహముగా, క్షేమకొనియుండవలయును. తెల్లనిబట్టలేకట్టవలెను. దేహము శుభ్రముగా నుంచవలెను. భయమైనవస్తువులను జూడరాదు. భయపడుమాటలు వినరాదు. మరీయొక గర్భిణి స్త్రీ ప్రసవవయమును జూడరాదు చచ్చినశవము చంకకుపోరాదు. పరుండుమంచము యెక్కుగాను తగ్గుగాను నుండక సాధారణముగా నుండవలెను. పుష్టికరమైన యాహారమును భుజింపవలయును. గర్భిణి స్త్రీయొక్క మనస్సున కోరిక-పూర్ణము కాకపోయెనేని నట్లే బిడ్డ అపూర్ణావయవములు కలదియగును.

గును. గుట్టము, యేనుగ, బండి, మొదలగు వాహనములనెక్కరాను. కసరత్తుశేయుట, నీళ్ళలోడచుట. జాగ్రతగాపారాశుట, కారమైనట్టి, ఉష్ణమైనట్టి, పదార్థములు దినుట, పగటినిద్ర, రాత్రి మేల్కొనియుండుట యివన్నియు గర్భిణీస్త్రీ విమవలయును. గర్భమునిలచినమీద పురుషునిచేత పగుడరాదు. పతితో సంభోగించిన మర్థలమగు బిడ్డ పుట్టును. ఇంతమాత్రమేకాక, గర్భము చేరిపోయినను పోవచ్చును. లేక, స్త్రీయొక్క ముత్తస్థానమును అనేకరోగములు దృఢమిది లోపల శిశుదేహము శిథిలమై పుట్టినవిడ్డ తక్షణమే జరిపోయినను బోవచ్చును. గర్భమునిలచిన వెనుక పురుషుడు స్త్రీసంభోగము మాని యుండవలెను. అది సాధ్యముకాదేని విషయంబునైనను ప్రాముఖ్యముంపవలెను. తొమ్మిదవనెల యందునున్న భయోత్పాదమైన మాటవివరాదు. అటు విని పుట్టుబిడ్డ గర్భములోనే జరిపోవును. చైత్యేబుట్టిన తక్షణమేజనిపోవును. పక్షిచే బ్రతికిమున్న చివ్వవచున్ననందే జరిపోవును. భాగ్యవమున జీవించి అడ్డము, పుష్పలవ్యము, పుష్పణము, కలదియగును. దేశరోగ్యము లేకకాలమును సంభోగము మానవలెను. అట్లుమానక గర్భమునిల్చి ప్రసవించిన బిడ్డకు తయరోగమైనను, తల్లి తండ్రులే రోగముచే బీరింబడునందున ఆరోగియు బిడ్డకువ్యాపించును. గర్భమునిల్చిన బిడ్డు పురుషుడు స్త్రీతో బలమైతరిని పగునిలువముల కక్కుచగారతి చాయరాను. అట్లుచేసి గర్భముచెదరిపోవును. గాన, యీ విషయములు స్త్రీలు గమనించి ప్రవర్తించవలెను.

ముందుకెప్పిర స్త్రీపురుష సంయోగాంతరం గర్భమునిల్చిన,

శృతి. పంచరాత్రావేళి, సప్తరాత్రావృద్ధులు, పంచవింశతిరాత్రాత్ స్వస్తితోధవతి, మాసమంత్రాత్ కలితోధవతి, మాసద్వితీయ్యే సగ్రీవావ్యాధ్యతే, మాసతృతీయ్యేతత్సగ్వ్యాదేశః చతుర్థే మాసపంచమవ్యాదేశః, పంచమమాసముఖనాశికాక్షిత్రోత్రం

చ సంపద్యతే, వ ప్తేజీవప్రదర్శనం, న ప్రమేచలననమహోభవతి,
అప్తమేబుధ్యాద్యవశ్యతి, నవమేసర్వాంగసంపూర్ణోభవతి.

ఏమదివములకు వక వస్తువువలెనూ, ఏమిరాత్రులకు బుగ్గవలె
నూ, ఇరవై ఏను దినములకు మృదువైన మాంసము పిండముగను, వక
నెలకు కఠినముగను, అయి, పిండవనెలకు గొంతుమొసగనుపడి, మూ
డవ మాంసమునకు చర్మముచే ఆవరింపబడి, నాల్గవ మాంసమునకు గో
ర్తులు వెంట్రుకలు మొలచి, ఏడవ మాంసమునకు ముఖము, ముక్కు,
కంఠ, చెవులు మొలచి ఆరవ మాంసమునకు పూర్వకర్మాను గుణ్య
ముచే ముందుచెప్పియుండు రీతిగా పంచభూతాన్ని కలపెన శరీరము ఆరవ
మాంసమునకు యేర్పడియుండునుగా. పురుషుడగు ప్రాణి అందులో
బ్రహ్మేంద్రియములను ఏడవ మాంసమునకు వర్ణములలోచలన మర్థమును వహించి
ఏనిమిదవ మాంసమునకు జన్మాంతర కర్మను స్మరణజేయును.

“మృతశ్చాహం పునర్జాతః, జాతశ్చాహం పునర్మృతః, నానా
యోనిసహస్రాణి, మయోషితానియానివై, ఆహారావివిధా
భుక్తా, వీతానానావిధాస్తనాః, మోతరోవివిధాదృష్టా, పితరస్సు
హృదిస్తథా, అవాక్షాభిషీష్యమానః, జంతుశ్చైవ సమన్వితః,”
సాంఖ్యయోగసమభ్యర్చ పురుషంవాచంచవింశతిమితి.

జద్భియున్నాను, బుట్టియున్నాను, అనేక సహస్రయోనుల
యందుదృఢించియున్నాను. నానావిధజాతులయందు ప్రత్యసానమునుజేసి
అనేకవిధములైన ఆహారములను భుజించి అనేకులగు తల్లులనుజూచి అ
జేరితిగా తండ్రులను, భ్రాతృపులను, బంధువులను, స్నేహితులను, జూచి
యున్నాను. ఈగర్భవరకములోబడి అనేకములగు క్రిమిజంతువులచే
వీక్షింపబడునాడుగానున్నాను. అని యీలాగు స్మరించుచు మాతృభు
క్తాన్నసారంబులు తన నూత్నగ్రంథంబు బరిగ్రహించుచు, శతజన్మ

కర్తలను స్మరించి ముగము నెందుచు ఇట్లనుకొనుచున్నాడు. అయ్యో! నేను గర్భసరికములో బడి యుండజాలను. ఆనల బొవ్రలకు, దైవముదారి యెన్నడొనంగును. ఆ ఘోరిమగు సరికములో సమాజమైన ఈ గర్భము లో బడియుండి జాలనేపూర్వజన్మములలో అన్యముఁ కుడని హరియోగిము నవలంబించి వైకుంఠవాసుడై జ్యోతిశ్వరూపుడగు నారాయణ మూర్తియందు ధ్యాము నిలుక బోలిపే దాంధ్ర పరోపకారిమున్ నేయఁ పాపిష్టుడై పులకు హంస కేయుచుంటే శ్రీలవలలోకికి మెలంగుచు మహాపాపములకాశీతికే, నారాయణ, దీక్షయ్యో, భక్త పాలనా, నాకు ఈజన్మలుజాలును ఇది భూమిపై జన్మించిన బిడ్డలు నిన్ను మరువక సంసారాంబుధిలో జిక్కిక పుట్టిన నాకు బుట్టివట్టినవలెనే అన్యమునకుడని నిశ్చేష్టరణకేయుచున్నాను. నాకు ఈపాపపుడన్మలు చాలు, చాలును, చాలును, జాగ్రత్తగానన్న ఆవరణ కిడితేపుము శంభో, శంకర, యనుచు, కుయ్యో, మొదలయని ప్రలాపించుచుండ నవమానములకు అవయవములు సంపూర్ణములైనవి కాగ,

“కట్వాన్లలవగన్యుష్టాః, వీక్ష్యమామహిహితాః.”

ఉష్ట, పులుసు, కాము, అతి ఉచును, దల్లితిఁగూడదు అట్లు విసువక తినుచుండిగా వీట్లచే పహింపబడిన శరీరము కలవాడై,

శృతి॥ విశేషమూసే ప్రజాయడే।

పదియవమాసము సంధించినది కాగ

గీ॥ భువినిమస్థింధయుతి మైవబుటనుండి ।

క్రిందిసరగునబడుట్టి క్రిమిధమున ।

యోనియంత్రప్రవీక్షితుండై నడేహి ।

మాయలోగలసిగ్రక్కునమహినిబడును

మర్యాదతో యుక్తమగుపుండునుండి క్రిందబడు పురుగుచు దము యోనియంత్రముచే వీక్షింపబడిన దేహముకలవాడై మాయగ

ప్రీతింద బడి గర్భములో దాగుచుండు అమృతమును గురించి క్వా,
క్వా, క్వా, అని అరచును (క్వాఅనుట,) ఎక్కడ, ఎక్కడ, ఎక్కడ,
అమృతమెక్కడ యని అరచుచు జన్మాంత్ర యజ్ఞానమునాశనమై బాల
క్రీడసల్పుచు బాలారిష్టాది దోషములచే వీడి పబడినవాడై వునహాజ
చ్చుచు బుట్టుచు, బాలారిష్టాది దోషములే నప్పటికిని బునహాజచ్చి
బుట్టుచు,

శ్లో॥ లగ్నాధిపావాజవ్రాణ శుక్రోవాయదికే ద్రగః ।

రీత్యపుత్రస్యదీర్ఘాయుః ధనవోదాజనల్లభః ॥

అను జ్యోతిశ్శాస్త్ర) రీత్యాలగ్నాధి పతియైనను బృహస్పతియైన
ను శుక్రుడైనను క్రేత్రముల యందుండగా ఉచ్ఛగ్రహములు బలవృ
మ్మలై యుండగా, పూర్ణాయుర్యోగమున నుభయించుచూ ధనవంతు
లై యుండుప్పటిలో, న్యాయముగా ద్రవ్యార్జనచేళి వచ్చిన అతిథిల
భ్యాగతులకు అన్నదానముచేయుచూ, పెద్దలగువారలు తయింటికి
వచ్చినప్పటిలో, సత్కరించుచు,

శ్లో॥ సందంతిపిరిరస్సర్వైః పృథ్వంతిచపితామహః ।

ప్రసాదామహాశక్యగాయంతే శ్రోత్రియ్యైహమాగతే ॥

తెలిసి పెద్దలు యింటికి వచ్చినప్పటిలో, పితృవులు మహాఅనం
దముచే తాతగాను నాట్యముచే, ముత్తాతగాను సంగీతముచే నౌలలా
డుచున్నారు. ఆయలగువారిలు, ఇంటికివచ్చిన మాత్రముననే, మనపితృ
వులు. యీలాగు సంతోషించినట్లైనా, అన్నదానముచే, ఇక యంత
ఫలముండునో యోచించవలెను.

శ్లో॥ నవిప్రపాదోదకకడమాని నవేదిశాస్త్రధ్వనిగుంధితాని ।

స్వాహానుధాతాంవిషర్జితానీ స్త్రహాతుల్యానిగృహాగితానీ ।

బ్రాహ్మణపాద ప్రత్యక్షపదే, బురదకాని, గృహము వేదపురాణ
ములుద్ధోషించని గృహము, స్వాహాసుధాయనెను, కొపాసనాది కర్త
లేనిగృహము, ఇవియన్నియు, స్వకావతుల్యములని, జెప్పబడి యు
న్నదిగాన.

శ్లో॥ నాన్నొదకిసమందాం ద్వాదశ్యాపరంవ్రతం ।

సగాయత్రాయపరంమంత్రిం సమానుపవైవతా ।

అన్నదాహముతో సమానమైన దాహములేదనియు, ద్వాదశవ్ర
తముతో సమానమైన, వ్రతములేదనియు, గ్రాయత్ర మంత్రిముతోస
మానమగు, మంత్రిములేదనియు, శల్లోతో సమానునాటైన, దేవతలే
దనియు, జెప్పియున్నదిగాన. ముంగువివరించి, పుణ్యకర్తలనే చేయు
చూ పాపకర్తకు ముప్పుచొచ్చినట్, మంచికర్త నాచరించవలసినది, కర్తి
చాతనే, సమస్తము అనుభవించుట, కర్తచాతనే, సృష్టికర్తలయములకు
భారము.

వి॥ కర్తను గురించి. వి॥

శ్లో॥ కర్తృకృతంకర్త, కదాపంచేంద్రియైరిహ ।

విమృశంద్రియములచే, చే శివార్త, యెప్పటికిని నశింపదని, భారగ
ప్రమాణము, కలదు నగును, మనూవాక్యములచే చేయుకర్త కా
శ్విరముగానుండి చేశినవాని వెంటనంటి జనమరణమునే, కలుగజేయు
చున్నది.

శ్లో॥ యథాధేనుసహస్రేషు వత్సోవింతిమూతరం ।

రథాపూర్వకృతంకర్త కర్తారమనుగచ్ఛతి ।

బెయ్యి ఆవులమధ్య, దూడలు, రథమను రెల్లులన్ను గనుగొను
చున్నత్రా, అట్లనే, పూర్వజన్మమున చేశినకర్త చేశినవానినే మరలజన్మ
మొనవచ్చును, పొంగుచున్నదని, శ్రీ మహాభాగని ప్రమాణము కలదు
గాన.

శ్లో॥ యస్తాచ్చయేనచ యథాచయదాచ ।
 యచ్చయావచ్చయత్రచ శుభాశుభ ।
 మాత్మకర్తృతస్తాచ్చతే సచతథాచతవాచ ।
 తచ్చతావచ్చతత్రచవిధాత్య వశాన్మహి ॥

మనుజులు, యేకారణమువల్ల, ఏ ప్రపకరణముచేత, ఏవిధముగా
 ఏకాలమునందు, ఏకార్యమును, ఏఫలములొకేయునో, అట్టి కార్యము
 యొక్క శుభాశుభఫలమును, ఆకారణమువల్ల, అదే ఉపకరణముచేత,
 అదేవిధముగా, అదేకాలమునందు, అదేఫలములొక, ఆవిధమైన, కర్త,
 విధివశముగా, పొందును.

శ్లో॥ సుశీఘ్రమపిధావతిం, విధామయథావతి ।
 శేషేపహశయానేన, యేయే యథాకృతం ॥
 పాపంతివృత్తివృత్తిం, ధావతిమనుభావతి ।
 కనోతిక్యవశకర్త, ధాయ దావకవిశ్చయశే

శ్లో॥ యేవయే యథాయద్య, పురాకర్త సునిశ్చితం ।
 తత్రదేవ్రాత్రరంభంతై, నిన్ద్యంవిహితమాత్మనా ।
 అచోన్యచూర్ణాన్, యథాపుష్పానిఫలానిచ ।
 స్వంకాలంవతివర్తింతే, తథాకర్త పురాకృతం ।

శ్లో॥ బాగోయువాహవృద్ధశ్చ, యత్కనోతి, శుభాశుభం ।
 తస్మాంతస్యమనస్థాయాం, భుంక్తేజన్మనిజన్మని ।
 యేవయేకరీరేణ, యద్యత్కర్త, కనోతియ ।
 తేనతేనకరీరేణ, తత్తత్ఫల, ముపాస్మతే ।

ప్రావృత్తపరుగైస్తానితో పరుగైస్తునా పరుగోన్నవానితో
 పరుగొనును యవనిచే, యట్లచేయబడినదో అట్లనే పొందుచున్నది,
 పాపకర్త నిలువబడినవానితో నిలుచుచున్నది, పనిచేయువానితో

పనిచేయుచు, నీడవలీ, వెంటనంటి యంటున్నది. యవదెవకు, యేదేది. ముందువెనుక కర్తజేయునూ దానిని ముందువెనుక అనుభవించును, పుష్పములు ఫలములు ప్రేరేపింపవడకనే, యేరీతిని తమకాల మతిక్రమించక. పుష్పించి. ఫలించుచున్న పూ అరీతిని, పూర్వమునచేసినకర్త తనకాలమును అతిక్రమింపదు, బాలుకుగాని, యవ్వనపురుషుడుగాని, యేయేవయస్సునందు, శుభాశుభములనుజేయునూ, ఆయావయస్సులందు, తగినఫలము అనుభవించును, పైప్రమాణములను అనుసరించి, సకలముమా, సందిత కర్తానుసారముగానే, జన్మజన్మములకు, స్వేచ్ఛా ప్రాప్తింపుచున్నదని, స్పష్టమూ. (సందితమనగా కూడబెట్టె) మానవదేహ మెత్తిపెట్టినది. మొదలికుచున్నదని సూచింపబడుచున్నది.

శ్లో॥ సమస్కామోదేవా, స్మనుహత, విధిస్తే, వివశగా ।

విధిర్వ్యంధ్యస్సాపి, ప్రతినియతికర్తృకఫలదః ।

ఫలంకర్తాయస్తిం, యదికిమపరైః ।

సమస్తకర్తృభ్యో, విధిరసినయేభ్యఃప్రభవతి ॥

దేవతలకు సమస్కారము జేయుచున్నాము. అటువంటి దేవతలు ఆచచ్చిరవాడగు, బ్రహ్మదేవునకు లోబడి, సంచరించుచున్నాను, గనుక ఆదేవతనువదలి. బ్రహ్మదేవునకు. సమస్కారముచేయుదమా, మరియు ఆబ్రహ్మదేవుడుకూడా, కర్తానుసారమైన ఫలమునే కలుగజేయునుగాని. అధికముగా, తక్కువగా, కలుగజేయును, కాబట్టి వాస్తవముగా, కర్తయే. ఫలమును గలుగజేయునది. ఇతరులైన దేవతలతో యేమిప్రయోజనము, బ్రహ్మచే, నేమిప్రయోజనము ఉండదూ, గానా అందరినివదలి, సత్కర్తయే, ముఖ్యముగా యొనరించవలయు.

శ్లో॥ బ్రహ్మయేనకులాలవన్నియమితో బ్రహ్మాండభాండోదరే ।

విష్ణుర్యేనదశావతారగహనే క్షిప్రమహాసంకటే ।

రుద్రోయేనకపాలపాణి పుటకేభిరూటనంసేవతే ।

సూక్ష్మోభ్రాంమృతి నిత్యమేవగగనేతస్మైనమకర్తతే ॥

కర్తచేత బ్రంహదేవుడు, బ్రహ్మాండభాండములయొక్క, మధ్య
యందు, సుమ్రురవానివలే నియమింపబడియున్నాడు. కర్తబాధచే విష్ణు
దేవుడు కూడా, అధికమాఖమ్మలను, కలుగజేయుచున్న దశావతారముల
నియమింప, గహములందు ప్రవేశపెట్టబడెనూ, కర్తపాలముచే, పరమ
శివుడు, బ్రంహకపాలము హస్తమునందు బెట్టుకొని భిరూటనమును జేసె
ను. సర్వపాలనమును ది మణికూడా, తనయొక్క కర్తబాధచే య
డతెగని గమముగలవాడై, సంచరించుచున్నాడు. గాన యిట్టివారే,
కర్తచే పీడింపబడినపుడు, ముముక్షుర్వకర్తచే చిక్కుటయసాధ్యమా,
సత్కర్త గుప్తులనుకూడా, సజ్జనులుగా జేయుచున్నది. మూఁఖులను
పండితులనుగా జేయుచున్నది, శత్రువులనుకూడా మిత్రులుగా జేయుచు
న్నది. దూరముగానున్నదానిని సగ్గరగా జేయుచున్నది, విషమును అ
మృతముగా జేయుచున్నది. యీలాగు అష్టైశ్వర్యసంపదను కలుగజే
యుచున్నదియగు సత్కర్త కోరికలము అనుభవించుట కొరకు, పాటు
పడవలయును.

శ్లో సహకర్షిత్వ గమపి జాతతిష్ఠత్యకమకృతు ।

కార్యతేవ్యాసశకర్త సర్వప్రకృతిజైర్గుణైః ॥

పురుషుడు క్షణమైననూ, కర్తజేయక నుండడు సర్వజనులు,
ప్రకృతిలోబుట్టిన, గుణముచేత, స్వాధీనములేనిదై, కర్తను చేయుచు
న్నాడు.

శ్లో కర్తబ్రంహహృష్యవంవిద్ధి బ్రంహక్షరసముద్యవం ।

తస్మాత్సర్వగతబ్రంహ నిత్యంయశ్చైప్రప్థితం ।

కర్త వేదమువల్ల బుట్టినదిగా తెలియుము. ఆవేదము, పరమాత్మ వల్ల పుట్టినది, సర్వవ్యాపియైన పరమాత్మ యజ్ఞమునందు, యల్లప్పుడు, ప్రతిష్ఠితమై యున్నది.

శ్లో॥ యస్తాత్మరతిరేవస్యా ద్వాత్మత్వప్రకృత్యహం ।

ఆత్మాన్నేవచసంతుష్ట, స్తస్యకార్యంకేవద్యతే ।

యవ్వడైతే ఆత్మయందు రతిగలిగినవాడో ఆత్మయందు తృప్తి పొందినవాడో, ఆత్మయందు సంతోషించువాడో, అట్టివాని కర్తవ్యో టి కనిపెడదు.

కం॥ సుప్తింజేహికనగవక ప్రాప్త బసలేశమైనది నేలనుచు ।

తృప్తిపొంది నిమిషమున సప్తదీపములనై శబ్దకర్తబడునె

అని జెప్పయున్నది. ఏజోగుణమునందు బుట్టిన యీకామము, తృప్తిలేనిది, యీశ్రోత్రము పాదభూతమైనది. యీకేటిని శత్రువులు గా నెరుగవలయును. అని యీరీతిగా, శ్రీ కృష్ణుల వారు, అర్జునునకు, ఉపదేశించినారు.

శ్లో॥ మజ్జత్యంభసియాతుమేరుశిఖరం శత్రోష్టయత్వాహవే ।

వానేజ్యంకృషీనేవనాది సకలవిద్యాకలాపితను ।

ఆకాశేవిపులప్రయాతు భగత్కృత్వాప్రయత్నంపరం ।

నాభావ్యంభవతీహకర్తవశతో భావ్యస్యనాశీకుతః ।

ఉదకమునందు మునిగిననూ, మేరుపర్వతము మీదెక్కిపోయిననూ, యుద్ధమునందు శత్రువులను జయించిననూ, సర్వాకవిద్య, కృషి విద్య మొదలుగాగల మరియు, నిరేండులగు, అరవైనాలుగు విద్యలనభ్యసించినను, అధికమైన ప్రయత్నముచేసి, పక్షివలె ఆకాశమునకు యగిరిపోయినను, కర్తవశమున గాదగినదే యగునుగాని గాదగనిదియేది

యునూ గానేరదు, కాబట్టి హే సోమకులారా, వాడు యీలాగు దుర్మార్గకార్యములను జేయుచున్నాడు. ఈలాగుజారత్వమును, జేయుచున్నాడు. యీలాగు పరులకు హింసజేయుచున్నాడు, సన్తానప్రపత్తనయందు ఆశను వదిలినాడు, అని మనము, యితరులను, నిందించుచున్నాము, మనయందు నెరసులు యెన్ని యేయింతున్నవి. మనదప్పులు మనకు దెలియవుగాదా, ఆలాగు నితురుల' నిందించుటచే, ప్రయోజనంబేమి, వారి వారి పూర్వకర్తానుగుణ్యముగా, అన్ని దుష్కర్తలు, సంప్రాప్తమగు నుగాని, పూర్వజన్మ కర్మలేనిది. యానదీ మాయత్మికానేరదు, కాబట్టి, వకడు యీలాగు పుంతున్నాడు. అని మనమును కొనుటవల్ల మనము కష్టము బద్ధులగుచున్నాము.

శ్లో॥ సస్యశుచేష్టతేస్వస్యా ప్రకృతేర్జ్ఞానవాసినీ ।

ప్రకృతిం యాంతి భూతాని నిగ్రహాకింకరిష్యతి ॥

జ్ఞానవంశులుకూడా, స్వకీయమైన జన్మాంతర కర్మవాసనకు దగి నట్లు, ప్రవర్తించుచున్నాడు సమస్తప్రాణులూన్నూ వాటివాటి జన్మాంతరకర్మ వాసనలను బొందుచున్నవి. గనుక కర్మేంద్రియ నిగ్రహము వలన అగుపని యేదియునులేదు. అని భగవద్గీతా వాక్యమున్నది సర్వలూకత్త అనేచాశముచే, వీకింబులు చున్నారము మనము వకరిని దించుటట్లు.

శ్లో॥ బుద్ధికర్తాను సారిణీ ॥

ఆసురీత్యా కర్తానుగుణ్యముగా బుద్ధిపుట్టుచున్నది నకల అను భవములు, తాము పూర్వముచేసిన కర్మతప్ప వేరుకాదు.

శ్లో॥ సర్వమేవ హి సదా సంసారేరిష్యునందః ।

సంయక్స్మియత్నిత్పర్యేణ పౌరుషాత్సమవాప్యతే ॥

సంసారమందనగా జననమరణములందు, యిచ్చలు యల్లప్పుటికీ, సర్వమునూ అందరికీ పునుషప్రయత్నముచేతనే, లభించుచున్నదని శ్రీ రాములవారికి పసిష్టులవారు ఉపదేశించినారు. పూర్వజన్మములందు చేసినకర్మయొక్క, అనుభవభాగముచేత ప్రారబ్ధమని. దైవమని ఉదాహరింపబడి యుండును. అందుకు అనేకప్రమాణములు గలవు.

శ్లో॥ పూర్వజన్మకృతం కర్మైదైవమితి స్మరే ॥

అనగా పూర్వజన్మము ను చేసినకర్మ దైవమని బహుమన్నది మన్యువులరాములకును ఇహ యిట్లనే చెప్పియున్నది.

శ్లో॥ స్వమహర్నైవైవాక్యం విద్ధిదేహాంతరాద్ధిని ॥

విశేష దేహములందును, తానుకూడ జన్మించుకర్మ దైవమని పేరిడబడినది. యీ కాణముబట్టి, ప్రాజ్ఞము తాను చేసియున్నదేకాని, వేరుకాదు. ప్రారబ్ధానుసారముగా యిచ్చలుపుట్టుట మొదలై సకన్నియు కలిగేత్తును గాని, కలగకవూడదు.

→ ప్రారబ్ధమును గురించి. ←

శ్లో॥ సచాత్మ్యైతద్వాయము యాశ్వరేణాశ్యతే ॥

ప్రారబ్ధానుసారముగా కలుగునిచ్చాదులునీ వాఠించుటకు యీ శ్లోకసత్యైతను శత్యము, గీతాశాస్త్రముయందు అర్థమనకు యిదేయశమే శ్రీ కృష్ణుధగవాసులు బోధించినారు.

శ్లో॥ సకృశం చేష్టతేస్వస్యాః ప్రకృతేజ్జ్ఞానవాసవి ॥

ప్రకృతియంతిభూతాని నిగ్రహాః కరిష్యతి ॥

శాస్త్రములను చదివి అనేకవిషయముల జ్ఞానము. కలవానై ననూ, సర్వభూతములు ప్రకృతిని (అనగా) స్వభావము ననుసరించి, చేష్టలన్నియు చేయునూ, నిగ్రహమెట్లు విహించును. యీశ్వరభావము

ప్రారబ్ధమునుబట్టి కలుగుచున్నదని తెలియజేయుచు, (దీని ముఖ్యాభి ప్రాయమేమన), యవరేంతవిద్యా వంతులైననూ, స్వభావముగ ప్రారబ్ధము ననుసరించే. సమస్తకర్మలు, మనోవాక్కాయములచేత, జేయుచున్నాడు, 'అట్లుచేయక నెట్లు నిగ్రహింతును' ఇదియే సిద్ధాంతముగా సంగీకరించినప్పుడు జీవులెల్లప్పుటికీ, చెడ్డచేయువారలు చెడ్డయేచేయుచు, మంచి చేయువారలు మంచిచేయుచుండవలసివల్లెప్పుడీ, జీవుమూరుట కవకాశములేర్పడు, కనబడుచున్నది. యిది సిద్ధాంతముకాదని తెగితాళి ప్రస్తుతంపలి క్లీకాచురి క్లీకమే, వెల్లడిబడుచున్నది.

శ్లో॥ ఇంద్రియస్సేంద్రియశ్చార్థః, రాగద్వేషవ్యవధితౌ ।

తయోర్నవశమాగచ్ఛే, తౌ హాస్య, పరిపంథినౌ ।

ఇంద్రియములు విషయములయందు, రాగద్వేషములు కలిగియున్నవి గనుక ఓప్రియస్నేహితులారా, రాగద్వేషములకు వశ్యులుగాకుండునని ముఖ్యాభిప్రాయము. (అయితే) ఇచ్ఛాప్రారబ్ధము బాధించుచుండునుగాదా, ప్రారబ్ధదైవమునే, మెసటివ్రాలని విధియనియు, వాడుచును.

శ్లో॥ జ్ఞానోదయాత్పురారిభం, కర్మజ్ఞానాన్నశ్యనే ।

అదత్వాస్వఫలంబిహ్య, ముద్దిస్యశుద్ధబాగావశు ।

వ్యాఘ్రబుద్ధ్యావినిర్ముక్తో, బాధత్వశ్చస్త్రోగోమతౌ ।

ననన్యతిభివత్త్యేవా, లభ్యవేగేననిర్భరం ।

ప్రారిభంబలవత్తరం, ఖలువిదాం, భోగేనస్యత్యయః ।

నన్యజ్ఞాన, హుతాశనేనవిలయః, ప్రాక్సంచితాగామినాం ।

గురిపెట్టి విడిచినబాగాము, యేరీతి, ఆగురినిగులుచున్నదో, అరీతినే, ప్రారబ్ధకర్మ ఫలమునివ్వకపోదు, జ్ఞానోదయమైనతోడనే శశిం, పదు, పులియునుకొని, గురిపెట్టిబాగాము విడిచినపిదప, పులికాదు. ఆవు

అని తెలిసినపుడు, వివచితబాణము వెనుక తిరుగక. గురిపెట్టిన వస్తువును. ఎట్లు, నీళ్ళుచున్నదో, అట్లనే ప్రారబ్ధము. కర్మనుయిచ్చి తీసును యెన్నివిధముల యోచించినను, ప్రారబ్ధమనుభవింపవలసిన. యేర్పడుచున్నది. (కొందరిమతముదీనికి) విరుద్ధముగానుండును.)

శ్లో॥ వివేకాగ్రతినతి, కోపవర్జితమక్షయే.

కథమారబ్ధకర్తావీ, భోగేచ్ఛాజనయిష్యతి ॥

మనుష్యుడు విద్యావంతుడై, వివేకములిగి, మిక్కిలిజాగ్రత్తచే ఇదిదోషము, ఇదిగుణము, అని విమర్శచేయు శక్తివంతుడైనప్పుడు, ప్రారబ్ధానుసారముగా యిచ్చయట్లు కలుగును. మనుష్యుడు, శాస్త్రాది జ్ఞానబలముచే, మంచి చెడ్డలు తెలియుటయందు జాగరూకుడై యుండినపుడు వానికి ప్రారబ్ధానుసారముగా. ముప్పకల్పములు ఎట్లు పుట్టెనున్నవి. యీ ప్రశ్నకు సమాధానము, యీక్రిందిశ్లోకముచే, రేటబడుచున్నది,

శ్లో॥ ఇచ్ఛానిచ్ఛాపరేచ్ఛాచ, ప్రారబ్ధః, త్రివిధం స్ఫురితం ।

ఇచ్ఛాప్రారబ్ధము, అనిచ్ఛాప్రారబ్ధము పరేచ్ఛా ప్రారబ్ధమని మూడుభాగములుగా. విభజింపబడినది. (యిచ్ఛాప్రారబ్ధమనగా) పూర్వజన్మానుసరణి ననునికీ కోరికలుబుట్టుట. (అనిచ్ఛాప్రారబ్ధమనగా) మనుష్యుడు తనకు ప్రాప్తమగు కార్యమునుగురించి, యేలాటి వంకల్పముగాని. యేలాటి ప్రయత్నముకానిచేయకా సుఖముఖముల ననుభవించుట, (పరేచ్ఛాప్రారబ్ధమనగా) ఇతరులసంగత్యముచే, సుఖదుఃఖానుభవము, కలుగుట. కొందరు యంతతత్వమనులై నను. దుష్టకార్యములు చేయవలసనెను కోరికగలవారుగానుండును. కొందరు మూఢులుగానుండినను. చెడ్డతలంపులు తలంచక చెడ్డకార్యములు చేయకుండును, ఇదికోకమునందు. అందరి అనుభవములోనే ఉన్నది. చమవరులై నను. చెడ్డతలంపు కొంద

రికి పుట్టుటయందుకు. చదువగులు కాకపోయినను. అట్టితలంపులు పుట్టకుండుటందుకు. యీవిధమున, వారికిఁజలాటి తలంపులు. గలుగుట ప్రారబ్ధబలముతప్ప వేరుగాను శ్రీకృష్ణులువారు, 8 వ అధ్యాయమందు ఈవిషయము గుఱించి, అర్జునుకు. బాగుగా తేటపరచియున్నారు.

“శ్లో॥ అంత్యకాలేచమమేవా, స్మరణస్తక్త్యాకోభరం ।
యప్రయాశిసముద్భవం, యాతినాస్త్యత్రసంశయః ॥”

మరణకాలమందు. నన్నేదలంచుచు,యవ్వడు శరీరమును విడుచుచున్నాఁడో, వాడు నన్నేపొందుచున్నాడు, యీవిషయమందు, సంశయమించుకయును లేదు.

“శ్లో॥ యంయంవాపిస్తరంభావం, త్యజంత్యంలేకభరం ।
తంతమేవేతి కాంతేయా సదాతద్భావభావితః ॥”

జీవితకాలమందు, యీలోకములో, యల్లప్పటికి యెట్టి తలంపులు తలచుచున్నాఁడో, దేహమువిడుచు సమయమందు ఆతలంపులే, స్మరణకు విశేషముగా వచ్చును. వాటిని స్మరించుచు. దేహము విడిచినవానికి. ఆతలంపులు నెరవేర్చుకొనుటకు, తగినదేహములు, సందర్భములు మొదలగునవి కలుగును.

శ్లో॥ తస్మాత్సర్వేషుకాలేషు మామనుస్మరయ్యచ ॥

అందుచే, నేనే, అవసానకాలమందు, స్మరణకురావలెనని యపేక్షయున్నయెడల, సర్వదానన్ని స్మరింపుము, అనుకృష్ణులవారు క్రమశః సమయము, సమయము, దేహపాటవము తప్పకుండునప్పుడు. యేకోరికలను, సర్వదాగాని, బహుకాలముగాని, స్మరించుచున్నాఁడో. వాని మరణకాలమందును. ఆకోరికలే, విశేషముగా స్మరణకువచ్చి దివరకు ఆకోరికలనే తలంచుచు దేహము విడుచుచున్నాడనియు. ఆదేహము విడచిన తర్వాత భూరియు యీలోకములో జన్మించినపుడు, తాను పూర్వజన్మమున,

తలంచుచుండిక కోరికలనే, కోరుకును, ఆకోరికలు నెరవేర్చుకొనుట కును, తగినదేహము, యితరసందర్భములు, కలుగుచున్నవని, విశేషమగుచున్నది. యీబద్ధమందు. నరునకు కలుగు కోరికలన్నియు, వెనుకటిబద్ధకోరిక లనుసరించే, యుంటున్నావనుట. స్వప్నము, దీనినే యిచ్చాప్రారబ్ధమని చెప్పుదురు.

శ్లో॥ అపఖ్యసేవినశ్చోరాః పరదారరతాలపి ।

జానుతువవస్వసర్థాః ఇచ్చాత్యాకబ్ధకర్తృతః ॥

కోరికి అపఖ్యము చెడ్డదని తెలుసును, దొంగకు దొంగతనము చెడ్డదని తెలుసును, వ్యభిచారికి పరదారాగ మరము చెడ్డదని తెలుసును, యివిచెడ్డవని తెలిసితెలిసి ఆకార్యములు చేయుటచే కలుగు మప్పులములు, కష్టములు, మఱియులు, విపదలు, అనమానములు, చివరకు ప్రాణహత్యయు, బాగున గోచరమగుచుండిననూ, అప్రకారము ఇచ్చయించు వారినిన్ని, మరియుయిచ్చను అనుసరించి, కార్యములుచేయువారిని, మనమంతటను జూచుచున్నాము. చెడ్డదని తెలిశియువాటిని యిచ్చయించుట, యిచ్చాప్రారబ్ధము.

శ్లో॥ కర్తృణాబాధ్యబుద్ధిర్నబుధ్యా కర్తృబాధ్యతే ।

సుబుద్ధిరపియద్రామో ప్రేమంహరిణమన్యగోత్ ॥

కర్తృచేత బుద్ధిబాధించబడును. బుద్ధిచే కర్తృబాధించబడకు, రాముడుమంచి బుద్ధికలవారైనను బంగారపు లేడిపెంటబడెను గాన హేత్రాత్యవులారా మన యత్నమేదియును లేదు అందనూ పూర్వజన్మకర్తృచే జక్కినాము (జక్కినను) జ్ఞానమువహించి వరికొంచవలెను.

జ్ఞానమార్గమును గురించి. **జ్ఞా**

శ్లో॥ త్రేత్రజ్ఞంచాసిమాంవిద్ధి సర్వత్రేత్రేమభారత ।

త్రేత్రత్రేత్రజ్ఞయోజ్ఞానం యన్త్రైజ్ఞానమతంతం

ఓయీ అర్జునా, సర్వక్షేత్రముల యంగుండు షేత్రజ్ఞుడు, నేనే
యని తెలిసికొనుము. ఈ షేత్రమునున్న, తదంతర్గతమైన షేత్రజ్ఞు
నిన్ని, విభజించి దెలియుట, యెద్దియో, అదియే జ్ఞానమని చెప్పబడును
శ్లో॥ జన్తకర్తృచమేదివ్య మేషంప్ర్యాపేత్తితత్వతః ।

త్యక్త్వాదేహం పునఃజన్తం నైతిమామేతిసోజానా ॥

ఓయీ అర్జున యవ్యదైతే నాదివ్యజన్తమును కర్తృను, యథా
స్థముగా తెలుసుకొనుచున్నాడో దేహమును చాలించినపిదప, వేరొక
జన్తమును పొందక, సన్నె పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ వీతరాగభయక్రోధా మస్తయామాముప్రాశితాః ।

బహుప్రాక్షాత్ననతపసా పూతామద్భావమాంగతాః ॥

కామమును, క్రోధమును, భయమును, వశలిపెట్టినవారై,
నాస్వరూపులైనన్ని ఆశ్రయించి మహానుభావులు, జ్ఞానయోగముచే
తపరిశుద్ధులై, నాస్వరూపమును బొందినాను.

శ్లో॥ కాంక్షంతఃకర్తాగాంధిధిం యజంతయిహ దేవతాః ।

క్షీప్రంహిమానుషేలో శిద్ధిభవతికర్తృజా ॥

ఈ లోకమునందు మనుష్యులు ఫలాపేక్షచార, దేవతలను పూ
జించుచున్నారు. ఈ మనుష్యలోకమునందు, కర్తృఫలము, శీఘ్రముగ
లభించుచున్నది.

శ్లో॥ యవ్యసర్వేనమారంభా కామసంకల్పవర్జితాః ।

జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్తాణాం తమ హింసాపంకితంబుధాః ॥

యవనికర్తృలయితే, కామసంకల్పములేనివై, యవనికర్తృలు,
జ్ఞానమనేఅగ్నిచేత దహరింపబడినవై అట్టివానిని, పంకితుడని విద్వాం
సుడనీ, శ్రేష్ఠుడును.

శ్లో॥ శ్రేయాం ద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాతు జ్ఞానయజ్ఞపరంతప ।

సర్వకర్తాభిలంపార్థా జ్ఞానేపరిసమాప్యతే ॥

ఓయీపాథాః ద్రవ్యసాధనసాధ్యమైన యజ్ఞమునకంటే, జ్ఞాన స్వరూపమైనయజ్ఞము, బహుశ్రేష్ఠము, సమస్తకర్తలు, బ్రహ్మజ్ఞానము నందు, లయించుచున్నది.

శ్లో॥ తద్విద్ధిప్రతిపాతేన పరివ్రజ్యేనసేవయా ।

పువత్యంతి తేజ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్పదర్శనః ॥

యిట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము తత్వవిమలైన జ్ఞాననిఘ్నలను ఆశ్రయించి వారికి శుశ్రూషలుచేసి, సామాంశ నమస్కారములుచేసి ప్రార్థనచేసి దెలసికొనుము, వారు పువదేశమును చేయుదురు.

శ్లో॥ సహజ్ఞానేనసదృశం పవిత్రమహవిద్యతే ।

తత్సర్వయంయోగవంసిద్ధః కారేనాత్మనివిందతి ।

ఈలోకమునం దజ్ఞానముకంటే, వేరేపాపమైనది లేదు, అజ్ఞానమును, యోగసిద్ధుడు, కాలానుగుణ్యముగా, తానేతనయందు పొందుచున్నాడు.

శ్లో॥ అజ్ఞాత్పితృధదానశ్చ సంశయాత్పావినశ్యేతి ।

నాయంలోకోసివహో నసుఖంసంశయాత్తనః ॥

జ్ఞానములేనివాడు, సంశయాత్త కలవాడున్ను, చెడిపోవును సంశయాత్తుడునిఁ యిహలోక పరలోక సుఖములు కలుగవు.

శ్లో॥ మహాభూతస్యహంకారో బుద్ధిరహ్యక్రమేవచ ।

ఇంద్రియాదిదత్తైకంచ పంచచేంద్రియగోచరా ॥

పంచభూతములయిన పృథ్వీ, అప్స, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశము, అహంకారము, బుద్ధి, మాయయు, జ్ఞానేంద్రియములయిన త్వక్కు,

చక్షు, శ్రోత్ర, జిహ్వ, ఘ్రాణములున్న, కర్ణేంద్రియములైన, వాక్కు, పాద, పాణి, పాయు, ఉపస్థములున్న, మనస్సున్న, ఇంద్రియగోచరములగు, శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములైన, పంచతామ్రములు, అంతూచేరి ఇవరచైనావుగు తత్వములాయెను.

శ్లో॥ అమానిత్వమదంభిత్వ మహింసాతౌంతిరాజ్యనం ।

అచార్యోపాసనం శౌచం స్థైర్యమాత్మవినిగ్రహః ॥

తన్నీతాను పాగమకొనక యుండుట, తనధర్మమును తాను ప్రకాశము చేసుకొనకయుండుట, హింసజేయకయుండుట, యెట్టికష్టమునటస్థించినను త్రొక్కుకొనియుండుట, కృత్రిమము లేకయుండుట తమ, గురుసేవ, బాహ్య, భ్యాంతరశుద్ధి, అచంచలము, మనోనిగ్రహము గలుగుట, ఇతర దేవతారాధనలయందు మనస్సుచెలింపక నేనేగతియని యిచ్చినాయందు మాధమైన భక్తిచేయుట, జనరాహిత్యమగు స్థలవాసయగుట జనసమూహమునందు అనురాగము లేకయుండుట, అత్తజ్ఞానమునందు, నిత్యభావముగలుగుట, మోక్షప్రాప్తియందే, ప్రయోజనదృష్టియుంచుట, యివియన్నియు జ్ఞానమనిపెట్టలు తెప్పదురు. ఇతరములన్నియు అజ్ఞానమని చెప్పబడునూ, అని శ్రీకృష్ణులవారు అర్జునునకు ఉపదేశించినారుగాన, ఇట్టి జ్ఞానమార్గమును దెలిసికొని అజ్ఞానములో జిక్కి నశించక, ఎట్టికార్యమునైనను, మనుష్యుడు తప్పక ప్రయత్నిము జేయుచుండవలెనని, మనగ్రంథము లుద్ఘోషించుచున్నవి. మనవారందరూ యవ్వడుచూచినను మంచికార్యములయందు ప్రయత్నిము చాయక అదృష్టముండినట్లు, అగుచున్నదని పిచ్చిజ్ఞానమును వహించి తెప్పచు సోమరులై, దుష్కార్యములయందు మాత్రము నకలయత్నములు జేయుచున్నాడు. అప్పుడు అదృష్టమనను, మరియొకది కలియుగము. కలియుగములో అధర్మప్రవాచాము, అతివేగముగా

వృద్ధియగుననియూ, జనులందరూ ఆయుగ మహిమచే, అధర్మమందే ప్రేరేపింపబడిన వారలై, అందే వర్తించెదరని, మనపురాణము లందు నూ స్మృతులందునూ, చెప్పబడియున్నది. అట్లు చెప్పడము. అపథ్త మాయని అనేకులు తమ తమస్వకార్యముల యందుండక యట్టి యశ్చ త్యము లయినను. చేయుచున్నారు. దీని నెట్టికర్తయనవలయునో తెలియదు అట్టివారికి ప్రమాణములేటివన (పరాశర).

→ న్యాయాన్యాయము ←

శ్లో॥ జితోధర్తోవ్యాధర్తేణ, సత్యంచై వాస్య తేనచా ।
జితాశ్చోరైస్తురాజానః స్త్రీభిశ్చపురుషాఃకదా ॥
సీదంతి చాగ్ని హూత్రాణి, గురుపూజాప్రణాశ్యతి ।
కుమార్యస్యప్రసూత్యంతే, తస్మిన్కలియుగే, సతే ॥

కలియుగమునందు, అధర్మము ధర్మమును, అన్యతము సత్యము ను, దొంగలురాజులను, స్త్రీలు పురుషులను. జయించుచున్నారు. అగ్ని హూత్రములు, నాశమొందుచున్నవి. గురుపూజలేక బోవుచు న్నది, స్త్రీలు కన్యావయసునందే. వ్రనవించుచున్నారు (విష్ణుపురాణ మందు.)

“బ్రహ్మహూత్రధారణమేవ, విప్రత్వహేతుః ।

అన్యతమేవ వ్యవహారజయహేతుః ।

పువభోగమేవదాంపత్యసంబంధహేతుః ।

స్త్రీత్వమేవ ఉపభోగహేతుః, లింగధారణమేవ ఆశ్రమహేతుః ।

యజ్ఞోపవీతము వేసుకోవడము మాత్రముచేతనే, బ్రాహ్మణత్వ

మును, వ్యవహారమందలి, అన్యతమే జయమునకు, కారణమును, దాం పత్యసంబంధమే దేహసుఖమును, స్త్రీబాళియై సంత్తమాత్రముననె, ఉప

భోగమును. దేవధారణ మాత్రమున ఆశ్రమమునకు, కారణములగు నూ. యిప్పుడు యోచించిచూడ, పై ఉదహరించినరీత్యా, అన్ని యు జరుగుచున్నవనుట అందరికి అనుభవసిద్ధమే గదా, ధర్మిష్టులను. యవరెన్నికకు దెచ్చుకొనుచున్నారు. న్యాయస్థలములందు యంతరిబద్ధము జెప్పినను ధనికుటుగానుండిన మాత్రముననె, వాని మాటలంగీకరింప 'వలెనని, వాదించుట లేదా, మనలో వాడుక న్యాయము, పంచాయతీ, అనుచున్నాము, న్యాయము దెలుసుకొని వర్తింపు పంచాయతీదారు డెవ్వడు. లోకములో న్యాయము మొదలంట నాశమైనది గదా, పంచాయతీ చేయుచున్నాము వాదిప్రతువాదులు ఇద్దరుంటున్నారు కలగిన పంచాయతీదారులలో కొందరికి వాదిపైన యిష్టము. కొందరికి ప్రతివాది పైనయిష్టము. ఈలాగు ఇలవంతులు యవరిపరముగా వుంటున్నారో వారిపరమే వ్యవహారము జయమగును గదా. యిది యనుభవము స్త్రీలు పురుషులను జయించుచున్నారని చెప్పియున్నాను.

—❧ రతి విషయము. ❧—

శ్లో॥ పద్మనీచి త్తనీచై వశంభినీ హస్తినీతథా ।

శశోమృగోవృషోఽశ్వశ్చ స్త్రీపుంసోఽకాలిలక్షణం ।

పద్మినియనియు, చిత్తనియనియు, శంభినిలనియు, హస్తినీ యనియు, స్త్రీలు నాలుగువిధములు కలరు, కుండేలు, జింక, ఎద్దు, గుర్రము, సంక్షగల పురుషులు నాలుగువిధములు కలరు.

—❧ పద్మినీకాలి స్త్రీలక్షణం. ❧—

శ్లో॥ భవతికమల నేత్రానాశికాకుద్రరంధ్రా ।

అవిరళకుచయుగ్తా చారుకేరీకృతాంగీ ।

మృదువచనమశీలా గీతవాద్యానురక్తా ।

సకలతనుమనోహ పద్మినీపద్మగంధా ।

ప్రజాతిమృదుసలీలం రాజహంసీవతస్వీ ।

త్రివలీలలితమధ్యా హంసరాశీనువేహా ।

మృదుశుచిలఘుభుంక్షా మానిసీగాఢలజ్జా ।

భవభక్తుమమవాసో వల్లభాపద్మీనీస్యత్ ।

చూడుటకు అందమైన కన్నులున్నూ, సన్ననిరంధ్రములుగల ముక్కున్నూ, కమలనాళములోనుండు సన్నటిదారమైన జొనుపుట కు వీలులేక యేకముగానుండు స్తనములున్నూ, మంచిమృగువైన వెంట్రుకులున్నూ, సన్నదైన శరీరమున్నూ చిలుకపల్కులు పలుకువంటి మాటలున్నూ, మంచి స్వభావమున్నూ, సంగీతమండు యిష్టమున్నూ పద్మమువలనే దేహవాసనయున్న మెల్లగా, విలాసముగా నడచునట్టి దియూ మూడగు మడతలచేత రమ్యమైన, నడుముకలదియును, తేలిక యాహారమును భుజించునట్టిదియును, బంగారుచాయ దేహముగల, శ్రీని పద్మీనీజాతియని చెప్పబడును.

—❧ చిత్రినీజాతి లక్షణం. ❧—

శ్లో॥ భవతిరతిరసజ్ఞానాతి ఖవానదీర్ఘా ।

తిలకుసుమసునాసా స్నిగ్ధనీరోత్పలాక్షి ।

ఘనకతిగకుచాధ్యా సుందరీబద్ధశీలా ।

సకలగుణసమేతా చిత్రినీచిత్రవక్త్రా ।

నల్లకలువలుబోలు నేత్రములున్నూ, నూలు పువ్వుమువంటి నాసికమున్నూ, కఠినమైన కుచములున్నూ మంచిగుణమున్నూ, కలశ్రీని చిత్రినీజాతిగా యెరుంగునది.

❧ శంఖనీజాతి శ్రీలక్షణం. ❧

శ్లో॥ దీర్ఘాదీర్ఘసయనాహుసుందరీయకామోపభోగరసికాగుణసీలయక్తా
రేఖాత్రయేణచవిభాషితకంఠదేశ సంభోగశీలిరకాభలశంఖనీనా ॥

పెద్దవగు కన్నులున్న గొంతుయందు మూడురేఖలచే అలంకరింపబడినట్టియున్న రతియందు నిపుణతయున్న గలస్త్రీని, శంఖినీజాతిగా యరుంగునది.

శ్లో॥ హస్తినీజాతి లక్షణం. శ్లో॥

శ్లో॥ స్థూలాధరాస్థూలనితంబ భాగాస్థూలాంగుళీస్థూలకుచాసుశీలా ।
కామోత్సుకాగాఢరతిప్రియా యానితాంతభోక్త్రీకరిణీమతాసా॥

పెద్దపెదవి పెద్దకుచములు, గాఢరతియందు ఆసక్తిన్ని, విశేషముగా భుజించడమున్న, యిట్టిస్త్రీని హస్తినీజాతిగా యెరుంగునది.

శ్లో॥ శశశేషద్వినీ తుప్తచిత్రిణీరమతేమృగం ।
శృవభశంఖినీతుప్త హస్తినీరమతేహయం ।

పద్మినీజాతిస్త్రీ, కుండేలుజాతి, పురుషునితోను. చిత్రినిజాతిస్త్రీ లేడిజాతి పురుషునితోను. శంఖినీజాతి స్త్రీ వృషభజాతి పురుషునితోను, హస్తినీజాతిస్త్రీ, తురుగజాతి పురుషునితోను. యీలాగున తృప్తిని తెందుమరు. 16 సంవత్సరముల వరవకు బాలయనియు, 30 సంవత్సరములవరకు యౌవనియనియా, 50 వరవకు ప్రాధయనియు పిమ్మట వృద్ధస్త్రీనిగా, తెలియతగును. మంచి మంచి ఫలములచే, బాలవశ్యురాలగుచున్నది. విశేషమైన రతియోగముచే. యవ్వనివశ్యురాలగుచున్నది ప్రేమచేత యిచ్చుటచాలను. ప్రాధవశ్యురాలగును. కొట్టుటచే, తిట్టుటచే, వృద్ధవశ్యురాలగుచున్నది.

శ్లో॥ సురతసుఖసంభాసము. శ్లో॥

శ్లో॥ కేశంకరేగానంగృహ్యదృఢంసంతాడయేద్భగంవదనేచుంబనంకృత్వా
భగంహస్తేనమర్దయేత్ కుచంకరేగానంసమర్ద్యపీడయేదధరంగృహం॥
" రమణయద్దబంధేన, పద్మినీ, రతిమాదినేతు "

వెంట్రుకలను హస్తముచే యెడలబట్టినవాడై భగమును ఎడమచేతితో తాడనముచేయుచు, క్రిందిపెదవిని చుంబనముచేసి, పునహుడిచేతిచే కుచములను మద్దనచేయుచు అధరమును మాటిమాటికి పుడికిచూచుచు పద్మబంధముచే నఖిక్షత దంతక్షతములచే తృప్తిని బొందించుచు కళాస్థానములను దెలనుకొని, పద్మినిజాగిస్త్రీని, రమింప జేయవలయును.

శ్లో॥ నీత్కారం చుంబనంపీడ గళిహస్తేన చుంబనం ।

క్షణక్షణస్త నేహస్తం చిత్రినీరతి మాదిసేతు ।

హూహూయను నాదముచే, క్రింద పెదవిని పానము, చేయుచు కంఠమందు చెయివుంచి, మాటిమాటికి హస్తములచే, స్తనములను మర్చించుచు, చిత్రినీ జాతిని రతి చూచువలయును.

శ్లో॥ స్త్రీపునయోస్థానా న్యోన్యం, భగలింగచచుంబనం!

రమణంతు తథాగాధం శంఖినీ, రతిమాదిసేత్ ॥

స్త్రీపురుషులు భయలు, అన్యోన్యమాగా, భగచుంబనంపైకరున్న, లింగచుంబనం పైకరున్న, జేయుచు, గాధా లింగనముచే, శంఖినిరమింప జేయవలయును.

శ్లో॥ కేశంకరేణ సంగృహ్య, పద్మశం గజబంధనం ।

భగంకరేణసంతాడ్య, హస్తినీరతిమాదిసేత్ ।

వెంట్రుకలుచేతబట్టి దృఢముగా గజబంధనమువేసి, హస్తముచేత భగమును తాడనముచేయుచు, నఖిక్షత, దంతక్షత ములను జక్కగాచేయుచు, బంధనములను, జక్కగాదెలిసి, కళాస్థానములను, జాతులను. యెరింగి, స్త్రీలను రమింపజేసిన, స్త్రీలకుద్రవించును అప్పు, డెట్లు పురుషులను స్త్రీలు బయింతురు. యీవిషయములు జక్కగా దెలిసి, స్త్రీనిద్రవింప, జేయకుండిన, స్వతస్సిద్ధముగా. స్త్రీలే, పురుషు

లను జయింతురు. హేపియమిత్రులారా, యివిషయములను చక్కగా గమనించి, స్త్రీలను, జయింతురని, ముఖ్యాభిప్రాయము.

శ్లో॥ అధరస్య మధురిమాణాంకుచకాశిశ్యాద్యశోశ్చైతేషీణ్యం ।

కవికాయాంపరిపాకంఘ్నానుభవరసికోవిజానాతి ।

స్త్రీలయొక్క అధరమునందలి మధురమును, శ్రవములయందలి కాశిశ్యామును, కనుగొనలయొక్క చురుకునమును, కవితయందలి పరిపాకమును అనుభవరికు డెరుంగునుగాని యితరుడెరుంగడు.

(అయితే) కులస్త్రీలు రతికాలమందు. పురుషుని స్వేచ్ఛాను సారముగా, బంధములు మొలలగునాట్లచే, వర్తించెదరా. (అంటే.)

శ్లో॥ ప్రాప్తామేతిమనాగనాగతరసం, జాతాభిబావంతత ।

స్సాప్రీతంతవనుశ్లఘోద్యతి, మఖప్రభవస్త, ధైర్యంపునః ।

ప్రేమాశ్చ సృహణాయ, నిష్కరహా, క్షీడాప్రగల్భంతతో నిష్పంగాంగవికాశాధికసుఖం రమ్యంకులస్త్రీరతం ।

కులాంగనలు. మొదటముగత్వముచేత, అభిలాషలేనివారివలె. మెల్లమెల్లగా వద్దవద్దని జెప్పుదురు. పిమ్మట కొంచముగా శోర్కెకల వారివలె కనపడదురు. అనంతరము, భర్తలు, చీరగంటు విప్పటకు. ఉపక్రమించిపప్పుడు, సిగ్గుకలవారగుదురు. చిమ్మట వద్దవద్దని చెప్పక, పూరకుండెదరు. మరియు, భర్తను అడ్డగించుటయందు. ధైర్యములేని వారలై, అంతకొంతనేపటికి. సంభోగాత్సక్య, వంతోషము. విక్కిలి బెక్కనమై. అతి మనోహరములగు. రతి ఉత్తరతినే కాంతక్రీడల నల్పుదురు.

(కొన్నిక శాస్త్రమునందు.)

శ్లో॥ హుంకృతైనితనీక్కుతోక్కుతం ।

సాత్త్వతత్వసిఖకోదనాదికం ।

ముంచవీడయగృహణజవయగ్రాహిహాధిగతి నీకుక్తుతంవిదుః ।
తచ్చలావుకకపోతకోకిలాహంసకేతి సద్భుతైరుపక్రమైః ।

శ్లో॥ ఉరసినిపతితానాం, ప్రస్తథమిల్లకానాం ।
ముకుళితనయనానాం, కించిదున్నీలితానాం ।
ఉపరిసుకత. భేదస్విన్నగంధస్థలానాం ।
మధరమధువధూనాం భాగ్యవంతఃపిబంతి ॥

పుషునియొక్క తొడలపైన కూర్చొని, విడిగిపోయిన కొవ్వ
కలవారలై, కొంచముగా తెరిచబడిన నేత్రములచే యుక్తులై, ఉపరితి
నిచేయుటచే, కలిగిన ఆయాసముచేత. చమతోగూడిన. గంధస్థలములు
గలవారగు స్త్రీలయొక్క, అధరామృతమును, మిగుల చదవ్వవంతు
లగునాడు, పానముచేయుకరుగాని, అదృష్టహీనులకు దొరకదు.

(మధుతివ్రతి.)

యీశ్లోకము ముంచుననె. చెప్పియున్నాను అయినను కొమ్ముచ
ముష్టితాడనము చేయవలయును (రతికాలమును చంద్రకళాస్థానముగు
వ్యాదయముచ ముష్టితాడనముచేయుట కళాశాస్త్రప్రసిద్ధము "ముష్ట్యా
వక్షసితాడయంతి" అని కొక్కొక్కరు చెప్పియున్నాను, రతికల్లోలము
నందు.

తే॥గీ॥ చంద్రకళయుండుచొటుతానరవి నెరిగి ।
గుబ్బచను మొసలనునుల్లి కుటుకులాడి ।
బాహుమూలలగిరిగింత బాగుపరచి ।
కొమ్ముననుతాడనమునేయగొమ్మకరుగు అని చెప్పబడియున్నది ।

(స్త్రీలయొక్క అధరము చుంబనము చేయవచ్చునా) (అంటు.)

శ్లో॥ రతికాలముఖస్త్రాం గుడ్డమాకిటకీకునాం ।

రతికాలమందు, స్త్రీలయొక్క ముఖమును, వేటయందుకుక్కల
యొక్క ముఖమును, పరిశుద్ధము. సమస్తజాతి స్త్రీలయొక్క-ముఖము.
రతికాలమందు పరిశుద్ధమా, కాను.

శ్లో॥ కశ్చుంబతికులపురుషో, వేశ్యాధరపల్లవంమనోజ్ఞమపి ।

జారభట, చోరచేటక, విటవటనిష్ఠివన, శరావం ।

గూఢపురుషులు, దొంగలు, యోధులు, స్త్రీ పురుషులకు సం
ధానముచేయు పురుషులు, జారులు, చటులు, మొదలగు వారందరు,
చుంబకముచేయు వేశ్యాస్త్రీయొక్క, చిగురుటాకువంటి. యధర్మోష్ఠము
మనోహరమై, సప్పటికిని, చుంబనాహమైనదికాదు. అయిన ఉత్తమ
కులజను, తమజాతి స్త్రీలయొక్క, అధరము మాత్రము, రతికాలమం
దు, చుంబనముచేయునుగాని, యితర స్త్రీలయొక్క అధరము, చుంబ
నముచేయదు. అట్లుజేసినట్లయిన, రోగామృతప్రదనములకు. కానిమగు
దురుగాన, కులస్త్రీల అధరముమాత్రము, చుంబనము చేయవలసినది.

శ్లో॥ ప్రణయమధురా ప్రేమోదారా, రసాశ్రయతాంగతా ।

భగినిమధురా, ముగ్ధప్రాయా, ప్రకాశిత సమృదా ।

ప్రకృతిసుఖగా, విసంభార్దా, స్వరొదయదాయిసూ ।

సహసికిమపి, సయిరాలావం, హరతి, మృగీప్రశాం ॥

స్నేహమును చూపించుటచాల, సంతాపమును హరించునట్టిది
యును ప్రేమచేత మిగులగొప్పదియగు, శృంగారసముపకు, ఆభార
త్వమును పొందినవై, సందర్భవిశేషములచేత, మనోహరములైన సౌం
దర్యముకలిగి, సూచనచేయబడిన సంభోగోత్సృక్యమువల్ల, విశ్వాసము
చేత నిండియుండినవియై. సహజముగానే, ఆనందమును, మిస్స-భోదయ
మును, కలుగజేయునట్టివియగు, స్త్రీలయొక్క, యేకాంతమందలి మర్మో
క్తులు, ఇటువంటివియని. తెప్పశిశ్యముగాక, అత్యధికముగా, మనోహర
ములగుచున్నవి.

కం॥ బంగారుకుండలకెనయగు, నంగనకుచములనుసన్ననడుమునునారుకొ!
రంగారుతోడలయండము, శృంగారము మీరజూచి చిత్తవశుడై॥

గీ॥ పూలబంతులకొత్తైనపొలతిగుచ్చి ।
లదిమినునుమోవిపలుగంటులానజేళి ।
నారుమూలముచేనంటిమారు కేళి ।
గరగజేళినగాపండుఘనతవంబు॥

కాబట్టి, శ్రీలులోకములో, మంచి వస్తువులనియు, చెడ్డవస్తువులనియు కూడా చెప్పియున్నాను. అయిన, కాముకులకు శ్రీలలోమంచి వారనియు, విరుద్ధులకు శ్రీలు చెడ్డవారనియు సందర్భానుసారముగా, తెప్పవలెనేకాని, శ్రీలు సర్వదా చెడ్డవారేలని తెప్పజాలను.

➡➡ శ్రీ విద్యనుగురించి ⬅⬅

శ్రీలు విద్యనేర్వవలెనని. యిప్పటిదనులు, వర్తిమాన పరికలలోను, ప్రబంధములలోను. చాలారీతులుగా, ప్రాయుచున్నారు. అట్లు నేర్పుటచే, ప్రమాదమునకు కారణమగుచున్నది. లోకములో ప్రతిపురుషును, బుద్ధివంతుడుగా వ్రుండజాలడు. అట్లు విద్యనేర్వక, బుద్ధివంతుడుగాని వానికి, చమవరియైన పెండ్లమువొరకిన. భర్తను యంత్రలలక్ష్యముగా చూచునూ, యోచించుడి, భర్తను అలక్ష్యముగా జూచుట పైకటియెగాక యింటిలోపని పాటలు జేయక శృంగారభమును జెడ జల్లుకొన్ని పుస్తకములను ముందరవేసుకొని, తనకు సరియగు శ్రీలును, గూర్పుండ బెట్టుకొని, పుస్తకములను జమవుచు, అనర్థములు జాధించుచు, అజాల్యక్తండుని జూచదలేజా, తారచంద్యని వరించలేజా, ప్రాణదిప్రపురు పతులుండినను. ఆరవవాడగు కర్ణునియందు, అశయిండలేజా, హేనభయలారా, ప్రాయమును వృథాయాల బోగొట్టగొనుచున్నాను నుభముకేకదా యాజన్మము ముఖ్యకారణము, మీది యిట్టాగు.

సారముగా, మీకు కావలసిన పురుషులతో, గలసి, భోగించి సుఖించరాదా, మీకు కావలసినవారికి. లేఖలు వ్రాశిపంపరాదా, మీరుకూడా చదువరులైనారే. చదువు నేర్చినదానికి సాధిక్యమును పొందించుడి, యాల యాజన్యమును, వృథా కడలేర్పుచున్నారని బోధించుచు, అది మొదలు స్త్రీ సంఘములను చేయుచు స్త్రీ సంఘములలో (ఒక స్త్రీ) పురుషులకన్నను స్త్రీలు హెచ్చగుకామము కలవారని గ్రంథములలో జెప్పియున్నది. మనసుకూడా అనుభవములతోనే పున్నది. అట్లుండియు పురుషులు హెచ్చనియూమనము కమ్మిలనియు యందుకై యోచించవలెను, దేహమంతయు వకటేకదా, తినుపదా భామ లన్నియు వకటేకదా మగవాడు తన స్వేచ్ఛానుసారముగా తనకంటికి రమ్మమైనదానితో సాంగత్యము చాయవచ్చును. ఆదుది చాయరాదా, చూచితీరా యంత అన్యాయము నామాట మీరువినుడి మీకు ఇచ్చులైన పురుషులకు కాకితములు వ్రాసి పంపుడి, వారితో సంభోగాది విషయములలో మనస్సు సంతోషపెట్టుడి, యాజన్యమును వృథాజేయకుడి, అని యీలాగు జూచి నడతగల స్త్రీలను జెరచుటకు విద్యనేర్పుచున్నారే కాని మరేవియూలేదు విద్య వచ్చినమాత్రమున మంచి పటివ్రతల చరిత్రములు, జనువుచు పతిభక్తి కలిగి పతిసేవశేయుచు, ఉండకూడదా దైవమున కన్నమా పతియేము ఖ్యాతైవము, వ్రతములతోటి పూజలతోటి మమగు ఆచారము ఉపవాసములతోటి నేమి ప్రయోజనముండదుగాన, స్త్రీలు విద్యనేర్చుట చాలా అన్యాయమని నాయభిప్రాయము యీ విషయమై కాళిదాసుచరిత్ర రిజేత బాడవచ్చును. ఇందుకు విరుద్ధముగా మద్దగిరితాలూకా మిడిగిరి పండితనంజుండ శాస్త్రులవారి కొమారుండగు మి-రా-రా-శేఖరి, చంద్ర శేఖరరావ్ గారి యభిప్రాయము, వారి యభిప్రాయమున స్త్రీలు విద్య నేర్చుట మంచిదనియు నిపుణత కలవారగుదురనియు, గృహకృత్య

విషయమై లెక్క-చెక్కులు మొదలుగాగలిగిన ధనధాన్యములను నాజూకుగా చూచుకొనుటకు, పతి లజ్జానియై నప్పటిలో పతికి గ్రంథములు జదివి బోధించి జ్ఞానపంతునిగా జేయుటకు విచక్షణకలుగుకు పతివ్రతల చరిత్రల చదువుటకు యంతవిద్య కావలెనో, అంతయే చాలునుగాని ప్యానులై తలవిసురుకొని తిరుగు, విద్యకూడకుని వారియభిప్రాయము, నేను సహావిద్య వలదనిజెప్పను. విద్యవచ్చిన దానికై పతిని నారాయణ మూర్తిగా భావించి సర్వకాల సర్వావస్థలయందు పతిమాటకు బదులు జెప్పకా పతియెట్టి దువృత్తియందుండినను దాని కసహ్యపడక పతివ్రతయని పేరొంది, యుండవలయును.

→ పతివ్రత లక్షణములు. ←

శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరంరూపం పాతివ్రత్యంతుయోషితాం ।

విద్యారూపంకురుపాగాం క్షమానూపంతపస్వినాం

కోకిలకు స్వరమేసాందర్యము, స్త్రీలకు పాతివ్రత్యమే సాందర్యముకురూపులకు విద్యయేసాందర్యము శపస్వలకు శాంతియేసాందర్యము పతివ్రత ఉదయమున లేచినతోడనే, పతిపాదములకు సమముగింది గృహకార్యములుజేయుచు, మధ్యాహ్నమునకు దేవుడిచ్చుదానిని గొప్పగా భావించుకొని సచనముచేసి, భక్తితో ఆచరణతో, పతికి భోజనము పెట్టి పతిభోజనానంతరం పతికి తాంబూలమునిచ్చి తాను భుజించవలెను రాత్రితో పతిమసన్నుకు సరియగానుండి, పతినిద్రబోవు వరపుకు పతిశిశ్రూషజేయుచు పతి నిద్రబోయిన పిదప తాను నిద్రబోవలెను.

శ్లో॥ కార్యేషువాకీకరుడేషుమంత్రీ చూపేచరంభాక్షమయాధరిత్రీ ।

భోజ్యేషుమూతాకాయనేకునెక్యా హేష్టుగ్గయ్యుక్తాకులధర్మపత్నీ ॥

అనురీతిగా పోషించడములో తల్లికన్న హేచ్చైన మమకారము కయినకుండు వేళ్ళకన్నను హేచ్చైన సుఖము నివ్వడము, మొదలుగాగల వక్షణములతో యుక్తురాలుగా, వుండవలసివది.

శ్లో॥ సాభార్యాయాపతిప్రాణా సాభార్యాయాప్రజావతి !
మనూవాక్కర్తృభిశ్శుద్ధా పత్యాదేశానువతికాని ॥

పతిప్రాణమును తన ప్రాణమువలన జూచుకొనునది యూసంతా నము కలదియు మనూవాక్కర్తృ ములచే పతిసేవచేయుచు పతియిష్టానుసారముగా, నుండుచట్టిదియే పతిప్రత్యుత్కృష్టదును. పతిగ్రామాంతరము బోయి, మంచి హేచ్చువెలయగు చీరలు ధరించక జడవేసుకోక చక్కగా సొమ్ములన్నియు ధరించక మలినాంబరమును గట్టుకొని పతిసేవచేయున సర్వకాల సర్వావస్థలయందు. ధ్యానించుచు, పతియాగమరమును, నీరీక్షణ జేసుకొనుచు పతియింటికి వచ్చిన యేమిదెచ్చినను, దెబ్బను, యల్లప్పుడు పతినిజూచి సంతోషధరితస్వాంతయై పతివ్రతయుండవలసివది.

(విధవకోరకు తెప్పట.)

శ్లో॥ రుకుస్నాతానుమానాః భర్తారంమోపసర్శతి ।
సామృతానరకయాతి వై ధన్యంచపురుషః ॥

రుకుస్నాన వైభరము సంతోషపెట్టకయుండుట మొదలగు సాతకములచే మీకు నరకముకలిగివది. ఆనరకముముగిసి మరల జన్మముకలిగివది ఆ సాతకముచేతనే యీ జన్మమందు వైధ్యముకలిగివది మరల నరకమును ప్రయత్నముచేయక ఓర్పుకలిగి భర్తతోడి స్వర్గమును ఈ మార్గమే నను పొందును.

→ ప్రస్తుత శ్రీ చర్య. ←

లోకములో కొందరిశ్రీలయొక్క విద్యమానమేమియన యప్పుడు చూచిపతిని దుభాషలాడుచు, యింటిలో కూర్చుకొనియుంటే మధ్యాహ్నమునకు యల్లవచ్చుచున్నది. సంపాదిస్తావా, సొమ్ములుచేపీస్తావా నీవేమి జేసిస్తావు, నీముఖము పోసిగింటిలోచూడువాని భార్యకు,

యంతసామ్యములు చేపించినాడు, సిగ్గులేదా అని గడ్డికన్ననూ పలచనగా చూచుచు కొందరు వర్తించుచున్నారు. మరికొందరి విద్యమానమే జీవ రాత్రివేళ పరుండనమయమునందు, ప్రక్కలోకి భార్యవచ్చి పరుండి వీనికోర్కను దీర్చుకుండా జ్ఞానాకు అడ్డికలు చేపించుచున్నానని చెప్పితిరి, ఇంకా చేపించలేదు. వంకీలు, నాగబండలు, మొదలగునవి పెట్టుకొందామని యంతో భ్రమ అవుచున్నది, యెన్నిదినములు చూచిన ఇంతే. అనుచు వీనిమనుష్యుకు, యంతవినుకుకానలేను. అంతచేనేది, అప్పుడు వీనికి ఆకురసమయముగాన, రేపుచేపించెదను. మర్నాడు చేపించెదను, అనిజెప్పచు నెలదినములు వరకు గడచేది, వీనికి యక్కడికి యత్నములేక రాత్రిపూట యిల్లుచేరడమే పెండ్లము దగ్గరపంపు కొనడమే మున్నజేనేది. అక్కడనుండి వీరుకామము పెట్ట జాలక వేరె యింకొక స్త్రీని చూచుకొనేది. మంచివనిత అయితే మంచిమాటలచె, పొమ్ములు రాత్రిపూటనే, అడుగుచున్నది. గయ్యాగియైన పడునందున, ముందుచెప్పిన రీతిగా, చూచున్నది. నేను పరపురుషుని సాంగత్యము చాయలేదు. నేను పతివ్రతను అనుకొని యుండేది, పరపురుష సాంగత్య మును చాయకుండిన మాత్రముననే పతివ్రతయగునా, కానేరదు. ముందుజెప్పిన రీతిగా, పతిశిశ్రూషచేయుచుబలించినైవముగా భావించు కొన్నచే పతివ్రత, యీ విషయములో జి|| రా|| రా|| శ్రేష్ఠి, మద్దగిరి తాలూకు మడిగోటి సకలవిద్యాప్రవీణులగు చంద్రశేఖరరావుగారి, అభి ప్రాయము, తేటపరచెదను. స్త్రీపురుషులు భయము, హరికొకరు శుశ్రూషలు చేయవలయును. స్త్రీఅభిలాషిగావున, స్త్రీచే, శుశ్రూష చేపించకూడదు. పురుషుడు యావకార్యములలో, యేవిషయములలో యావసందర్భములలో యావసమయములలో, యంతటివాడో స్త్రీ వహి, అంతటిది యే, కాస్త్రీపద్ధతిమేరకు సమస్తమైన కర్మలకు నమస్త నుగు కార్యములకు స్త్రీసహాయము లేకుండిన యట్టికార్యములేనను

జరుగవు శ్రీ, వేదాధికారము. కలదు, ఉపనయనము కలదు బాల్య
వివాహము కూడదు, విధవవివాహముగా వచ్చునని, కాస్త్ర సమర్థిచే
వీరి యభిప్రాయము.

ముందుజెప్పినరీతిగా, శ్రీలు, తెలివిమాలినవారలై, పతిని,
రాత్రిపూట, యిల్లుజేర్చకచేసి, అతడు ఇతరశ్రీలతో సాంగత్యము
చేసిన మాత్రముననే, మేహ, చట్ట్యాదుపద్రవములు కలుగ జేసుకొని.
వైద్యులను బలిమాలి. కొవ్వధములు దీనుకొని దానిచే యడతెగని
రోగములు గలవారలై. దేహము కృశించి, పురుషునకు రక్తము. వీర్య
ముచెడి. స్త్రీలకు గర్భకమలముజెడి. సంతానము నిలువక. నిలిచినను
మధ్యహా జారిపోయి. లేక నవమాసములై ప్రసవించినను. తక్షణమే,
పుట్టినబిడ్డ చనిపోవును. అట్లు చనిపోక బ్రతుకియూడిన, పుండు, పా
క్కులు మొదలగువాటిచే, ఆవరింపబడియుండు అనవ్యముగల. బిడ్డగా
నుండును. అప్పటిలో మనుస్సుకు వినుకుజెంది. దేహము స్వస్థతజేసుకొం
దుమని. వైద్యులనాశ్రయించి, కొవ్వధములు, తీసుకొనుచున్నాడు.

→ ప్రస్తుత స్త్రీచర్యలో వైద్యులపద్ధతి ←

శ్లో॥ నాతిధైర్యం ప్రదాతవ్యం, నాతిభీతిశ్చోగిణి ।

నైశ్చింత్యా దాదికుదానం, నైరాస్యాదేవ నాస్తిమః॥

వైద్యుడు రోగికి వ్యాధితప్పక కుదురునని అతిధైర్యమును నీయ
కూడదు, ఇకబొత్తిగా కుదురదని నిరాశను జెప్పకూడదు, అతి ధైర్య
ముగా జెప్పటవలన వ్యాధి కుదురునను నిశ్చింతచే వైద్యునకు ధనమొ
నగడు వ్యాధియట్లులైనను కుదురదను నిశ్చింతచేతనైనను ధనమొనగడు.
శ్లో॥ భిషజ్యతు యథాకామం, పథ్యంతుకఠినంవదేతు ।

ఆరోగ్యంవైద్యనూహాత్మ్యై, దన్యథాత్వమపథ్యతః॥

వైద్యుడునుండును, ఇప్తముచచ్చినదానిదేనినైనా ఇవ్వని, పథ్య
ముమాత్రము, కఠినముగా జెప్పవలయును. వ్యాధిగుణమాయనా, నా

మందువలన కుడురిన దనవలెను. కుదరకపోయినా, నీవు సరీగా పథ్యము వ్రుండలేదని, తప్పించుకొను చుండవలయును.

శ్లో॥ రోగస్యేవక్రమేసాంత్యం, మధ్యకిందిద్ధనవ్యయః ।

శస్త్రరనాదరశ్శాంతో, స్నాతోవైద్యం, నపశ్యతి ॥

మనుజుడు రోగము బొడమినప్పుడు, వైద్యుని బ్రతిమాలుకొనును, నడుమవైద్యునకు కొంచము ధనమునిచ్చును, వ్యాధి కుమరగానే, వైద్యుని కొంచము పలక్యముజేయును, స్నానము జేసినప, వైద్యుని వంకయెజూడడు, యీలాగు, వైద్యుడు బొడమించినను, కుదరకపోయిన, అక్కడనుండి ఇదిగ్రహచారమని, జ్యోతిష్కులవద్దకువచ్చి మహాత్మాజ్యోన్ములవారు, నాకుగ్రహగతి యేలాగువున్నది. నేను యీ రోగముచే. జచ్చెదనా, లేక బ్రతుకెదనా అని యడుగగా.

➤➤ ప్రస్తుత స్త్రీచర్యలో, జ్యోతిష్కుల పద్ధతి. ◀◀

శ్లో॥ ఆయుఃప్రశ్నోదీర్ఘమాయుః, వాత్సర్యంమాహూర్తికైస్సచ ।

జీవంతో, మహామన్యంతే, మతాఃప్రశ్నంతికంపునః ॥

యీరోగముచేత బ్రతుకెదనా, జచ్చెదనాయని యడుగగా. అం, దుకునీవు, చాలాకాలమే బ్రతికి యుంటున్నావనే, చెప్పవలయును అట్లు జెప్పటవల్ల, యేమిలాభము, వాడు జీవించెనా, నీవు జెప్పినది వాస్తవమని నన్తాంచుచున్నాడు, లేక. జచ్చెనా, నీవెట్లు జెప్పితివని. పునః యవ్వరినడుగును గాన, యవడైవరోగివచ్చి, చస్తానా, బ్రతుకుతానా, అని ప్రశ్నచేస్తే, నీవు బ్రతుకుతావనియే జెప్పవలెను.

శ్లో॥ పుత్రీశత్యేవపితరి, కన్యశత్యేవమాతరి ।

గర్భప్రశ్నోమకథయా, దైవజ్ఞో, విజయీభవేత్ ॥

యేశికుపు కలుగునని, ప్రశ్నచేయగా, పురుషునితో, మగశికుపు పుట్టుననియు, స్త్రీతో ఆశికుపు కలుగుననియు, జెప్పవలెను.

స్త్రీ శిశువుజనించిన. పురుషుడువచ్చి, జోన్యలువారు. యీలాగు జెప్పితే, అబద్ధమాయేనే, అని ప్రశ్నజేయగా, అయ్యా, సీభావనను బట్టి నీకు సంతోషకరముకొరకై, పుత్రసంతానముగునని, హాస్యముగా జెప్పితిని, అప్పుడే సీభార్యతో, యేమి జెప్పియున్నానో విచారించుకో అని యుక్తిగా తప్పించుకొను చుండవలయును.

శ్లో॥ శతస్యలాభేతాంబూలం, సహస్రస్యశుభోజనం ।

దైవజ్ఞానాముపాలంభో, నిత్యకార్యవిపర్యయే ॥

యవలై నను వ్యాపారవిషయమై. లాభమువచ్చునా రాదా అని ప్రశ్న చేసిన లాభమువచ్చునని చెప్పినది. నూరు లాభమువచ్చెనా, ఒక తాంబూలము దొరుకుచున్నది. వెయ్యివచ్చెనా, సృష్ట్యాభోజనము లభించుచున్నది. చెప్పినది బహుగునెడ, తాంబూలముమాత్రం దొరుకును, తాంబూలము దొరకక బోయినను బోవునుగాని, జెప్పినది దప్పనెడ దిష్టమాత్రము దప్పనేరవు. యీలాగు జ్యోతిషులు జెప్పుదబ్బరలను గ్రహించి, అందుచేత, మనస్సు నిర్దుశములేక, చాలామట్టు, వ్రయము కేనుకొని. అప్పులవాండ్లు పాలై శ్రమలుజెంచుచు.

➔ ప్రస్తుత స్త్రీచర్యలో అప్పులబాధ. ➔

శ్లో॥ స్మృతేనీదంతిగ్రాతాణి, కృష్టైప్రజ్ఞాపినశ్యతి ।

అహోమహదిదంభూత, ముత్తమర్థాభిశబ్ధితం ॥

అప్పుయిచ్చినవానిని మనస్సున దలంచగ నవయవములు గడగడవణింకుచున్నవి వాడుకనుల కగుపడగన తెలివియు దప్పచున్నది, అప్పుయిచ్చిన వాడన పెనుభూతమయగును, వానివద్ద ధనముతీనుకొనినవానికి పెనుభూతమువలన కనుబడచున్నాడు.

శ్లో॥ నపన్యామోముఖేదప్త్యాం నపశంవాకరాంచరె ।

పుత్రిమర్గమపేక్ష్యత, తథాప్యద్విజతేమహా ॥

అప్పిచ్చినవాని, మూఢమునందు. కోరపల్లులు, చేరియందు, నాగ
 పోముగాని. కనుపడవు, యమలక్షణములులేవు. అయినను. వానిని
 చూడగనే, మనస్సుకంపముందు చున్నది యీలాగు అప్పులకాండచే
 తిక్కి- వాండచే భాధనొందుచు, చాలాకష్టములకు గురియగుట, దుర్మ
 ర స్త్రీలచేతనేగదా, యిదియునుగాక. ఆకవిడ్డలు విద్యనేర్చి యుంటు
 న్నారు. అట్టివిడ్డను. విద్యాహీనునకు ఇవ్వడమునకు బుద్ధివుట్టరు.
 స్త్రీలు, మిక్కిలమైన విద్యనేర్చినగదా. పురుషులు విద్యాహీనులని
 దెలియుట, అట్లుదెలసి, తమవిడ్డలను యవ్వరికి ఇచ్చుటకు బుద్ధివుట్టక.
 లోకములో వరుషు దొరికడమే. మహాదుర్లభముగా నున్నది. కాబట్టి
 స్త్రీలు అతివిద్యనేర్చుటలో, పురుషుని ప్రయత్నం సాగనివ్వరు. పురు
 షుని లక్ష్యపెట్టరు, ఇదిగాక మహాప్రమాదములకు కారణములగుచు
 న్నవి, స్త్రీలు విద్యనేర్చిన మాత్రమును తగ్గినదవరు, అయితే, నేను
 యీలాగు చెప్పియుండుటకొట్టి, చాలా స్త్రీలు దీనిని విరుద్ధముగా,
 దలంతురు. లోకములో, విద్యనేర్చిన స్త్రీలనుజూచి, అనుభవముపైనను,
 కొంతమంది పురుషుల అభిప్రాయముపైనను, యీలాగు ప్రాతిపదిక
 ను. గాన స్త్రీలు ముందుచెప్పిన రీతిగా తనవతి మనస్సుకు, విసుకుతెందిని
 వ్యక్త పతి స్వేచ్ఛానుసారముగా, వర్తించిన లోకములో, పర్వలకుయం
 దుకు కష్టములు తటస్థించును. ఇది వకటిలో స్త్రీలు పురుషులను కష్ట
 ములు తటస్థించునట్లుగా చేయుదురు గాని, మిగత విషయములలో స్త్రీ
 లు పురుషులకు, యేలాటికష్టములును గలుగజేయరు. పురుషులుమా
 త్రము స్త్రీలను అనేక కష్టముల బాల్చుచునట్లుగా, గురిచేయుచుందురు.
 నను సప్రప్రణాలు దై వాళీనములేవ్వు, ఇతరుల అధీనములేక, వివాహమైన
 సవినహా అందరు, తమతమ దేహములకు స్వతంత్రులే. బుద్ధిలేని చిన్న
 దానిని, అతిబాల్కుములో విద్యాహీనునకు నిర్దమము కురూపికి ఇచ్చి
 నట్లయిన, వాడు యెట్లు యాచిన్న దానిని, ప్రత్యర్థి, బాలింధగలడు.

దటాలున, బాల్యవయస్సునందు బుద్ధిరాని పసిపిల్లలను కొరతకు యిచ్చిన మాద్రీగా, వకగాటికి కట్టివేయుచున్నారు. అక్కడ మేతనీళ్లు, అదృష్టానుపరణిగా, వచ్చునని, దలంచి, యీ క్రూరకార్యమును జేయుదురు. ఆపసిపిల్లలను బాల్యాధిగా సాకి, యిదిమంచి, యిదిచెడ్డ, అనుట తెలియకుండు నప్పుడు వివాహముచేయుట, అన్యాయముగదా చిన్నది గుఱుమతియై, ప్రస్తుతమై యింటికి బోయిననంతరము. కష్టసుఖములు, తాను అనుభవించునుకాని, తలితండ్రిలకు తెలియునా, తెలియదు, కాబట్టి బాల్యవివాహము అతిదూష్యము.

➡➡ బాల్యవివాహము. ⬅➡

మనుసంహితయందు అష్టవర్షముల, గౌరికి వివాహమున్నూ సవర్షముల గౌహిణికి, వివాహమున్ను, ఆమోదించు వచనములు కనబడుచున్నవి. గుఱుమతిలగుటకు పూర్వమందే, కన్యకకు వివాహము. చేయలేనినదియని, ఉక్తవచనముల, తాత్పర్యము. తెలియుచున్నది అట్లనే, అనేకులు సహజెప్పుచున్నారు. (పరాశర)

శ్లో॥ ప్రాప్తేతుద్వాదేశేవమే యకన్యాయసప్రయచ్ఛతి ।

మాసిమాసిరజస్త్వస్యః పిబంతిపితరానికం ।

మాతాచైవపితాచైవ క్షేప్తభ్రాతాతథైవచా ।

త్రయస్తేనరకంయాంతి దృష్ట్యాకన్యాయరణస్వలాం ॥

12 వర్షములగు టవయవకు, కన్యకకు వివాహము కాకుండునపుడు, వివాహపూర్వమే చిన్నది గుఱుమతియైన, నెలనెలకు బైటబడురక్తమును. తమ పితృపులు ద్రాగుచురనియు, తల్లితండ్రి, అన్నకు, యాచిన్నవానిని చూచిన మాత్రముననె. సరకప్రాప్తి కలుగుననియు.

శ్లో॥ యస్తాంసముద్వహేత్కన్యాయం బ్రాంచగోమదమోహితః ।

అసంభావ్యో, హ్యపంత్రయః, సవిప్రోవృషరీపతి ।

అట్టి చిన్నదానిని, మదముచేత యుక్తుడై, యవకు వివాహము చేసుకొనునొ, అతడు మాటలాడుట కైనను, సపంజీ భోజనమున కైనను, యోగ్యుడుకాదని జెప్పియున్నాడు. యందుకు జెప్పియున్నారనగా, రుతుమతిఅయితే కన్యవృద్ధియ మందు భోగలాలన బుట్టుటకాకనె, అప్పుడు పెండ్లిజేయక బోయివట్టయిన ధానిచరిత్ర, భంశమునకు, అశంక బుట్టుచున్నదని.

శ్లో॥ అతోప్రవృత్తిరజసీ కన్యాందద్యాప్తితానకృతు ।

తస్మాదుద్వాహయేత్కన్యాం యావన్నతు మటభవేత్ ।

ప్రాకృతోస్తస్యపూర్ణవృక్షుర్వక సదోషభాక్ ॥ ఇత్యాది.

అనేక వచనములలో రుతులాభముకు పూర్వము, కన్యాదానముకు కాలనిర్దేశము గలిగియుండడము గాకనె, రుతువైన బిడ్డటను సహా కన్యాదానముజేయుటకు విధాయకమైన, శృతియేర్పడియున్నది. మరియు రుతుమతియైన, బిడ్డట, కన్యకకు వివాహము జేయుట అధర్మజనకమైనదనియు జెప్పియున్నది. అవన్నియు, వచనములను వట్టుగూడి, యభిమానములేకనే యోచన చేసినట్టయిన, ఎనిమిదిసంవత్సరముల చిన్నదానికిగాని, తొమ్మిదివర్షముల చిన్నదానికిగాని, వివాహము జేయుట శాస్త్రసమ్మతమని అంతగాజెప్పటకు అవకాశములేదు.

“శ్లో॥ అప్రవర్ణాభవేద్ధారీ॥ అను ఇత్యాదినచనములకు, రహోయోగానంతరం, వ్యభిచారశంక, గలుగుచున్నదనె, కారణముచె, రహోలాభమునకు పూర్వమె, కన్యాదానము ప్రశస్తమని, అర్థము చేయవలయును. గారీ, రోహిణి, యనుపదములకు, యనిమిది వర్షములలోగాని తొమ్మిది వర్షములలోగాని, యని అర్థముగాదు, గృహ్యసంగ్రహమును గ్రంథమందు.

శ్లో॥ అప్రాప్తరజసాగారి ప్రాప్తీరజసిరోహణి ।

అప్యంజితాభ విత్కన్యా కుచహీనాచన్యైకా ।

అనుశబ్దార్థము నిరూపితమైనది రజోయోగమునకు పూర్వమే గారి యనియూ, రజోయోగానంతరం రోహిణియనియు, యవ్వనవిశేష చిహ్నములు, ఉద్భూతమగు పర్యంతరము కన్యయనియు, కుచోద్భవము నకు పూర్వము నగ్నికయినియూ, తాత్పర్యము. ఇప్పుడు “అష్టవషా భవేత్గారి” “నవవర్షాతురోహిణీ” యని జెప్పియుండు వచనములయందు, పయినజెప్పబడిన సంగ్రహకాపల వచనములను జేర్చి ప్రకృతార్థము యేమగుచున్నది. “గారి” రోహిణీ” యులవివాహమనిన రజోయోగమునకు పూర్వమే, జేయవలసిన వివాహమని, మొదలుయోచించితిమి, ఇప్పుడు పైవచనముచే, అది సరికాదని, చెప్పవలసివస్తున్నది కదా. “ప్రాప్తైరజ సిరోహిణీ” రజన్వల వివాహమనిననూ, “రోహిణీ” వివాహమనినను, వగలే అర్థమును, సూచింపబడుచున్నది. తొమ్మిదివర్షములు గలదానికి “రోహిణీ” యనియు ఆపూర్వవయస్సు గలదానికి “గారి” యని మనువుజెప్పడము. సమన్వయము కాచాలను, బాల్యవివాహ ముచితముగల వారలు ఉక్తవచనములను మనువుయొక్క నూటిలో, వేళివట్టుగా దోచబడుచున్నది. అదేమనువు మరి వకస్థలమందు.

శ్లో॥ త్రిశతద్వయోదశోద్భార్యాం హృద్యాంద్వాదశవామీకీం ।

‘ముప్పై సంవత్సరములవాడు పండ్రెండు సంవత్సరముల చిన్నదానిని వివాహము జేసుకొనవలయును. యని జెప్పియున్నాడు, సాధారణముగా, అడిచిన్నవాండ్లు, పండ్రెండు సంవత్సరములలోపల రుతు మతులై యుంటున్నారు. అప్పుడు వాండ్లకు, వివాహము చేయవలయునని మనువు పైవచనమందు. జెప్పియున్నాడు. మరివక వచనప్రకారము పది సంవత్సరముల సంతరం, అకన్యరజన్వలయని, అట్టిదానికి వివాహము చేయడము ముహూపావమని, జెప్పియున్నాడు యిది పరస్పర విరోధవస్తువులుగావా. అష్టవషా” మొదలైన. వచనములు, ప్రక్షిప్త

వచనములుగాక, మనువుయొక్క వచనములు అయితే, కన్యా, రజో
యోగమునకు పూర్వమందు, అథవా, దానికి అవ్యవహితమును, పర
మందు. వివాహము చేయవలయునని. అవచనములకు, అర్థము చేసి
నట్టియును, అప్పుడు అవి సార్థకమగుచున్నవి. అట్లు అర్థమునుచేసి, వచ
నములను, సార్థిక్యతను బొందించితే, బాల్యవివాహము, మనువు ఆమో
దించి. యుండలేదని స్పష్టముగా తెప్పినట్లు, అగుచున్నవి. మహాభారత
మును జూచితే, ముప్పైసంవత్సరముల పురుషుడు, పదియారు సంవత్స
రముల "నగ్నిక" యను. దానిని. వివాహము జేసుకొనవలయునని,
వేదవ్యాసరుషి, వచనములు జిక్కుచున్నవి. "నగ్నిక" యనుశబ్దము,
అక్ష-డను, ప్రయోగమైన కారణముచే, "అనాగతార్థమే" (గుతుమ
తియైన కన్యా) యని అర్థముజేసితే, స్త్రీతి విరోధముగా, నుండునని
కొందరు తెప్పరు అదియుసరియని. తోచదు రోగపీడితరాలై. నుం
డడముకాకనే. పదహారు సంవత్సరముల చిన్నది. గుతుమతి, కాకుం
డము. అసంభవము, మరికొందరు "కుచహీనాచనగ్నికా" యను వచ
నమువలనే, "నగ్నిక" శబ్దార్థమును జేయవలయునని, "భారత"
మందు చిన్నవాండ్రకు, పరునారు సంవత్సరముల ప్రాయమందు, రజో
యోగముగాని, ప్రసూజ్యేదముగాని, అగుచుండలేదని, అభిప్రాయ
పడుదురు. కాస్త్రీము, పురాణము, కావ్యము, మొదలైన పురాతన
గ్రంథములను జూచితే, పరునారు సంవత్సరముల చిన్నవాండ్లు, వయ
స్సుకలిగిన స్త్రీలవలనే, వర్ణవశేయబడియున్నారు. "నగ్నికా" యను
సామాన్యపదమునకు యావలర్థమును, కల్ప చేయవలసినదైనను, వయ
స్సును సూచించుట సంఖ్యావాచకమైన, పరునారు. అనుచానికి అర్థాం
తరమును. కల్పనచేయడము. గాఢాలదని, దోచుచున్నది. ఆకారణ
ముచే. పరునారు సంవత్సరముల పర్యంతరము. కన్యకు వివాహము
చాయవచ్చునని, కాస్త్రీరీత్యా, తెప్పవచ్చును. "మహాభారతమందు "

“క్షోదకవర్షాం భార్యాం, విందేతస్మికాం” యను “వ్యాసవచనము” స్పష్టమైనది. గాంధర్వ వివాహమునందు మాత్రమే, రుతుమగిరి వివాహము, ఉత్తమైనదనియు, తదితరమైన, బ్రాహ్మ్యది. వివాహములందు, అదినిపీఠమనియు, అనేకులు జెప్పుచున్నారు, “పూరికూత్సాండానితమైన; యీమతమును. గూర్చి, ఆలోచనజేయుటకు సమయములేదు. బ్రాహ్మ్యది విధానములయందు, రజస్వలవివాహము. నిందితముగాదు, బైవాహికమైన వేదమంత్రము. రజోయుత్తమైన. దాని వివాహమును, సమర్థన చేయుచున్నది. “సామప్రథమోవివిదే గంధర్వ, వివిదఉత్తరః తృతీయో, అగ్నిష్టోవతి తుర్కాస్తే, మనుష్యజా” యని, రుగ్వేద, బైవాకకమంసు, ఉత్తమైనది, సోమం, మొదటిపతియనియు. అనంతరము గంధర్వదనియు, అగ్ని మూడవవాడనియు. నాల్గవవాడగు, మనుష్యుడు, సోమ, గంధర్వ, అగ్ని, వీరు సంభోగముజేసిన అనంతరము, మనుష్యుడగు వరుడు, కన్యను, సంభోగముజేయును. ఆకారణముచే వాడు నాల్గవవతి, సోమ, గంధర్వ, అగ్ని, సంభోగకాలము, శాస్త్రముందే ఉత్తమయినది. పైన చెప్పబడిన సంగ్రహమందలి,— “వ్యంజనేతు నముత్పన్నైః, సోమోభుంజేతు కన్యకాం” వయోధరైస్తు గంధర్వ, రజసాగ్ని ప్రక్షేపితాః । వ్యంజనోపలక్ష్మితకాల పరియంతరము, సోమం, వయోనగోచ్ఛేద కాల పరియంతరము, గంధర్వుడు, రజోయోగ కాలపరియంతరము, అగ్నియు, కన్యకను సంభోగము జేయుచున్నారు. అగ్ని సంభోగకాలము రజోయోగ మనబడును. అగ్ని మూడవవతి నాల్గవవాడు, వరుడై సంయమించి, రజోయోగానంతరం. కన్యను సంభోగముజేయు వాడాయును. యీమతము, గర్భాభార కాలమంసు జెప్పవలసినదనియు దానికి మొదలు వివాహమగునేగాని, సంభోగముగా జాలదనియు కొందరు జెప్పుదురు. అటువంటియుక్తి. అవకాశములేదు మంత్రము

వివాహమునకు అంగమగును. వరుణి నాల్గవవతియని జెప్పబడే,
 మంత్ర విశేషత్వము, పతిత్వమే, వివాహమునకు ఆత్మభూతమైనది.
 సంభోగముగాదు, సంభోగకాలమును, మంత్రము, దెలుపునదైతే,
 యావలింగులముచే, వివాహప్రకరణమందు ఉక్తమై, ఉండవచ్చు
 ననుట, పండితులే. యోచించి చెప్పవలెను. వివాహోగమైన, హేళా
 మమంత్రమందు. "సోమోదదతు గంధర్వాయ గంధర్వో దదదగ్న్య
 యే, రైంచపుత్రాంశ్చాదద :దగ్నిర్భవ్య, మభోధిమాం" యనియు
 వ్విది. సోముడు యాచిన్నదానిని, గంధర్వనకు ఇందియించెను. గంధ
 ర్వడు అగ్నికి యిచ్చియుండెను. అగ్ని నాకుయిచ్చెను, నాకు
 పుత్రులను ధనమును యివ్వగలడు, అని హేళామమంత్రముయొక్క,
 అర్థము, అగ్ని తనకుదానముచేసెనని వరుడు జెప్పుచున్నాడు. అగ్ని
 రజోయోగ పరియంతంవరకు సంభోగము. జేయుచు, తత్పరమే ఆ
 చిన్నదానిని దానముచేసినాడు, దానప్రసక్తియిచ్చట, పరిమృతమైన,
 భావముచే, విద్యమానమైనది. సంభోగకాలముయొక్క, ప్రసక్తియైతే
 నూ, అపరిమృతమైనది. వివాహమంత్రము, వివాహప్రకాశికమైనది
 మంత్రము చిరకాల కర్తవ్యకాళకమైనది. కర్తవ్యకాళమైన, ఆముం
 త్రము ఆకర్తవ్యప్రకరణమందే, యుక్తమైనది, శాస్త్రబ్ధులైన పండితులు,
 దీనిని తెలిసినవాండ్లుకాలేదు. యాకాలము పండితులు, వైవాహిక
 మంత్రములను వేరవిధముగా దెలుసుకొని వర్తించుచున్నారు. అవిధ
 ము, యాప్రతిభమందలి, విచార్యమాణమైనదిగాదు. సోమ, గంధర్వ
 అగ్ని, వీండ్లు యవర్తనది. యిక్కడ ఆలోచనచేయవలగ్గ, విషయము
 కాదు. యిక్కడ జెప్పవది యింతే, యేమనిన. రజోయోగానంతరమే,
 వివాహమని. తెలుసుకొనదగినది. రజస్వలయిన తిన్నదాని, వివాహ
 మందు, ఉక్తమగు దోషశ్చితి, ప్రాయశ్చిత్త పరిముఖముగా. నివారిత
 మగును, రుతుమతియైన కన్యకకు, వివాహము, దోషాహతముగాదు,

“నిర్ణయసింధు” అనుగ్రంథమందలి; రజస్వలయినదానికి. బ్రాహ్మ వివాహము. నడవవచ్చునని, జెప్పబడియున్నది. అయితే, ప్రాయశ్చిత్త పూర్వకముగా నడవవలయునని జెప్పినది. బాల్యవివాహ సాంప్రదాయము ప్రారంభమైన పిమ్మటనే, ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణము స్పష్టమైనదని వ్యక్తమగుచున్నది. క్షత్రియాది యితరవర్ణముల కన్యకల వివాహము, యత్నమునందు, గోవచ్చుననియు, బ్రాహ్మణులకు మాత్రం అది యుక్తముగాదనియు, కొందరు జెప్పదురు. ద్రాపతి, కుంతి, సావిత్రీ, కకుంఠల, మొదలైనవారలు, పెద్దవారైనమీదట వివాహములై రనియు, బ్రాహ్మణులుకు, ఆలాగు కాకూడదనియు, ఉదాహరించెదరు. అట్లుజెప్ప మహాత్ములగృహకార్యముకొరకై, “భవిష్యత్పురాణ” విషయములను ఉదాహరించెదను. శీల, కాంక్షిన్యరుషిభార్య, సుమంతరుషికొమార్తె. ఆ మొవయస్సునందు అనుమానముండువారలు పురాణమునందుండు, శ్లోకమునే, జడవవచ్చును.

“దృష్ట్యానుమంతః కాంశీలాం, కదాచిత్ ప్రాప్తయివ్వనాం, కాందృష్ట్యా చింతయామాన, వరాకవిగణయాన్భవి! ఇటువంటి దృష్టాంతము లేమో, అభావములేక యున్నవి, దేవయాని అహల్య, మొదలైన వారల అనేక దృష్టాంతములు గలవు. వేదాది శాస్త్రములయందు, యజ్ఞులవివాహము, అను మోడింపబడియున్నది, మంటియందు ఆడుకొనుచుండు పిల్లకాయల వివాహము యచ్చటను, జెప్పబడియుండలేదు. యికా కొన్నిదృష్టాంతములు, ఇచ్చట వివరించుచున్నాను. “తైత్తిరీయే కాగ్నికాండ” గృహ్యసూత్రే, సుప్రజాస్త్వాయో, హస్తంమయా పత్య, జరదప్తర్యహ సహ “నత్సంతానము కొరకున్ను, మీపతియగు నేను కవిరకాలనుంఠయొ, గడపుటకొరకు, మీహస్తమును చేకొని నాను. “వీరమార్దేవకామ క్రోధనకన్నాభవ” కూరులగు, పుత్రులను జనియించి దేవతలుకు ప్రియురాలై, మాకు సుఖములొన

గుఱు, అని యీలాగువరుగు వివాహమును కన్యకు జెప్పటకదా, యీ విషయమున చిన్నది వయస్సురాక యీ విషయమును, దెలనుకొనక యుండిన యేమిప్రయోజనము, యీవిషయముచే, యుక్తవయస్సుకలిగియుండవలయునని, స్త్రీలకు సహవేదాధ్యయ నాధికారము, కలదని, సూచింపబడుచున్నదో లేదో శాస్త్రజ్ఞులైన నారలే యోచించవలెను. “సఖా సప్తపదాభవ సఖాయానప్త పదాబధువ ” యేడడుగులు నడచి, మిశ్రురాలవుకమ్ము, ఏడడుగుల నడచి, స్నేహితులమైనాము. జైముని గృహ్యసూత్రమందు ” “ తావేవసంభవావ, సహారేతోరదావ హైపుంసే పుత్రాయవేత్తవే ” రమ్ము మనమిద్దరము. పుత్రసంతానము కొరకు తగుప్రయత్నము జేయదము. అని ఈలాగు, జెప్పటవలన, యుక్తవయస్సు వచ్చియుండడము చేతనేకదా, యీలాగు చెప్పట మను “ ఉత్కృష్టాయాభి రూపాయ వరాయ సదృశాయచ, అప్రాప్తామ పితాంతస్త్వయి, కన్యాండద్యాద్యభావిధి” ఉత్తిమమై రూపవంతుడై, సమానుడైన, వరునకు యుక్తవయస్సురాలు కాకుండినను సమానుడగువరునకు కన్యనిచ్చి యభావిధిగా వివాహము జరిపింపవచ్చును, యుక్తవయస్సురాలు కాకుండినను, అని జెప్పటవలన సమానుడై రూపవంతుడైన, వరుడు దొరకినప్పటిలో, అట్టివరుడు ఇట్టి సమయము ను విడిచిన, పునహ దొరకడను భావనచే, యుక్తవయస్సు కాకుండినను. వివాహము జేయవచ్చునని మనువే జెప్పియున్నాడు. యుక్తవయస్సనగా రజోదర్శనము పిదప ముందు జెప్పినటువంటి వరుడు దొరకనిపక్షమందు, యుక్తవయస్సుగుట వరవకు, వరునివెదక వచ్చునని, యుక్తవయస్సయినను, వివాహము జాయవచ్చునని, వృద్ధులుగుచున్నది. “త్రీణి వహాన్యదీక్షేత కుమారీగుతు మతీసతి, ఊర్ధ్వకాంతు కాలాదేతస్తాత్, వింతేతసదృశంపతిం” కుమారి కుతుమతిలయినవంతర్థం మూడు సంవత్సరములు నిరీక్షించి చిన్నుట సమానుడగు పతినిజూచి, యిచ్చి వివాహ

ముచేయవలసినది. యీలాగు మనువు స్పష్టముగా తెప్పియుండుటవల్లనే సందేహము కించకయునులేదు. రుతుమతియైన మూడుసంవత్సరముల పిదపైనను తండ్రి సమానుడగు వరుని, విచారించి దన్ను యివ్వకుండిన శ్లో॥ అదీయమానాభర్తారం అధిగచ్ఛేద్యదిస్వయం !

నయనాకించిదవాహ్నిత సచయంసాధిగచ్ఛతి ।

రుతుమతియైన మూడుసంవత్సరముల పిదప సమానుడగు వరుని జూచి, తండ్రి, యివ్వకుండిన, తానే, స్వతంత్రముగా, పెళ్ళి సమాను డగు వరునిజూచి, వివాహము చేసుకొనవచ్చుననియు ఇందుచే దోషము కలుగదనియు, మనుష్యుడెప్పి యుంటున్నాడె, మనపూర్వీకులు, పురుష పక్షపాతము కలవారని తెప్పటకు సందేహమించు కయిననులేదు, అతి బాల్యవివాహములు జేసిజేసి, లోకమునయంతయు, విలంతువులు మెండుగా నుండుటచే, యీలోకము సంతానాభి వృద్ధిలేకా మౌనస్థులకు ఉత్సాహములులేక యున్నది యావిలంతువులు కామము బట్టజాలక, పురుషసంగత్యముజేసి, గర్భముధరించి, చివ్వుట శిశుహత్యకు బాల్పడుదురు. యహహా! జూచితరా యట్టి క్రూరకార్యముయిట్లు లోకములో రహస్యగర్భ ప్రావములు జరిగిజరిగి, శిశుహత్యకొల లోకమందంతట జట్టుకొని అధర్మ ప్రవాహముబలమై, పక్షమునకు ప్రతిబంధములై యున్నవి విలంతువు కామబాధచే, శుష్కించుట ఒకటి. శిశుహత్య మొటి క్రూరకార్యములుగు యివిరెండిటిచే లోకమునకంతయూ వారిగోకు జట్టుకొని నానాటికి భరతఖండము ఓడదకకు వచ్చియున్నది. అతిబాల్య వివాహముచే, గ్రహచారవశాత్తుగా, బాల్యములోని విలంతుకావడము మొటి (యిందుకు దృష్టాంతము) ఒకభూమియందు విత్తినవ్వులు విత్తగా విత్తినములన్నియు కోమలముగా బుట్టునఁ రాగరాగ నానాటికి మొటిమకట చనిపోవును పదిసంవత్సరములు అయ్యేవేళకు యావృక్షములు బాల్యమందె చాలా చనిపోవును. 100 యేండ్లు అగువేళకు నిల్చు

జీవితము, 4 భాగములలో 1 భాగము, బాల్యవయస్సున జనిపోవువా రులు బహుమంది చాలాకాలము జీవించియుండు వారు కొంతమంది గాని బాల్యమందె వివాహముచేయరాదు.

బాల్యమందె పురుషసంభోగమునె గర్భమునిల్చి ప్రసవించిన వారిగతి యేమయివున్నదో, తెలిసికొనియున్నారా? బాల్యమంద నూ, పమనాలుగు వర్షములలోపల శ్రీ సంభోగము, దూష్యమనియు పమననిమిది సంవత్సరములలోపల, పురుషునకు సంభోగము దూష్య మనియు, తెప్పియున్నది. 11-12 సంవత్సరముల పురుషులు శ్రీలు, యిట్టివయస్సునందే, సంభోగమునకు మెదలిపడుచున్నారు యిందుకై దేహపాటవము దప్పి బాల్యముననె, చారుణము మిక్కుటమై చర్ది మొదలగు, రోగాద్యుపద్రవము లుద్భవించి నానాటికి ఆయువుకీ రించి, శ్రీపురుషులు దుర్బలులగుచున్నారు “తలితండ్రులు దుర్బలు లైనప్పుడు, వారికి జనియించు బిడ్డ, అట్టి దుర్బలత్వమే గలదియగునని, ముందే గర్భిణి విశానమునందు, తెప్పియున్నాను. అట్లు బాల్యవివాహ ములుచేసి కట్టబొమ్మలు మూడ్రివారిని జూచి సంతోషించి వారిబలము నానాటికి క్షీణించి, వారిసంతానముకూడా బలరహితమైనదై, మనభరత ఖండము, ఆయుస్సు యెక్కువగానుండు వారలేలేక క్షీణదశకు వచ్చి యున్నది.

(యిందుకు దృష్టాంతము.)

ఒక వృక్షముమంచి ఫలమును యివ్వవలెనని మనకు కొరకై ప్రండేసే మొదట యావృక్షము వేయిభూమి సారసంతకై సక్తువగలది గా మొండవలయును. సక్తువలెని భూమియందు విగ్రహమువేసిన మొ లకాకావ్రయి, వకవేళుట్టినను బలహీనమై యంతవరామరికగా చూచు కొన్ననుకాద్యములుమొందె చేసినటువలె జనిపోవును. మనలో బ్రతికినను మొందిఫలములివ్వకపోవును యిట్టిచెట్టునందు పుష్పవిగ్రహములు భరత

విత్తినట్లయిన దుర్బలమైన చెట్టుబుట్టి పీకమైన ఫలమునిచ్చి చొత్తిగ విత్తనములేకయే నశించి చెట్టుతూపము లేకయేపోవుమగాన ప్రాయము వచ్చి శరీరదా ధన్యము కలిగిన సంతరం వివాహముజేయవలెను.

“అయ్యో” మనమెంత బుద్ధిహీనులు, మనశ్చార్యపువారలు. యింత కెలియనివారలు, యీవిషయస్థులను పండితులైనవారలు గమనించి, స్త్రీలు గుతుమకులగుటకుమునుపే వివాహముజేయక వాండ్లకు యిదిమంచిది యిదిచెడ్డఅని, దెలయుట వరవకు నిదానించి యుండవలెను యాచినదోని తలి తండ్రులు మాభారము మేము దెంచుకొంటే చాలును. అను, పిచ్చయూహనువిడచి. వాసువ్యతంతరించివరుని, వప్పుటవరవకు, లగ్నముచేయుకొండురనియు నన్ని, జెప్పియున్నాను. “యిట్లువ్రాయుట అన్యాయమనియు. దూష్యమనియు. పితురాచారము, కాదనియు, స్త్రీపక్షపాతియనియు. నన్ను దూషించక యిచ్చటవ్రాసియుండు విషయములను కన్నులారనుజూచి, సంతోషించి, బాల్యవివాహములువదలిస్త్రీక్షేమాభివృద్ధికి, పాల్పడుదరని, ప్రార్థనజేయుచున్నాను. యికనూమీకు సందేహముగిన మాకు బాబులు వ్రాశినపక్షమున చాలా ధర్మకాస్త్రములు జూపు చున్నాము. యీవిషయమై సందేహపడక వర్తించెదరని నన్నియున్నాను. . .

❧ బాల విధవా వివాహము. ❧

మూడు తెప్పినరీతికి విరోధమై వర్తించిన కాల్యమునందే. యొక భూమిస్సూరకనే. యిట్లుతెడునూ యేమోయను శంకకలిగి యుండవలసి కది యీకాలమునకు. మనమాయస్స కలవారలుగావున్నారు. లోక మొలో. అధర్మప్రవాహముచే. ప్లేగు, మారికామ్యునద్రవములు. మెండు గొవ్రబలి జనులును. అపమృత్యువు పాలుగా. జేయుచున్నవకుట. అందరికి అనుభవనిర్ధమే అట్లు తెలుసి తెలుసి బాల్యమునందు వివాహముగోరి.

యాధిన్నదానిపతి అపమృత్యువు నొటబడగ చిన్నది. దిక్కుదరిదావు లేక యుండడా, పెకనపరచియుండు విషయములను గ్రహించి, అనుమానములేక యీవిషయములు. వకరికొకరు చూచుకొని పదిమంది ఏకకంఠోక్తిగా, నిలచిననేను చెప్పియుండు అంశములు జారిలోకి వచ్చుచున్నవి. పిచ్చుట వకరికొకరు చూచుకొని దేర్ఠమందంతటను. వ్యాపించుచున్నది. ఇప్పుడే దేర్ఠమంతటను వ్యాపించియున్నది. మరమధ్యరాష్ట్రమునందు మాత్రము, తెలివిలేక, దిక్కుదోచకాపితురాచారము, పితురాచారము అని అన్యాయముగా జెడిచోవుచున్నారు. ఏమిపితురాచారమో తెలియదు పితురాచారమునకు. వ్యతిరేకముగా, నడచుట నిషిద్ధమని, కొందరందుకు, మరముమువుకు నడచునన్నియు, నిషిద్ధములుగా వానద్యో వివాహ ప్రకరణములో జెప్పియుండునీతి ఉపనయన ప్రకరణములో, జెప్పియుండునీతి, సంధ్యావందన, ఔచాననాగ్ని కార్యనిర్వహణ మిత్రిక కర్తలుజేయువారెవ్వరు ధర్మశాస్త్ర విషయములను తెలిసి, ప్రవర్తించువారెవ్వరు. నిషిద్ధములగు మరము దినుషదార్థములలో కొన్ని విడచియుండు వారెవ్వరు, సముద్రయానము, దూరదేశప్రయాణముల, విషయములలో ఆచారములు సరిగా జరుపుచున్నవారలా నల్లలు మొదలగువాట్లలో నీళ్లుద్రాగక యుండురా, అజాతిబిక్షతో సమానమగు హోటాలు మొదలగువాట్లలో, భుజించక యుండురా, పరనాసోదరుడై, పరధనముల కానపడక, యదృచ్ఛలాభసంతుప్త, యంతదొరికితే, అంతలో దృష్టినిజెందుదురా, కోపములేకయుండురా, యివన్నియు, శాస్త్రనిషిద్ధములుగావా. ఇవన్నిటినీ, సరిగా, ప్రవర్తించగల, మహాత్ములు వున్నాగ. వారికి యీ విషయములు, తెప్పనేల, కలియుగ మహాత్మ్యమును జరుపు, మఱుమాత్రము యీ విషయమును జెప్పియున్నాను! యీలాగు శాస్త్రనిషిద్ధములగు పనులన్నియుజేయుచు, అల్లలలగు స్త్రీల విషయములో, ధర్మని రూపగణేయుచున్నా

ము, వారు దిక్కులు లేని పక్షులుగానుండిన గదా, మనము యీలాగు జేయుచుండుట, మనకు రెండు, మూడు, నాలుగు, వివాహములు గావచ్చును. స్త్రీలకుగారాదా, స్త్రీలకు పెదాధ్య యనాధికారమున్ను పువనయమున్ను, వివాహమున్ను, యివన్నియు గావచ్చునని, జెప్పియున్నది పురుషులకెన్ని విషయములలో, ప్రవేశతకలదో, అన్నివిషయములలో స్త్రీలకు, ప్రవేశతకలదు అట్లుండును, విధవకు, పునర్వివాహ విషయమై, పురుషులు, మనస్సుకు దెచ్చుకొనక, పురుషపక్ష పాతులమై వాండ్లకుగుట్ల చెట్లుపాలుజేసి సంకటపడునట్లుగా, జేయుచున్నాము అహహ యంతరిన్యాయము, యంతరిన్యాయము. బాల్యమునందె, వివాహమై, విధవయై, వనిత, విషయములో, మనువు యీలాగు జెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ కామంతురుపయే దేహం పుష్పమూలఫలైశ్శుభైః ।
 నతునామాపిగృహ్ణీయాత్ పత్యోప్రతేపరశ్యత్ ।
 మృతేభ ర్రిసాదీప్రీత్ర బ్రహ్మచర్యవ్యసత్ ।
 స్వర్గంగచ్ఛత్యపుత్రాపి యథాచేబ్రహ్మచారిణః ।

కామము విగబట్టిన దేహముకలదై, శుభమగు పుష్పఫలములను విడనాడి, మరియొక వరుని నామము నైనను, మనస్సున దలంచక, బ్రహ్మచర్య వ్రతముననుష్ఠించిన, పుత్రులు లేనిదైనను, స్వర్గప్రాప్తికలుగునని, మనువు జెప్పియున్నాడుగాని, బ్రహ్మచర్య వ్రతమునే, అనుష్ఠించవలెనని, కంఠోక్తిగా జెప్పలేదు. ఈ విషయమందు అనుమాన మించుకయు లేక పారాశరలు సహా.

నారదః॥ శ్లో॥ నష్టేమృతేప్రప్రతే క్లితేచపరితేపతౌ ।
 పంచత్వాపత్సునారీణాం పరిరన్యోవిధీయతే ।

పతిసమృద్ధుడును అనగా దేశాంతర గతుడును, మృతుడును, సన్యాసియు, నపుంసకుడు, పతితుడును అయిన యీ అయిదాపదలయందును అన్యుడుపతిగా విధింపబడుచున్నాడు.

శ్లో॥ అష్టవర్షాఙ్ముదీక్షేత, బ్రాహ్మణీప్రవీతంపతిం ।

అప్రసూతాశుచత్వారి, పరతోన్యంసమాచరేత్ ॥

సప్తభర్తృకయగు బ్రాహ్మణస్త్రీ పతిని ఎనిమిదేండ్లు యేమియు చూడవలయును, అప్రసూత నాలుగేండ్లు వెనుక నింకొకవి నాశ్రయింప వచ్చును.

శ్లో॥ క్షత్రియావత్సమా స్త్రిషే, ప్రసూతాసమాశ్రయం ।

వేశ్యాప్రసూతాచత్వారి ద్వేవత్సరేత్వితావసేత్ ॥

క్షత్రియ స్త్రీ ఆరేండ్లుండవలయును. ప్రసూత మూడేండ్లు ప్రసూతవైశ్య నాలుగేండ్లు అప్రసూత రెండేండ్లు యీ సప్తభర్తృకులకు చెప్పినకాలము కూడ్రస్త్రీకి చెప్పబడలేదు. బ్రతికియుండిన సమాచారము తెలిసియుండేనా యీ విధిద్విగుణమును అటువెనుక భూత ప్రవృత్తి నిలచిపోయినయెడల అన్యుని వివాహమూడవచ్చును.

శ్లో॥ అతోన్యగమనేస్త్రీణాం యేషకోహోవిన్యతే ।

ఈ అటువెనుక అన్యునితో సంగమించిన స్త్రీలకు దోషము లేదు అయితే నిరీక్షణము రెండేండ్లు మూడేండ్లు అత్యల్పకాలము గావున యీ విధిమాత్రము పునర్వివాహమునకు అనవకాము,

యిట్టివిషయమునకే పునర్వివాహము చెప్పియుండుచప్పుడు భర్త మృతుడయిన పునర్వివాహము నిషేధమా, కాదు.

“యస్తయివాచాదతాన వివాహమంతరేణస్యాః పతిరిత్యనేనా యన్యతే” యవనికొరకు కన్యవాచాదానము చేయబడెనో వాడు వివాహములేకయే దానికి పతియని యీవచనముచేత తెలియపడెనని విజ్ఞా

నేశ్వర భగవత్పాదులవారు వివరించియున్నారు వాగ్దాన మాత్రమున పరియగుట బట్టి అట్టి శ్రీని వాగ్దానము చేసినవాని కివ్వక మరివైక నికి యిచ్చుట లేదా, యిది పునర్వివాహప్రశంసకాదా (యికను నారదులవారు.)

శ్లో॥ ప్రతిగృహ్యతుయకన్యాం, వశోదేశాంతరంప్రజేత్ ।

ప్రస్తుతూ సమత్రిక్రమ్య, కన్యాన్యంవరయేద్వరం ॥

వివాహమాడినవాడు దేశాంతరముపోయిన మూడు రుతువులు చూచి ఆకన్యయన్యుని వివాహము చేసుకొనవలయును, అని నారదుల వారు జెప్పియుండుటను జూడగా విధవ రుతువైన బిడ్డుటను వివాహము గావచ్చునని సూచించుటచున్నది.

“కౌమారా పూర్వవచనే” పాణినీయము 4 వ అధ్యాయము 2 పాదము 13 వ సూత్రము, ఇందులవృత్తి సిద్ధాంతము (కౌమారే త్య విధత్తకో నిర్దేశః అపూర్వత్వే నిపాతమునం అపూర్వపతిం కుమారీం పతికువపన్నః కౌమారపతి) అపూర్వపతియయిన (అనగా) అదివరకు పతినగుగని కుమారిని పొందినపతి కౌమారపతి, శ్రీలకు కౌమారపతి యనగా ప్రభుమపతియొక్క జే ధర్మ్యుడు ఆవనలయందు నియోగము చేత సంతానముగొరకు అన్యుడు చెప్పబడియున్నాడు.

శ్లో॥ కోవాంశయుత్రా విధనేవదేవం,

మర్యంవయోమాకృణుతేసథసతః.

యీరుక్కుపునుర్వివాహమును సూచించుటచున్నది.

శ్లో॥ యదేశస్తి న్యూపేద్వేరశనే పరివ్యయతి ।

తస్మాదేశోద్వేజాయే విందతే ।

యన్నైకాగ్ం రశనాంద్వయోర్యూవయోః

పరివ్యయతి తస్మాన్నైకా ద్వాపతివిందతే ॥

యందుచేత వకయూపమునకు రెండురకనలను జాట్టుదురో అం
దుచేత వకడు ఇద్దరు భార్యలను ఏకకాలమందు వివాహము జేశికొనును,
యెందుచేత వకరకను రెండుయూపములకు జాట్టరో అందుచేత వకరె
ఇద్దరు భర్తలను యేకకాలమందు వివాహముజేశికొనదు యీశ్వరియొ
క్క అర్థమును బట్టి భిన్నకాలమందు మరియొక భర్తను వివాహముజేసు
కొనవచ్చునని సూచింపబడు చున్నది.

(అధర్వణవేదము) యాపూర్వంపతిం ఏత్వా అథాన్యంవిందతే
పతిం, పంచాదనంచ తావజందదా నవియోషితః, సమానలోకోభవతి
పునర్భవాపరివరిః, యోజనం పంచాదనం దక్షిణా జ్యోతిషగ్ందదాతి
అజాపంచాదన దానమువలన పునర్భువు, ధిభిభువును, సమానలోకమున
నుండురని యర్థము ఇది విధవా వివాహమును సూచింపబడుచున్నది.

(వ్యాసులవారు.)

కన్యాన్యస్తయిప్రదాతవ్యా, వాగ్దానేతుకృతేవరే ।

మృతేన్యస్తయి ప్రదాతవ్యా మృతేన ప్రపదాత్పురా ॥

వాగ్దాన మాత్రమునకు పిమ్మట వరుడు మృతిబొందిన ఆకన్య
యన్యని కీయవలసినది, నప్తదమునకు ముందు మృతిబొందిన, ఆకన్య
నన్యని కీయవలసినది.

(వశిష్టులవారు.)

శ్లో॥ సాక్షిగ్రహే మృతేనాల, కేవలంమంత్ర సంస్కృతా ।

సాచెదక్షతయోనిస్యా త్పునస్సంస్కారమర్హతి ॥

మంత్ర సంస్కార మాత్ర మయిన యక్షతయోనిః మరల సం
స్కారమును జేయవచ్చును అని చెప్పియున్నారు.

(కాస్త్రీప్రదీపమందు.)

శ్లో॥ కన్యాన్యస్తయి ప్రదాతవ్యాత భావ ప్రదానత్వరం ।

అనుటవల్ల, సప్తపది అనంతరముకూడా పునర్దానము చేయవచ్చును.

(బ్రహ్మపురాణము.)

శ్లో॥ అశ్వాలంబంగవాలంబం, సన్యాసంపలపైతృకం ।

దేవరేణుతోత్పత్తి, కలౌపంచ వివర్ణయేత్ ।

మనుధర్మశాస్త్రమందు విశేషముగా విధవలు సంతానము కొరకై దేవరుణితో సంగమముచేతి సంతానము కలుగజేసుకొనవచ్చును అని చెప్పియున్నది (బ్రహ్మ) యిది కలియుగమున విరుద్ధమనినారుయిందుచే దేవరునికాక వేరెవనిని విధవ వివాహ మాడవచ్చునని సూచింపబడుచున్నదిగాని కలియుగమందు విధవా వివాహము కూడదని బ్రహ్మపురాణమందు యచ్చటను చెప్పియుండలేదు మనువు వహజెప్పియుండలేదు. ఇంకయు, అనుమానముండిన, విధవయగు స్త్రీ, బ్రంహచర్యవ్రతముననుష్ఠించితే, సంతానహీనుడాలైనను, స్వర్గప్రాప్తిగలుగునని, జెప్పియున్నది.

శ్లో॥ స్తరణం కీర్తనం కేలి ప్రేక్షణం గుహ్యభాషణం ।

సంకల్పోధ్యవసాయశ్చ క్రియానిర్వృతిరేవచ ॥

పురుషుని స్మరణచేయకయుండుట, నూటిచేత, పురుషునియొక్క చర్యలను ఇతరులచే, అనుకొనకయుండుట, పురుషసంయోగలేక యుండుట, పురుషుని జూడకయుండుట, రహస్యముగా పురుషునిచే, మాటలాడక యుండుట, నమ్మకముగా, వకనిమీద మరస్సుచేయకయుండుట పరపురుష సాంగత్యమందు ప్రయత్నముజేయకుండుట, సాంగత్యముచేయుట, మనస్సున వ్యాకులమునొందుట, ఇవేముదులుగాగలిగిన, అష్టవిధమై ధునాభావాత్మకస్తా, వర్ణిలింగి (బ్రంహచారి) యనబడుచున్నదిగాన. అష్టవిధమై ధునములచే, ప్రళయమైనదే, బ్రంహచారి యనబడుచున్నది, యిప్పటికాలములో బ్రంహచర్యవ్రతమున నుష్ఠించక

యుంపవితంతువులకు సరికప్రాప్తి తప్పదుకదా. యట్లయినను సరికప్రాప్తితప్పదు అని భావనచేసుకొని ఇట్లే ప్రవర్తించకూడదా, ఇట్లు ప్రవర్తించుట, యిహలోక సుఖము జరుగును, పరలోక సుఖము సహా, జరుగుననుటకు (పరాశేరుల) వాక్యమేకలదు. పుభయ భ్రష్టత్వమునకు బాల్పడిక దేహపోషణలుగ జేస్సుకొనవలయును. అయితే యేవరెవరిమితము. యేయేయుగములందు ఉపయోగపరచనలెనుగా, శ్లో॥ కృతేతుమానవాః ప్రాక్తాః త్రేతాయాం గౌతమాస్త్వతాః।

ద్వాపరేశంఖిలభిరేకలోపాచారస్త్వతాః॥

కృతయుగముందు, మనుధర్మశాస్త్రమున్ను, త్రేతాయుగము నందు, గౌతముల ధర్మశాస్త్రమున్ను, ద్వాపరమందు శంఖలిఖతులధర్మశాస్త్రమున్ను, కలియుగముందు పరాశేరుల ధర్మశాస్త్రమునున్ను, అనుసరించి వర్తించవలెనని జెప్పియున్నది. కొన్నివిషయములు, అట్లను జెప్పియున్నారు. ఇట్లు సహజెప్పియున్నారు. అటుయిటు జెప్పియుండు కారణముచే, మహిష్టమైన దానియందు, మనము ప్రవర్తించవచ్చును ఈ విషయమై, ఇంకా అనేక పంక్తులుగలవు. ఇచ్చట గ్రంథవిస్తర భీతిచే, కొన్నిమాత్రము జెప్పియున్నాను. వెలనాడు వారు ములికినాడు, వారు వంగిపురమువారు తెలగాణ్యం, వారు ఈనలుగురు పరస్పరము ఇచ్చి తీసుకోవడము. చాయేవచ్చును, ఈ విషయముగా అనేక పంక్తులు దృష్టాంతములు గలవు. వెలనాడు ములికినాడు, వంగిపురము తెలగాణ్యం ఈనాలుగు గ్రామములు వకటేస్థలము నందుండినవి యనియు, కాలానుసరిణి, ఈనాలుగు తెగలవారు, వారి వారి కిష్టమైన స్థలములయందు వచ్చి చేరియున్నారనియు ఈ నలుగురికి పరస్పర వివాహములు జరుగుచుండెననియు, చాలా, పురాతన గ్రంథములయందు తేటగానున్నది. జగద్గురువులగు శ్రీ శృంగేరి సద్భిదానంద భారతి స్వాములవారు 2 సంవత్సరములక్రింద మనభరత ఖండ

నివాసులగు బ్రాహ్మణులకు అనుజ్ఞ యిచ్చియున్నారని విన్నాను, (యేమన) పంచనాడుల వారు (అనగా) వేల్పూడు, ములికినాడు, బడగనాడు, నీర్నాడు వేగినాడు. వీరు పరస్పర వివాహములు తేసుకొనవచ్చుననియు, పంచకుంబులు, పంచద్రావిడలు, వీరందఱు, పరస్పర వివాహములు చేసుకొనవచ్చునని అనుజ్ఞ దయచేసినారు. ఈ విషయములు మనకెవ్వరికిని తెలియక నె పరస్పర వివాహకార్యములు జరగడము, అనుచితములని, కొందఱు పెడవాదములు, జేయుచున్నారు. ఈ విషయమందు, ఇంచునక్షై నను సందేహములేక ఈ నాలుగు తెగలవారు, పరస్పర వివాహములు తేసుకొనవచ్చును. ఈ విషయమును గమనించి, ఈ నాలుగు తెగలవారు పరస్పర వివాహము చేసుకొని, భరతఖండమును నృధిపరచుటకు ముఖ్యోద్దేశమిదియె, ఇప్పుడు ప్రస్తుతము, బెంగళూరు, మహిసూరు, ఈ ముఖ్యపట్టణములయందు పెలనాడు ములికినాడువారు, పరస్పర వివాహములు, తేసుకొనియున్నారు. ఈ విషయమందు, పరస్పర వివాహములు, తేసుకొనవచ్చునని, నిర్దేశించిన. బ్రం || శ్రీ || మద్దగిరి, స్కూల్ హెడ్ మాస్టరుగారగు నేదాధ్యక్షుని సంపన్నులైన, సమస్తభాషల యందు పురాణేతి వాసములను ప్రవర్తించు, మహానుభావులైన భూలోకమునందు, పెరిచే సర్వస్వతియని కీర్తిపొంది యుండునట్టి, శ్యామ శాస్త్రిలవారికి, వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. ఈ విషయమున ఇంచు కయైనను సందేహములేక, సమ్మతముగా, ఈ నాలుగు తెగలవారు ఈ పంచనాడుల వారు పరస్పర వివాహములు చేసుకొనవచ్చునని, వారి యభిప్రాయముగలరు. భరతఖండనివాసులగు, ఓ భ్రాతలారా ముందు నేను తెప్పియుండు బాల్యవివాహము. వితంతు వివాహము, క్రింద కనుపరచియుండు వారికి పరస్పర వివాహములు. మొదలైనవి, చూచి, అందలి విషయములను గ్రహించి యివిదూష్యములని యెంచక, దేశాభివృద్ధికొరకు, పాటుపడుదురని, మిక్కిలి విధేయుడై, ప్రార్థ

నాశూన్యముగా జెప్పియున్నాను. దేశముగోపుల ధర్మశాస్త్రము లంతయు వ్రాటకదా, యీదేశముకు వేస ఆదేశమునకు వేస కలదా, ఈరీతి వచనములు జెప్పియుండుట చూడ, వ్రాసు వివాహము కాకమునునే రుతుమతి అయి మరాచారము నడచుచుండిన స్త్రీనిచూచి అతనికి సహింపులేక అది దూష్యమని అతడు చెప్పివుండ వచ్చు, మరి వ్రాసు సహింపుకలిగి అతడు అట్లు చెప్పివుండవచ్చునని యోచించవచ్చును గదా. యిదిగాక పూర్వమందలి మనపెద్దలు ధర్మము గుడ్డలు గప్పుచు గట్టుచు, ముటిపాత్రలలో వంటజేయుచుండిరి యిపుడు అవిపోయి ముచిబట్టలు వచ్చినవి ముచిపాత్రలు వచ్చినవి అలా గుసనే పితురాచారమని వాట్లనె మనము అనుభవింపరాదా పితృవులు ఆచరించుచుండిన విషయములన్నియు మనము పునహా వారిలోకి దెచ్చిపట్టయిన మన పిదితురాచారమే అదికాక స్త్రీలయందుమాత్రము పితురాచారము నుచయంపులేదా దేశమందంతటను వ్రాటకాస్త్రము వ్రండగా దేశములగో యన్నివిషయములు మారినవి మనకుమాత్రము బుద్ధితక్కువయై పరిజ్ఞాంచుచున్నాము. అట్లు వర్తించక బాల్య వివాహము విడచి, రుతుమతి వివాహములు బాల విధవావివాహములు జేయుచు ఐకమత్యము కలిగి దేశాభివృద్ధికి పాటుపడుచుండవలెను బాల్యవివాహముజేయక రుతుమతి వివాహముజేసిన సంతరం విధవయైన పనితకు పునర్వివాహము జేయకూడదు బాల్యమందు వివాహమై రుతుమతికాకముందు బతి చనిపోయినను రుతుమతియైన బిడ్డుటను పతి సంతోగములేని ముందు బతి చనిపోయినను పునర్వివాహముగావచ్చును. పరిసంతోగాసంతరం పునర్వివాహము దూష్యము ముటియందు ఆకు పిల్లలకు బతి చనిపోయిన పునర్వివాహముజేసి సత్కులమునందు పని బాటులకు గలుపుటకు యిష్టములేనియడల ఆ తెగను వేరె వ్రండ వచ్చును భోజన ప్రతిభోజనములు గావచ్చును అది సహా వారివారి యిష్టానుసరణి గావచ్చునుయూలాగుసర్వలుగమనించివ్రత వర్తించవలెను.

పురుషవిద్యా.

స్త్రీలువిద్య నేర్చిన పురుషులను విద్యాహీనులని, దూషించుచు న్నారని చెప్పియున్నాను. యీ కారణమునుబట్టి పురుషులు విద్యను చక్కగా అభ్యసించవలసే కాని స్త్రీలు కొంచెముగా విద్య నేర్వవలెను, శ్లో॥ విద్యానామశరస్వయోఽమధికం ప్రచ్ఛన్నగు ప్తంధనం ।

విద్యాభోగకరీయశస్సుఖకరీవిద్యాగుణాంకురు ।

విద్యాబంధుజనౌవిదేశగమనేవిద్యాపరాదేవతా ।

విద్యారాజసుపూజ్యతేనహీధనం విద్యావిహీనాపశుః ॥

విద్యపురుషునికి మంచిరూపమునిచ్చును రహస్యముగాదాచిన ధనముగాను, భోగము నిచ్చునదిగాను, మంచికీర్తియుతునిగా జేయ దగినదిగాను, మంచిసుఖమును జేయదగినదిగాను, సమస్తమైన వారిని శిష్యులునుగా జేయదగినదిగాను, దేశమందరిని బంధువులనుగా జేయద గినదిగాను, సమస్తదేశములను జూపించునదిగానున్న ముఖ్యమైన దేవత సహాయముగా నుండినట్లుండును. రాజులచేత సహాపూజింపబడును. ఎంతధనము వుండునను ప్రయోజనము లేదు, విద్యలేనివాడు పశువుతో సమానము.

. . .

గీ॥ త॥ విద్యయొనగును వినయంబువినయమునను ।

లడయుబాత్రత బాత్రతవలన ధనము ।

ధనమువలనను ధర్మంబుదానివలన ।

నైహికాముష్మిక సుఖంబులందునరుడు ।

విద్యనేర్చిన వినయముకలుగును, వినయముచే, యితరులచేత యిప్పించుకొనుటకు శక్తుడగును. యిప్పించుకొనుట శక్తుడగు కారణ మున, ధనముకలుగును, అధనముచే, ధర్మబుద్ధి పుట్టును. ధర్మబుద్ధిచే, యిహలోక పరలోకసుఖములు పొందగలడు,

శ్లో! దూపయన్వనసంపన్న వికాలకులసంభవః ।

విద్యాహీనానశోభంతే పాలాశకుసుమంయథా ॥

మంచిదూపవంతుడై నవ్వుటికిని, యవ్వన ధనవంతుడై నను, మంచి కులమండు జన్మించినను, మోడుగ పుష్పమువలన, విద్యలేనివాడు ప్రకాశించడు.

శ్లో! ఏబాలభావేనపకంఠివిద్యా కామాతురాయవ్వనవృచిత్రాః ।

తేవృద్ధభావేపరిభూయమాన దహంతిగాత్రంశిశిరయథాబ్జం ॥

బాల్యములో యవ్వడు విద్యనేర్వక బోవునూ, యవ్వనమునందు కామాతురముచే, మనస్సు చపలమైనవారలై, వర్తించుచున్నారు, వృద్ధత్వమున మంచి సభలకుబోయిన ద్రోషించు కొనినవారలై, అప్పటిలో బాల్యమందు విద్యనేర్వక బోతినే, శుంఠికాయ అయితినే దైవమా నాయొక్క జన్మకీర్తి కారణముకాకబోయనే, అని హృదయము కుట్లుచున్నది, కాబట్టి హే మితృలారా, విద్యతో సమానమైనది, యాచదిలేదు, సర్వప్రయత్నములలో, విద్యయే ముఖ్యకారణము.

శ్లో! మాతేవరక్షతిపితేన హితంనియుంతై ।

కాంతేనచాభి రమతిత్యపనీయ్యభేదం ।

తీర్ణించదిక్షువితనూతి తనూతిలక్ష్మీం ।

లింకినసాధయతి కల్పలతేవవిద్య ।

విద్య తల్లివలన సంరక్షణ జేయుచున్నది. తండ్రివలన, హితమును బోధించుచున్నది. భార్యవలన, సుఖము నిచ్చుచున్నది, భేదమును బాపుచున్నది, దిక్కులయందు, కీర్తిని ప్రచురము జేయుచున్నది. లక్ష్మీని యిచ్చుచున్నది, యేరుటినితానే అసాధ్యముగా జేయును, అన్నిటిని సాధ్యముగా జేయును కల్పలతతో సమానమైన, విద్యను సాధించబడెను.

శ్లో॥ గాఢంగుణవతివిద్యా నముడేవినయంవిసా ।

మూర్ఖాపవముడేభూయా న్నహత్సువిసయాన్వితా ।

హెచ్చైనగుణము కలిగినవిద్య, విషయములేకున్న ప్రకాశించు విద్య ఉండినవానివద్ద విషయముండిన, అందరివద్దను శోభించబడును, గాఢ విద్యయే, భగముఁకు ముఖ్యకారణము ధనముచేతనే, సర్వకార్యములు జయిప్రద, మగును.

➡➡ ధనము దానిచెరువు. ◀◀

శ్లో॥ ప్రకాశయత్యహంకారం ప్రవర్తయతితన్మూర్ఖా ।

ప్రోత్సాహతిదాయాదా లక్ష్మీకిందిమపస్థితాః ॥

* శిరికొంచెము వచ్చినదై, అహంకారమును పెంపుజేయును, దొంగలును రప్పించును, జ్ఞాతులను, ప్రోత్సాహపరచును.

శ్లో॥ శృంగ్వంతవవృచ్చంతి పశ్యంతోపినజానతే ।

విదంబనానిధనికాః స్తోత్రాణిత్యేవమవ్యతే ॥

ధనవంతులు విన్నదానినే అదియేమని యచుచుచుందురు కని యుఁతెలిసికొన జాలకుండురు. తమనుయితరులు, పరిహస్యజేయచుండినను, స్తోత్రము జేయుచున్నారని, తలంచుచుచుందురు, ధనమురాగానే వివేకము పోవునని యభిప్రాయము.

శ్లో॥ తుణమాత్రంగ్రహణేశో యామమాత్రంనురామదః ।

లక్ష్మీమదస్తుమూర్ఖాగా మాడేహమినునర్తకే ।

గ్రహమహయుక్త ఆవేశము తుణమాత్రమే యుండును, కల్లు యొక్క మదము, జామునేవుమాత్రము యుండునుగాని, మూఁగులకు, శిరివలన గలిగిన మదమైననో, దేహముచువరకు నివర్తింపనేరదు గాన ధనము వుండినపుడు పొగుచుచేత లోభిగానుండక జానధర్మ పరోపకా

రములు కేయలు ప్రవర్తించవలెను, లోభివిషయము కొంచెముగా ముందు జెప్పి యున్నాను. ఇచ్చటను జెప్పబోవుచున్నాను.

❧ లోభి. ❧

శ్లో! శుభాపసాసాధర్మేషు భేషత్వేషుచలంఘనం ।

జవయజ్జక్ష్మయజ్జేషురోచితే లోభకాలిగాం ।

లుబ్ధులకు సకలవ్రతములలో కటిక యుపవాసముండు వ్రతమే శ్రేష్ఠము, సకలదిక్పలలో, లాఘవమే పరమావధము, సకల యజ్ఞములలో, జవయజ్ఞము. సర్వోత్తమమని, దోచుచుండును. ఇంచుచే, లుబ్ధగ్రేసర. చక్రవర్తులకు, అన్నివిషయముల, ధము బోవునవేది యు సరిపడవు.

శ్లో! కింప్రశ్న్యరీతిధనికా ద్యావదుద్విజతేతను ।

కింప్రశ్న్యరీతిలుబ్ధాపి తావదుద్విజతేతరః ।

ధనములేనివాడు ధనమడుగుటకై, ధనవంతుని 'యింటికివచ్చి, అడిగిన నేమనునోఅని, భయపడుచుండును, వీనిని చూచిన, ధనికుడును, వీడేమడుగునో యని, భయపడుచునే యుండును. లోభి ధనము విడుచుటకు, ప్రాణము విడుచువానివలె, భయపడుచుండును.

శ్లో! సర్వమూర్తిశ్చకాస్త్రార్థం సాక్షాత్కుర్వంతిలోభినః ।

భిక్షాకలశమైకం ఏహిపశ్యంతిమెరువత్ ।

అతిథికితెట్టా మొక్కకలశము మేరుపర్వతముతో సమానమని, కాస్త్రములండు జెప్పబడియున్నది. లుబ్ధులు మొక్కకలశమును మేరుపర్వతము సమానముగా భావి, చిక్షము తెట్టబాలకుండుచుగాన, యాకాస్త్రార్థము వీరికి ప్రత్యక్షముగా గనబడుచున్నది.

శ్లో! లుబ్ధానామాయాజ్ఞకృత్ శ్చోరాణాంకండ్రమారివుః ।

జారశ్రీగాంపతికృత్ మూర్ఖాణాంబోధకోరివుః ।

లుట్టుదు యాచకుని శతృవుగాచూచును, దొంగలు చంద్రుని శతృవుగాచూచును. కారస్త్రీవతిని శతృవుగాచూచును, మూఢులు బోధచేయువానిని, శతృవుగాచూచును. ధనమువుండి, లోభియైన వానికి లేకా, ధనముకలవానికే, సంప్రద్రోగమును, వశరోగముకలదు.

శ్లో॥ వికృతయతిగాత్రయస్థిం వాచంమూకయతి నయనమంధయతి ।
బధిరయతికర్మకుహరం సంప్రద్రోగోయమద్భుతంజగతి ।

సంపత్తుకలవాడు, వికారముగా చేష్టలుజేయుచు, దేహమును యేదో వశరీతిగా, కదలించుచుండును. యవ్వలై ననువచ్చి మాట్లాడించిన తటాలున మాటలాడక యేదోవ విధమైన, మదముచేత, మాటలాడక మూగివానివలె వుండును. యన్నిమారులుచూచిన మనుష్యులనైనను యేదోవ విధమైన గర్వముచే, యన్నదో నిన్నుచూచినట్లుండనని తెప్పును. చెవటివానివలె, విన్నదానినే తిరిగి యేమనియదుగును, గాన సంప్రద్రోగములచే యుక్తమైన, వారల చెంతకుపోయి, యాదించుట మహానీచపు పనికిదా.

➡ యాచనాదూషణ. ⬅

శ్లో॥ దీనాదీనముత్తస్సదైవ శిశుకై రాశృష్టశీర్నాంబరా ।
క్రోశద్భిక్షుధితై ర్నిరన్నవిమరా దృశ్యానచేద్గహినీ ।
యాచనాభంగభయేనగద్గదగళ తృట్యద్విలీనాశరం ।
కోదేహీతివదే, త్వృదగ్ధ జఠర శ్యాధై మనస్వీపుమా ।

దరిద్రులగుటచేత, దీనమైనముఖము గలవారలై, అకలిచేత, బాధింపవడుచు, రోధనముచేయుచున్న బాలురచేత, లాగబడుచున్న, నస్త్రములధియును, (అనగా) “అమ్మా అన్నమే అమ్మా పొప్పులే” అనునట్టి చిడ్డలతోగూడుకొనిన, బార్యయందు, ప్రియముచే లోకములో ధీరుడైన యేవురువుడు, పొట్టకొరకై యాదించినయడల, వ్యర్థ

మైపోవునేమోయను భీతిచేత, భిన్నభిన్నములై, మధ్యమధ్య నిలిచి పోవుచున్నవియును, అయిన యాచారములు కలుగునట్లుగా, దీనిపై అయ్యానాకు యేమైనా సహాయముచేయుమని యాలయమగును, అడుగకుండుటయే మంచిదై నందువల్ల,—

శ్లో॥ ఉత్తమామానవిచ్ఛంతి ధనమానాహిమధ్యమాః ।

అధమాధనవిచ్ఛంతి మానాహిమహతాంధనం ।

ఉత్తములు గౌరవమును గోరుదురు మధ్యములు, గౌరవమును ధనమును గోరుదురు. అధములు ధనమునే గోరుదురు. ఉత్తములుకు, గౌరవమే ధనముకదా. (అయితే) మనవిట్లు చెప్పుటవలన ప్రయోజనమేము.

శ్లో॥ నబంధుమధ్యే ధనహీనజీవనం ॥

బంధువులమధ్య నిర్ధనుడై బ్రతుకీయుండుట, శ్రేష్ఠమైనదికాదు, అయినను.

శ్లో॥ త్యజంత్యసూక్త శర్తచమానినోవరం ।

త్యజంతినత్యేక మయాచిత వ్రతం ॥

మానవంతులు, ప్రాణమైనను విడుచుచున్నారగుని ఆయాచిత వ్రతమును విడువరు. పైన చెప్పినవారలు బంధువులనైనను యాచించుదురు. వారికి యీ ప్రమాణములు చెడ్డవేకదా. చడ్డవైనను వారిస్వభావము పోవునా.

శ్లో॥ స్వభాశ్చాయాత్యోయస్య నజహతికదాచన ।

అంగారశ్శతధౌతేన మలినత్వంనముంచతి ॥

“ఇతి చాణిక్యధృతం” యవ్వడు వానిస్వభావమెట్టిదో వానిని విడవదు తొగ్గునూరు నర్యాయములు కడిగినను వానినలుపు మానదు.

శ్లో॥ అర్థాతురాణాం సగురుర్నబంధుః

ధనార్జనము జేయువారికి గురువుబంధువని, దెలియక యాచింతురు అటుయాచింది కూడబెట్టిన.

శ్లో॥ అర్థానామార్జమనేమఃఖం ఆర్జితానాంచరక్షణే ।

నాకేమఃఖంవ్యయేమఃఖం క్షిమర్థంమఃఖభాజనం ॥

ధనము సంపాదించుచున్నపుడు మఃఖము సంపాదించిన, కాపాడునప్పుడు మఃఖము, అదిపోయినయడల మఃఖము, కర్పగుచున్నపుడు మఃఖము, యిట్టి మఃఖమునకు పాలగుటయేటికి, అనిన ధనమువలదనుటకాదు. ధనము వుండుట మంచిదే.

శ్లో॥ మాతానిందతినాభినందతిపితా బ్రాతానసంభాషతే ।

భృత్యకుప్యతినానుగచ్ఛతిసుతః కాతాచనాలింగతి ।

అర్థప్రార్థనశంకయానకురుతే ప్యాలాపమాత్రం సుహృత్ ।

తస్మాదర్థముపార్జయత్తుణుసఖే చార్థేనసర్వేవశా ॥

“ధనము” చేత లేనివానిని, తల్లిడిట్టును, తండ్రి సంతోషించు సోదరుడు మాటాడడు నేనకుడు కోపగించును. కొడుకు వెంటరాడు భార్య కాగిలించుకోకు, స్నేహితుడు డబ్బుకుగననే యూహతో, కండ్లు కగపడకు, కావున నామాటవిని, “యోమిత్రులారా” ధనము సంపాదించును, ధనముచేతనే యల్లనారలు, వశులవుడును, లోకములో వరి దృడైనను కష్టమే, ధనవంతుడైనను కష్టమే, యని కదా తెప్పియుండునది, ధనవంతుడైనప్పటిలో, లోభిగానుంటేనే కష్టము; లోభిగాలేక జాతయొయుండిన కష్టము లెందుకుగలుగును, చాతృత్వముచే కష్టము లన్నియు తొరిపోవును, అందరు బంధువులే, అందరు దగ్గరవచ్చుతారలే, రాజాధిరాజునైనను వశ్యము జేసుకొనవచ్చును, యిచ్చుటలో యింకొకటి వున్నది.

—శ్రీ దత్తాత్రేయము. శ్రీ—

శ్రీ! అవదాకురుతే వదాకురుతే వదన్నపినకురుతే ।

ఉత్తమ మధ్యమ నీచాః పనసాంమ్రుకపాటలీవృక్షాః ।

చెప్పకనేయిచ్చువాడు, చెప్పియిచ్చువాడు, తెప్పియివ్వనివాడు, ఉత్తమ, మధ్యమ, నీచులనియు, పనస, మామిడి, దాసాన, చెట్లతో సమానులనియు జెప్పుదురు “అవియట్టులనగా” రుతు వాసన్నమైనతోడనే పనసచెట్టు, పుష్పమువేయకనే, కాయకాయను, చెప్పకయిచ్చువాడు పనసచెట్టుతో సమానమని చెప్పుదురు. మామిడిచెట్టు, రుతు వాసన్నమవుతూనే పుష్పమువిడచి కాయకాయను. చెప్పియిచ్చువాడు, మామిడిచెట్టుతో సమానమని చెప్పుదురు. దాసానపుచెట్టు, పుష్పము విడచి, చూచుటకు అందముగా నుండును. అదియెప్పుడు వుదిరిపోవునో, యవ్వరికిని తెలియకనే, పురుషోత్తమగుదా, చెప్పినను యివ్వనివాడు దాసాన చెట్టుతో సమానమని, జెప్పుదురుగాన, నిర్భాగ్యులైన నీచులు, యిస్తామని, ఆశను కల్పనచేసి, యివ్వకుండును. యిది యట్టిక్రూర కార్యమో యోచించుడి, (ఇదిగాక) యిచ్చినదానిని వెనకకు దీసుకోవడము, మాటయిచ్చి తప్పుడము. మహాకారవాది, నరకమనికా ప్రాముఖ్యము జెప్పబడియున్నది, (యితిహాసము) వైకుంఠవాసుడగు, నారాయణుడు లోకకంటకులగు రావణ కుంభకర్ణులవధార్థమై దశరథ రాజాగర్భమున కోటిసూర్య ప్రకాశమూనుజై, సంపూర్ణాంశచేత జన్మించి తాటకిని వధి యింది, అహల్యాకాన విమోచనంబుచేసి, సుబాహునిచంపదది, విశ్వామిత్ర యాగంబుగాది, మునులకు మోచంబుబుట్టింది, హరవిల్లువిరచి, నీతను పెండ్లియాడి, పరకురాముని భంగపరచి, అయోధ్యప్రవేశించి. తండ్రియాజ్ఞచే, భార్యారమ్మునియుతుజై, దంకారగ్రంథు ప్రవేశించి మునులకు దర్శనంబిచ్చి తమ్మునిచే, కూర్మగ్రంథుకు, చెవులగోయింది భరమామల త్రిశిరాది రాక్షసుల సంహరించి లోకకంటకులగు రావణు,

చే, భూజాత అపహరింపబడినదికాగ, మాయామృగమును మారీచుని సంహరించి, సీతను వెదకుచు, జటాయువునకు అగ్నివంస్కారముగా వించి, శబరికి కైవల్యపదవినుచు, సుగ్రీవునిచే సఖ్యంబుగావించి, వాలిని వధియించి, సుగ్రీవునకు కిష్కింధ రాజ్యపట్టాభిషిక్తముజేసి, ఆంజనేయులచే, సీతక్షేమమరళి, జబ్బదిరెండువెల్వల కపిసైన్యముచే, దండు వెదలి. వారిధిగట్టించి, మేఘరాధ, కుంభకర్ణ, అతికాయ, మహాకాయ, మహానర, మహాపార్శ్వ విరూపాక్ష, అకంపక, రక్తాక్ష, హరిణాక్ష, రావణుడే మొదలుగాగలగిన, సంఖ్యకు మిక్కుటమైన, మూలబలమును రావణుని వధియించి, సీత అగ్ని ప్రవేశంబు చేశినపిదప సీతతోగూడి. విభీషణసుగ్రీవ, ఆంజనేయ, జాంబవ, దంగద, శల, సీల, మైంద, ద్వివిద, శరభ, రుషభ, కేసరి, గవాక్ష, హరిరంభ, నుషేణ, గజ, గవయ లతో గూడుకొన్నవాడై, రామచంద్రుండు, లంకాపట్టణమును, జూడవలెనను పుద్గేశముతో, పూర్వద్వారమున, మొదట కోట.—

శ్లో॥ శతయోజనవిస్తీర్ణం త్రింశద్వ్యోజనమాయతం ।

అష్టద్వారంపురీంలంకాం ॥

అనునట్టి విస్తీర్ణముగల యిట్టి లంకాపట్టణముయొక్క మొదటి కోట పూర్వద్వారమును, ప్రవేశించిన వాడుకాగా. పూర్వద్వారముననే రావణాసురుడు, పార్షమియందు పండువెన్నెలతో, సురకామినులతో, సురతదేవులు, వజ్ర, వైడూర్య, మాణిక్య, గోమధికంబులచే, చక్కబడి యుండు. పువ్యరాగశిలనుజూచి, శ్రీరామచంద్రుండు, తనమనస్సున నిట్లని దలంచె, “యహహ” ఇదియంతరమ్యంబు, దీని చూచినమాత్రముననే, జాళువాబొమ్మవలె నామనస్సు దీనియందు ఆవరింపబడి యున్నది, పూర్వద్వారమున, యిట్టి రమ్యముగు నస్తువునుజూచి తిని యికలంకయంతయూ జూచిన పట్టణమును విడిచిపోవ బుద్ధిపుట్టుచున్నదో, లేదో, యీపువ్యరాగ శిలను దీసింపుకొనిపోయి అ

యోధ్యాపట్టణ పూర్వబ్యారమందుంచిన, యంతశోభాయమానముగా నుండునని దలంచుచుండగా చిరంజీవియయి బహుకాలమువాడగు కాంబవంతుండు. శ్రీరాములు మనస్సున దలంచినది. తెలుసుకొన్నవాడై, వేగిర, శ్రీరాములను వమిపించి, శ్రీరాముల యధుటనిలచి, చేతులు జోడించుకొని, యిట్లనుచున్నాడు. శ్రీరామచంద్రా, తాము యాలాగు యోచనచేయుట యుక్తమా.

శ్లో॥ ఇంద్రంద్యౌత మమంథ పూర్వజలధిపంచాననంపద్మజం ।

తైలావతయుతా వాయావపితథా లక్ష్మీపతింపింగళం ।

వార్ధింకుద్ధజలం శివంశిలింగళం కామంచనద్విగ్రహం ।

జానేనర్వమిదం రఘూర్వహపతే దత్తాపహారంవినా ।

ఇంద్రునకు రెండుకండ్లు వుండగా జూచియుంటిని యిప్పుడు వెయ్యికండ్లు కలవాడుగానున్నాడు. బ్రంహకు అయిదు ముఖములుండగా చూచియుంటిని, యిప్పుడు నాలుగుముఖములై సముద్రమును దరువక ముందు జూచియుంటిని, సముద్రమును దరచియున్నారు, కొండలకు, గుట్టములకు రక్కసువుండగా చూచియుంటిని, యిప్పుడులేవు, లక్ష్మీపతియగు నీవు హేరనైన వన్నెగా నుండినప్పుడు చూచియుంటిని, యిప్పుడు వచ్చునైన శరీరము గలవాడుగానున్నావు. సముద్రమంచుదకము మందినీళ్లుగానుండ జూచియుంటిని, యిప్పుడు తొరొదకముగా నున్నది. పరమేశ్వరుని కంఠము లెల్లగానుండ చూచియుంటిని, యిప్పుడు నల్లగానున్నది, మత్తభుడు మనుష్యునివలనే, సద్విగ్రహముగా నుండడము చూచియుంటిని, యిప్పుడు మత్తభుడు ఆకార రహితుడైనాడు రామచంద్రా, యివన్నియు నేను చూచినాను. యిచ్చిన దానిని దెనక్కుచీనుకొను నటువలెవానిని, మాటయిచ్చి లేడు అనువానిని, నేనుగానను మహాత్మా, తాము సముద్రంగష్టననే, విభీషణునికీ. లంకా రాజ్యము పట్టాభిషేకమునుజేసి, లంకను విభీషణ కొనంగియున్నారు.

అతనికి తాము దారపోసిచ్చుగా లేదా లంకలోనున్నవన్నియు, అతని విగానా, తాము పునహా వెనుకకుతీసుకోవలెనని యోచించడము. మంచిదిగాదు రవరవాది సరకములకు కారణముగదా, తాము యాలాగు యోచించకూడదని చెప్పగా క్రీరాములవారు లంకాపట్టణ ముహో ప్రవేశము జాయకునే, వెనుక్కు-వెళ్ళిరని, మనగ్రంథములలో జెప్పియున్నది, గాన యిచ్చిన దానిని వెనుక్కుతీసుకోక ఆశీనమాట తప్పక, సజ్జన సహవాసముజేయుచు, దుర్భాధులతో సహవాసముజేయక యుండవలెను సజ్జనులగు మిత్రులు మంచిసమయమునకు బనికివచ్చు చుందురు.

→ మిత్రత్వము. ←

శ్లో॥ వాగ్వాదశ్చార్థసంబంధః పరామృతాదారభాషణం ।

యత్రమిత్రత్వ మిచ్చంతి తత్రప్రీతిసకారయేత్ ॥

మిత్రత్వముంచుచోట మూడు విషయములు, విడవవలయునని జెప్పియున్నది. వాగ్వాదము చేయరాదనియు, లావాదేవి చేయరాదనియు, మిత్రులులేని సమయమంచు, మిత్రనిభార్యతో, మాటలాడు చుండరాదనియు, జెప్పియున్నది “ హెసోదరులార ” మిత్రత్వ ముండు చోట, యీ మూడుకాబులు విడిచిపెట్టుడి. యిది విడువక మిత్రుల యొక్క భార్యలతో సహవాసముజేయుట యంతక్రూరకార్యమో, యన్నిపాపములకు మూలమో యోచించుడి, అయితే యీవిషయము. కొందరు స్త్రీలు గమనించరు, నాభర్తకు యితడు మిత్రుడే, నేను యితనిని మోసించితే, వారిద్దరికి ఈవ్యక్తములుబుట్టునే, అనియోచించును. మీరై నను యీవిషయమును గ్రహించి, వర్తించుడి. యిదియునుగూడ గాక, కొందరి పద్ధతులును జెప్పుచున్నాను, పైకడు దరి ద్రుడు, వానికి మంచిహాపనకురాలగు భార్యగలదు. వానికి అందరు మిత్రులే, అందరు సహాయము చేయువారలే.

శ్లో॥ తూరాశ్చ కృతావిద్యాశ్చ రూపవత్సశ్చయోషితః ।

యత్రయత్ర గమిష్యంతి తత్రతత్రశ్చతాదరః ॥

తూరులైనవారలు, విద్యనేర్చినవారలు రూపవంతులగు శ్రీలు
యచ్చటికి బోయినను సంతానింపబడుదురు రూపవంతురాలగు, అతని
భార్యకొరకై, అతికామముచే, అతిన్నేహితముగా నుందురు.

శ్లో॥ అతిదానాద్ధతఃకర్ణః అతిలోభాత్కుయోధనః ।

అతికామాశద్దగ్రీవః అతి సర్వత్రవర్జయేత్ ।

అతియగు దానముచే, కర్ణుచుచనిపోయెను, అతిలోభముచే,
దుర్యోధునుడు నాశమొందెను. అతికామముచే రావణుడు మృతినొం
దెను. కాబట్టి, యీలాగు తెలియక, అతిగా అతనితో స్నేహితము.
ఆమెయందు అతికామము కలిగి, కన్నులున్న తెలియక స్నేహితము
జేయుచున్నారు. అట్టిసమయములొ, యావనితపతివ్రత భావమువహించి
యుండవలసినది ముఖ్యాంశము.

➡➡ శ్రీ ధైర్యము. ◀◀

శ్లో॥ అశక్తస్సస్కరస్సాధుః కురుపాచేత్ పతివ్రతా ।

రోగీచడేవతాభక్తోవృద్ధావేశ్యాతపశ్విన్ ॥

శక్తిలేని దొంగ యోగ్యుడు, కురూపభంగుల శ్రీ పతివ్రత
రోగముగలవాడు దైవభక్తుడు, ముసలిభోగముది తపశ్శాలిగా నుం
దురు. రూపువంతురాలగు శ్రీ పతివ్రతగానుండడము. ముఖ్యముకదా,
“లజ్జాశ్రీభూషణం” యామె సిగ్గులనే భూషణముచే, అలంకరింప
బడినదై మొగునికి స్నేహితులైనవారితో మార్జనము, మార్జనము
ఎంతయో, అంతయే అట్లుండక విశేషముగా మార్జనముచే, యా
కామపురుషుడు, అనుకొనుచున్నాడు, నాయందు చాలాల నురాగము
కలిగియున్నది, నాతో బాగమార్జనముచున్నది, అనుకొనుచు మరింత
మాటి మాటికి ఇంటికి రావడమున్ను, యామెను కను సైగమొదలు

గాగల సైగలు చేయడమున్ను, యీలాగు వర్తించుచుంటున్నాడు. అప్పటిలో యావత్ప్రత యీవిషయములు మనస్సునకు వచ్చినదై, చాలా వ్యసనపడుటకు కారణమాయె, చూచితిరా పేతల్లులారా పేసో నరీమణులారా, మీరు పాతివ్రతలక్షణములను దెలిసికొని, పతిని యల్లప్పుడు, మనస్సున ధ్యానింపుచు యుండుడి, పరపురుషుడు యవడైనా, నీవతి ఉన్నాడా అని ఏకవచనముగా, అడిగిన, ఉన్నాడప్పా, లేడప్పా అని తెప్పండి. అప్పుడు, సురుద్దేశముతో వాడు వచ్చినను, గర్వభంగమగుచున్నది లేక మీరుసహా అట్లనే మాట్లాడిన, వానికి మరింత ప్రోత్సాహము యిచ్చినట్లగుచున్నది. వాడు పోకిరి మాటలేకాని కనుసైగలేకాని, చేసిన యింకాచూతాము అని ఉండవద్దండి తక్షణమే ముఖముమీద గొట్టండి, అప్పుడే ముఖముమీదగొట్టి నట్లయిన పురుషునికి దైర్యముచెడును. లేక చూతామని ఉండిన రాగా రాగా.

చ॥ ముదితనుదూచి మోహముచమోముచ మోముగూర్చనెంచుచు॥

కదసినవేళొగిటను కంతునిరంతుల దేల్చనెంచుచు॥

చిదితరనీలకేణులకు తన్మృదులీలలు పచ్యసించుచు॥

మడవతిపై నిరంతరము మాననిప్రేమము దాల్చునంతిల॥

• యిట్లుమోహము విక్కుటమయి పురుషునికి దైర్యముజాన్తీ అగును దైర్యముజాన్తీ అయినపిమ్మట మీరు ముఖముమీద గొట్టినను వాడు యేమిచూశినా కూయుచున్నాడు. మగవాండ్లు ఫదిజనము ఉండుచోటికి బోకండి, శృంగారనాటకములు చూచుటకు బోకండి, శృంగారగ్రంథములను జనువక పతివ్రత చరిత్రలే, జదువుచు ప్రతిదినమును తులశీపూజను కేయుచు, మీసామ్మును మీపతి అవహరించి, పాడుచేతినను. మిమ్ము గొట్టిదిట్టినను యెట్టి కురూపవంతుడైనను, యంత బుద్ధిహీనుడైనను. అతనిని దిరస్కరించక అతని కనుగుణ్యముగా నడచుకొన్నను, వచ్చిన అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించి అన్నముపైచు

పతి అనుజ్ఞనుమీరక పతికి యిష్టరాలయి పతిసేవజేయుచు, పతివ్రత యై వర్తించవలెను " సోదరీమణులారా " మీకు మరియొకవిషయమును భోధించుచున్నాను, మీపతి ఉండినను లేకుండినను, మధ్యాహ్నకాల మునకు ఆకలిచే, వీడింపటచుచు యవరువచ్చినను, మాయింటిలో అయ్యేదిలేదని, జెప్పవద్దండి. వకవేళ మీపతి, యింటియందుండి, వచ్చినవారిని కొనరువేసి అయ్యేదిలేదు అని అతడు చెప్పినా పతికి మంచి మాటలచే, బోధించి, వచ్చినవారిని సత్కరించండి (యీవిషయమై మీపతికి బదులాడినట్లు కానేరదు) వడ్డించు సమయములో వక పిడిక డన్నము పాత్రలోదెచ్చి " వేకునావద్దా, వేకునావద్ద " అని శ్రేష్టలు చేయకా భోజనము చేయువారి భావనచూచుకొని, కడుపు నిండునట్లుగా వడ్డించండి. లోకమునందు యింకా నెకటి జేయుచున్నారు. యితరులు, తనవాని వకపంక్తిలో గూర్చుని యుండగ, తనవారికి వడ్డించు విధమేవేరు, యితరులుకు వడ్డించువిధమే వేరు, చూచితిరా యంతక్రూరకార్యమునకు పాల్పడుచున్నారు. ఈలాగు కడుపు నిండువరకు వడ్డించక యుండినను. పంక్తిలో ఎకరికి వకరిది, వకరికి మరీది, పంక్తిభేదము చేసినను, పురుషుడేకాని, యువతియేకాని, తాను మంచిమంచి పదార్థములను దినుచు, యితరులుకు కదాన్నము ఇడి నట్లయిన, మహారవరవాది సరకప్రాప్తియనియు యింకా విశేషపాపమును జెప్పుచున్నారు.

(" సరకప్రాప్తి విషయ మట్లండని. ")

మీరు పంక్తిలో కూర్చొనియుండగా మీకు యితరులు ఆలాగు కడుపు నిండకుండునట్లు వడ్డించిన, మీవరమాస్త్రకు యంత సంకటము కలుగుచున్నదో మోచించుడ. తల్లులారా పంక్తిభేదముచేయకా, యవ్వరు వచ్చినను మాయింటిలో భోజనమునకు వసతిలేదని జెప్పక వచ్చినవారల ఆదరించుచు పతివ్రతలై వర్తించండి. నేనేమోముందుజెప్పిన విషయములు యిప్పుడు జెప్పవిషయములు తుండు

జెప్పబోయ్యెవిషయములు మీరు జెలుసుకొని, పరివ్రతలై వర్తించు విషయములే, జెప్పితిని, యికముందు సహజెప్పెదను, మీరు వినకుండిన శ్లో॥ కింకరివ్యతివక్తారః శ్రోత్రాయత్రసవిద్యతే ।

నగ్నశుభాకేదేశే రజఃకింకరివ్యతి ।

వినువాడు లేనప్పటిలో, జెప్పవారు యేమిజేయుచున్నారు. మానము మర్యాదలు విడనాడి, బట్టలు లేకనే పారాకుదేశములో, చాకలవాడు యేమిచేయుచున్నాడు నేను చెప్పినవిషయములు, మీరు చక్కగా గ్రాహ్యముచేసుకొని, వర్తించుచు, కీర్తిని వహించి, అపకీర్తి పాలుగాక, స్వర్గమును, బొందండి, కడకు మీరు రెండు మూడు మాగులు; పురుషుని చక్కగా ద్రిష్టించి జూచిన, పురుషుని మనస్సు వికల్పమగుచున్నది. మీరు ధైర్యమిచ్చిన, పరపురుషుని ప్రయత్నము సాగుచున్నది. మీరు ధైర్యమిచ్చున్న రాజాధిరాజైనను, విష్ణు నేమి చేయజాలడు. మీరు పురుషులకు కొంచెం మనశిచ్చినట్టుగా దోచిన కార్యముజేయును మీరు మనస్సుయీకున్న, యట్టి బలవంతుడైనను, యట్టిధనవంతుడైనను, దిగులుబడి, మీరోమమైనను గదలించలేదు, ఇది నిశ్చయము. ఇది ప్రమాణము. పురుషులు బలాత్కారముచే, స్త్రీని చెరచనని లోకములో వాడుక కలదు యది అన్యతము ఇది అప్రమాణము.

శ్లో॥ సబంధుర్యోహితేషుస్యైవ సపితాయస్తు పోషకః ।

సఖాయత్రవిస్వాన స్సఖార్యా యత్రనిర్వృతిః ॥

యవడు హితకార్యములయందు ధమునివచ్చునో, వాడు బంధువు. యవ్వడు పోషించునో అతడు తండ్రి, యవనియందు నమ్మకముండునో, అతడేమితృడు యేస్త్రీయందు సఖ్యముండునో అదియే భార్యయని చెప్పియున్నది గాన మీరు మీపతియ భీష్టమునకు బదులుజెప్పక విక్లిలి కనికరముతో అదరించిన, మీపతి వేరేనతితో,

పొందు యందుకు జేయుచున్నాడు. జాయడు " సాధ్యమయినంతమట్టుకు జాయడు ". నేను ముందు జెప్పినరీతిగా, వర్తించుచు, సాధ్యమైనంతలో విటపురుషులు జేయుచర్యలు, మీపతితో జెప్పకండి. జెప్పిన మహా ప్రమాదములు జరుగజోవును. యక్కడికి సాధ్యముగాక మిక్కుటమైన, మీనతులతో జెప్పవచ్చును. ప్రమాదములకు కారణమయ్యెట్లుగా జెప్పకండి అట్లు జెప్పిన, మీపతి యేమి జేయవలయునంటే, ఇంత మీ మిత్రుల గా యుండినవారిని యేలాగు విడువవలయును.

శ్లో॥ తస్మైరన్యవధోదండో దానీదండస్తుముండపం ।

భార్యాదండ పృథక్లయ్య మిత్రదండమభాషణం ॥

అనునట్లుగా అంత విశ్వాసముగా నుండిన మిత్రునిలో, మాడ్లడకయుండుటయే, దండన యనబడుచున్నది. కొట్టుట తిట్టుటచే, ప్రయోజనంబులేదు, అట్టిమిత్రునిలో మాడ్లడకుండును. యింటికివచ్చుట విడచిపెట్టును. ముందుననే మీరు తెలివి గ్రహించియుండుట మంచిది కాదా, యిదిగాక మీరు మంచి మనస్సువిడనాడి, చెడ్డమనస్సు జేను కొన్న మీపతి కనిపెట్టునా, కనిపెట్టజాలరు. యితరులు యేమిచేయ జాలరు. మీరు మంచిబుద్ధి కలిగియుండిన కైవల్యపదవిని మీరు పొందుదురు. యితరులకు మీరు దిగులుపడి యుండజాలరు. యితరులకు దిగులుపడి ఉండక మీమీన్యభావములతో, మీపతికి కీర్తియే కాని పతియంతవరవకు కాచుకొని ఉంటున్నాడు. మీమనస్సంపూర్తిగా పరపురుషసంగత్యం చేయరాదన్న అగునేకాని, యితరులకు భయపడియు, పతికిభయపడియు మీరు పుండజాలరు ఇదినిశ్చయము. ఇంతమాత్రము, పురుషులకు సాధ్యముగాకుండినప్పటిలో, పురుషులయంతబలాత్కరించినను వానిప్రయత్న మేమిజరుగును. దానికిదృష్టాంతములు జెప్పుచున్నాను వినండి (లోకకంటకుడైన రావణాసురుడు శీతను యస్తుకొనిపోయి, వశ్యురాలప్రకమ్మని యంతబాధించినాడు, సీతాదేవి వశ్యురాలా

యనా ద్రావణిని, కీచకుసు, సైంధవుడు, యంత వేధించినారు. వశ్యురాలాయనా లోహముద్రను, యూశ్వరుడు యంత మోసగించినాడు, వశ్యురాలాయనా, దమయంతిని కలియగు జోయవాడు, యంత వేధించినాడు వశ్యురాలాయనా, శచీదేవి వృత్రాసురునికి వశ్యురాలాయనా సప్తరుషుల భార్యలతో, అరుంధతివీనహా మిగత ఆర్గురు, అగ్నిచేత యంత వ్యామోహింపబడినారు. ఇదిమీఁకు దెలుసునుగదా, యిట్టి వీర్లను తొందరచేసి పారిగతియేమాయెను మీరు నకలే యేకాంతస్థలమందు, దిక్కులేక యున్నప్పుడు, పరపురుషుడు. బలాత్కరించగా, మీరు ధైర్యము నవలంబించిన. వాడేమగును, యిందులోమీకు.

శ్లో॥ శ్రీకాండ్యగుణమాహరిం బుద్ధిశ్చాపిచతుగుణాం ।

నాహసంవక్ష్యదంచైవ కామోష్టగుణమువ్యతే ॥

పురుషునికన్నను భోజనము రెండుపాళ్లు, బుద్ధి నాల్గుపాళ్లు, నావాసము ఆరుపాళ్లు, కామము ఏవివిధపాళ్లు, యని జెప్పియున్నది.

శ్లో॥ స్త్రియశ్చరిత్రపురుషస్యభాగ్యోదేవునజానాతికుతోమనుష్యః

. శ్రీలయొక్క - చరిత్రమును పురుషులయొక్క భాగ్యమును, దేవతలయగురు. మేనుష్యులెల్లా తెలియుదురు. అని జెప్పియున్నది మీచేతనే, విశేషమైన భారముగల, యీభూమిని అదిశేషుడు మోసి యుండుట, సూర్యుడు తడబడలేక తిరుగుచుండుట, చంద్రుడు ట్టిగించి నను పునహా పూర్ణమగుట భూమియు, ఆకాశము లోకములు నుండుట ప్రజావృద్ధియగుట యివన్నియు దెలసి పతివ్రతలై వర్తించు విత్తును దేవుడ నన్నానించుచున్నాడు, లక్ష్మీదేవి పరిచర్య జాయవచ్చును, పతి శక్తి కలిగిన అనసూయకు లక్ష్మీ పార్వతి సరస్వతివేనజేళినారు. సావిత్రి తనపతిని బ్రతుకించుకొనినది. కబీరుదాసు భార్యయు జనాభాయి, మీరాభాయి, సక్కుభాయి మొదలుగాగలిగిన, యీకాలము "పతి

ప్రతల చరిత్రలు" విన్నారుగదా, పరివ్రతలకు సాధ్యముకాని పనులెవ్వ, పరివ్రత నూర్యడు బుట్టకూడదనగా పుట్టకనిలుచు వాయువు వీచకూడదనగా వీచక నిల్చును, అగ్ని చల్లగా గావలెననగా చల్లగానగును. అంకా పట్టణమందు అంజనేయుని తోకకు, రాక్షసులు లగ్గ అంటించినవారు కాగా యీసంగతి పరివ్రతయగు సీతకు చెరిసి.

శ్లో॥ ఉపతస్థేవికాలాక్షీ ప్రయతాహవ్యవాహనంయద్యస్తిపతికిశ్రూషా।
యద్యస్తిచరితంతవ యదచాన్యేకపత్నీత్వం సీతోభవహనూమతః॥

నేను పతిభక్తిగల దాననైతినేని శ్రీరామచంద్రుడు ఏకపత్నీ వ్రతుడాయనేని హేలగ్నివా అంజనేయుని బాధించక చల్లగానుండుము అని సితప్రార్థనచేసుకోగా, అగ్ని చల్లనై అంజనేయుని బాధించక యుండలేదా, సీత, దండకారణ్యంబున నుంటిగానుండగ, రావణుడు, పది తలలు ఇరుపదిచేతులతో సీతకు కనబడి, దుర్మార్గపుమాటలు అడగా, సీత యిట్లనలేదా.

శ్లో॥ యదంతరం వాయసవై నతేయయో ।

ర్యదంతరం మద్గు మయూరయోరిపి ।

యదంతరం సారసగృధ్రయోర్వసే ।

తదంతరం దాశరథే స్తవై వచ ।

కాశీని గరుత్మంతునకును, నీరుకాశీని, నమిలికిని, గద్దకును, హంసకును, యంత పౌచ్ఛరకు-చుకలదో, రావణా నీకును, రామునకును, అంతభేదముకలదు. మహాధాత్వా అవతలపొవ్వుని, అరణ్యంబున వక్క తెయున్న సీత భయములేక యారావణుని తుచ్ఛముగా మాట్లాడలేదా, మీయూహా, ముందుచెప్పిన సమయములు తటస్థించిన, భైరవ మునవలంబించి, మీరు తుచ్ఛముగా చూచిన వాడు యంత మోహముచే, కన్నుమిన్ను చెలియకవచ్చినను భైరవముచెడును యిద్దనిజము,

యితర పురుషులను నస్తుక వర్తించండి పురుషులు మంచివారనియు
 అటువంటివాడు కాదనియు, నస్తువద్దండి, యీవిషయమందు పురుషులు
 యంత మంచివారైనను, యంతనిబ్బరశాలులైనను, ఏకపక్షిత్తులై
 నను నస్తువద్దండి యీ విషయములో పురుషులు నిష్కళమైన బుద్ధిగలవా
 రుగాను, పరనారీ సోదరుడుగానూ, ప్రమాణముగా లేరని నేను జెప్ప
 చున్నాను. శ్రీలు యీ విషయములను చక్కగా గమనించి ప్రవర్తిం
 చవలెను, మనమధ్యరాష్ట్రమందు, కొందరిశ్రీల చరిత్రలువిన్నాను.
 జూచియున్నాను నేను చూచినదానిలో, లోకమాతలతో సమానముగు
 జగదభిమానదేవతలగు విశ్వదేవతలను, అన్నదానములోను, ఆత్మ
 నత్సర్వభూతాని) అను వాక్యము రీతిగా తమవలెనే అన్నిప్రాణములని,
 సమస్తప్రాణులయందు దయకలిగి, యెట్టికష్టములు తటస్థించినను పూ
 ర్ణులైరిగియుండు చరిత్రలు మన భరతఖండమున నేనుచూచినంతలో
 కొండరుకలరు. వారెవరన మురా||రాజేశ్రీ, పావగడతాలూకు మురా
 డ్రాయన పల్లిలో సుఖవసతిగానుండు, బ్రాహ్మణ, బడగనాడు, వెంకట
 రామప్పగారి భార్య సా|| కుం|| శోభితురాలైన హనుమక్కగారు.

కం. చిత్రేశుకవ్యవనితా యస్తుండై యున్నన ప్రియంబులునుప |

లైస్త్వబలకృత్యుప్పటి చిత్తముతోభక్తికలిగిసేవలుజేయు ||

హిందూపురం తాలూకా కల్లుగు గ్రామంమే||మ||రా||రాజేశ్రీ,
 వెంకట్రామప్పగారి భార్య సా|| కుం|| రాలగుభీమక్కగారు.

హిందూపురం తాలూకా కల్లుగు రెడ్డిమిరాశీదార్ రామప్ప
 భార్య సా|| కుం|| గుండమ్మగారు. వీరు పతిభక్తిన్ని, పరులకు కష్టములు
 తటస్థించినప్పుడు కనికరముచే తోడ్పడి పువకారమును చేయగలవారలు.

పావగడ తాలూకా గుమ్మగట్టలోనుండు స్కూల్ మాస్టర్
 ము-రా-రాజేశ్రీ, పావగడ శ్యామరావుగారి, భార్య, సాభాగ్యవతి, కుం||
 శోభితురాలగు కామాక్షమ్మగారు,

యిదేతాలూకు గుచ్చగట్ట పంచాగం. బ్రహ్మశ్రీ, సరసప్పగారి,
భార్య, సాభాగ్యవతి, కుంకుమ, శోభితరాలగు పార్వతమ్మగారు. నేను
చూచినంతవరకవీరలే మహాతల్లి గారు.

ఉ॥ రామవిశాల వైఖరుల రంభయన్ దగినాథుకార్యమం ।
దేమరకిష్టమంత్రితెరగేర్పడ భోజనవేళమూత్రమే ।
భామహితంబుచెన్నెసగుచు రతితంత్రము వారకామినీ ।
శ్రీమెరయంగదాల్చిపతిసేవకుంధతిబోలు భామినులే ॥

కం॥ గౌరీప్రభులక్ష్మీ చారుముఖవ్రతము పారసప్రభుచందా ।
చారవ్రతములునొమ్ములు వారకసల్పిన సరోజవనమువీరలే ॥

వీరలవలనే, మిగతవారందరు నడచుకొని, కీర్తినహింతుని నా
యభిప్రాయము.

పైకనుపరచియుండు మిత్రత్వవిషయము, స్త్రీదైర్యములో చె
ప్పియుండు సందర్భములు దరిద్రులకేకాక, ధనవంతులకునహా, అదియే
యభిప్రాయముగా యోచించవలెను.

హేన్నేహితులారా. స్నేహితులయిండ్లయందు, పరస్త్రీలను
గోరక, స్నేహితులయందు నమ్మకము చెరుచుకోక, వర్తించండి, అయితే
పరస్త్రీలను గోరినవారియొక్క తాపమును పరస్త్రీసుఖమును, జార
పురుషచర్య జారస్త్రీచర్యను, యిచ్చట కొంచముముచ్చటించుచున్నాను.

➡ జారపురుష జారస్త్రీ చర్య. ◀

చం॥ తలపకులాంగనా రతిసుఖవ్రతమేమి సుఖంబువేళతో ।

గలయుట ద్రవ్యహానికిని గారణమింతియె సందగొందుయిం ।

తులయదలించులన్న నతిదూష్యమగు బహుయత్నలభ్యతక ।

దలకొనుచున్యభామల రసబెరచు జగన్నుతంబుగ ॥

చం॥ గరగరికై నడై నెనరుగల్గినదై నెరనీటుక తైయై ।
 పరువపునిండుజవ్వనపు బాగరినాగరికంపు బ్రోడయై ।
 మురువగునవ్వుమోముదయి ముద్దలగుచ్చుయి ముచ్చటై నడై ।
 సురతకళాప్రవీణయగు సుందరియందరికిఁ లభించునే ॥

యిట్టిస్త్రీ లభించో కొన్నిదివములు ఒకసభమందు ఐక మిత్య
 ముచే, హెచ్చైన మమత కలవారలైయుండగా, వియోగము ఉభయు
 లకు సంభవించిన అప్పటిలో, స్త్రీ, వియోగదుఃఖము బట్టజాలక.

సీ॥ కొండపై బడినట్లు కొంతనేపేరుయు ననలేక మిన్నక నైనుచునుండు ।
 మిసలవెక్కనమైన మీనాంకుశిఖపాగలో వెలికిదాల్చినరీతి వెచ్చ
 నూర్చు । విరహంపుపెనుమేటి వెల్లువకెదురీదిన్నట్లుగా చేతులట్టట్టు
 వైచు । ధనముగోల్పోయినదారిగాపుప్పొడిమేసంబలిరిపాన్పుమీద
 బొమలు । కొలుకులను జారుకన్నీరు గోటమీటు । తొడరియడరె
 పు నిఁగ్గొండతోడనూలు । చింతచేడేర్చు చెక్కిటచెయ్యమర్చు ।
 సలరువిలుకానిపటుధాటి నవ్వధూటి ॥

గీ॥ యిందురవ్వున్నమాటలచందమన్న ।
 నదిగొనెలచంక లెంతలేస్తాయయనిన ।
 రాజభోగంబులిన్న నారాజవదన ।
 రమణుపెరినిమదిసంచి భ్రమవహించు ॥

సీ॥ విభుమమా ముచోవెనకి తవ్వలబట్టు పొలయల్కయవల మో
 ముగబగుండు । గొనగోలబ్రయును చెక్కుచురక్కుననుజేర యిది
 యేమిసరమంచినకించు । ముచ్చటైనాథుండు మోవిపల్కననుక్క
 వెలయాలనాయంచువీడనాడు । తమకానధవును కందర్పకేళిచె
 నంగ నెంతనేపనిలీవరించసాగు । యక్కడమసంబటన్నను చిక్కురు
 మను । యాలనేకోపమనిన నేమేమొగొనగు । మేనువతిచంత మొక
 స్థయావిలునిచెంత । నిలిపియాచేమ విగహంబు నెలుగుతోన ॥

సీ॥ పతిపిల్వవిల్వదా పలుకక వెడవెడ బనులచేగాలయావన మొనర్పు ।
మాటికిమాటికి మగనితోమిండ్లాడ్డి చలపాదితనమున నలిగియుండు ।
మమతతోనాధుండు మాట్లాడియించుక యటుమొగంబైనచో
మెటికెవిరుచు । రతిగాంచధవును చీరచరంగుమాసె సంచవ్వల
కేగు నిరాశగాగ । నెల్లగృహకృత్యముతయందుపేక్షనేయు । నఖల
భోగంబులను వ్యర్థమనుచురోయు । జారవిభుమిది మోహంబుసారి
కంటి । కాపురము నెల్లకుండు నాకలునకంటి ॥

ఉ॥ భామలజాతిచేష్టితవిభావములెల్ల నెరుంగుకామసం ।
గ్రామకిరీటయైనవిటరాయుడు మోహనమూర్తియంతయున్ ।
నామదిచల్లజేయుప్రియనాథుడు నన్నెడబాసెనయ్యయో ।
యామగడలయూసరస మేటికి తక్కినవేమియేటిన్ ॥

ఉ॥ కోరికకొన్ని నాథుమదికొంక దొరంగకకొన్ని నాథుచే ।
కోరకకొన్ని నాథుజనకూర్చి విటుండొకడబ్బెనబ్బినన్ ।
వారకపేరులేనిప్రతిబంధము పెన్నిటినంచువచ్చినన్ ।
చారకపోరిబాపెనకటా మగనాలయిపుట్టజలున ॥

సీ॥ అలయించునుకవేళపాలయల్కదిక్కుల నెలయించునుకవేళసాగను
వగల । కరగించునుకవేళ కళలయింపువలంట మరగించునుకవేళమె
రగుమోవి । పలికించునుకవేళపాపురపల్కులు కులకించునుకవేళకొ
సరినవ్వి । యానించునొకవేళనరిదిమోమున మోముపూనించునుక
వేళపురుషరతికి । చిగురువిలుకానినైన నాసాగనుకాని । యొప్పలేద
న్నముదిమది దప్పినట్టి । యామగండేడ నేనేడయేడకేడ । నేటికీవా
రువీని పొందెవతెకోరు ॥

ఉ॥ ఆషికలైననేమిమగడా రడిబెట్టిననేమిచుట్టముల్ ।
వాడకయున్ననేమి సరివారలునవ్విసనేమికాపురం ।

బూడిననేమినాదగుప్రియుండెడ వాసిచనంగనేనునుక ।

తోడనెతోవనై తిమదిదోచక పొయెనికేమినేయునుక॥

గీ॥ యేకరణినై నవానితో నెనయుటాకటి కానిచోమేన్నిపైయాననుమా
నుటాకటి । యింతయేకాకమగడంచుని తనిమొగము । చూచిపైరిం
పలేను త్రికరణశుద్ధిగోళు ॥

చ॥ అనియనిశంబునెంచు మదనాశుగమదికనకుండనంబునక ।
ఘనమగుమూఁఛగాంచువగ కానివగల్గణియిందుకై జపుక ।
బెనిమిటిసేసడించుమదిపెక్కుత లంపులనించువాడువ ।
చ్చెననితలంచునెచ్చటను చీమచిటుక్కనినకజలింపుచుక॥

అని యాలాగు యాస్త్రీ విరహవేదన సహింపజాలక తనకిష్ట
మగు నొక నన్నాహకతైను బిలచి యిట్లనుచున్నది.

చ॥ ఏవంకజనెనొమదీయ దయితుండెచ్చటనున్నాడోనే ।
నేవెంట్లబ్రియమోముగాంతు యికనేనెవ్వారిలోదెల్పుదు ।
నీనవ్యాజవరోపకారపుగదేనెమ్మి ననుకబ్రోవవె ।
పాచేవానికినావ్యభల్ దెలుపవేపుణ్యంబునీకయ్యెడిక ॥

అని యాతేమనన్నాహ క తైను విటునివద్దకు బంపిన యిచ్చట
విటుండుతన ప్రియురాలియందు విరహంబు తాళజాలక నొక్కచోదిక్కు
తోచకకూచుకొండి.

చ॥ భ్రమగొనినట్లుమిన్ని రిగిపైబడినట్లుగ్రహంబుసోకిన ।
ట్లమితధనంబుగోల్పడినయట్లు ప్రపంచముగ్రుంకినట్లుది ।
త్తమువికలత్వముండమది చాలిమిడిందగమేనుకండగా ।
భ్రమగొనియంతరంగమున చానిదలంచిదలంచియుట్లునక॥

ఉ॥ చక్కదనాలకేమిరుదినంపదచిత్తము తొప్పుయ్యుగడుక ।
జక్కనగాదెఱింతనెర జాణతనంతొకచోటగానగా ।

మక్కువలోకమందెనహి మాటలపోడిమిదానికేతగుగ్గ ।

దక్కినభామినీమనులుదాని శతాంశముబోలనేస్తరే ॥

సీ॥ నునుపంటనామోవి నెక్కిచక్కనిసామి నెచ్చెనోయనుచు నాను
చునునెక్కు । సమరిపంతగబల్కు మనుచుచెక్కిలగొట్టి కందె
నోయనుచు చనవనుజేర్చు । సందీకకొగిలయందుచేర్చిచె మచ్చె
నోయనిపయటచే నెనరవిసరుతడవుగావడకిచ్చిబడలితివ్రాయంచు
సయముగాజైకొని బయలులాగు । నట్టిచెలిబాశితలపోసి వెలసిఘా
సి । దాల్చినడచేసివెడడాని తనుపురోసి । నిల్లడింపగనా మెహందె
వమాయ । ఏదిగతికేరవిరిహగ్ని కేదిమర ॥

సీ॥ బటువుగుబ్బలనెత్తిపక్కుకుహత్తి నావసునెల్లించియందొకతై ।
కొనగోరునాటించికూర్చిపాటించిన తమకంబుకెరలించునలిరుబోని ।
నాతెరపాలించివగలదేలించిన నలపులీడర్చినవన్నెలాడి । పావురావు
గబల్కి పటుకొనిచెక్కునాముచ్చటలే సమకూర్చు ముద్దుగుమ్మ ।
మక్కువనెనంగి కొరకెనముహుపానంగి । గాకవిందిచకొమ్మ బుగ్గాని
తొమ్మ । ననవిల్తులకు నెజ్జ నామిపజ్జ । నెన్నచొకచోటజేసినా నంక
లెపుడుదీరు ॥

చా॥ యొసగిననెయ్యపుగినుక సెంతయు మోక్షముసుంగులెట్టియా ।
కునుమసుంగంధియున్నపుడు కొంకుచునేచెయిదాచనిద్రచె ।
గనరియట్లుమత్కరము గబ్బిచనుంగవపైకిదాల్చిమయి ।
నునులుచునీవిజార్చిన మృసాహరలీలలనన్నశక్యమె ॥

చా॥ వకతొడనందిటాతొనిపి యొక్కతొడకవెలికేసియొక్కచే ।
రకమగుగుబ్బచన్నుకకడంబున పెన్నిరికొప్పబట్టిత ।
త్తకతకతాళమానములదారిగ గూడెనునన్నుజూచుచుగ ।
ఒకపకనవ్వునావలపులంగుతొమ్మను జూచుతెన్నతో ।

సీ॥ వెనుదియ్యకుమటంచు వెడవిల్లుడాడించు జంత్రిపోలికీలు జడనటిం
ప । స్తరనంగరంబున గురియుపువ్వులవాన క్రమముననులముత్త
ములురాల । మరుడనుజగ తెట్టిబిరుదు దక్కియుచూట్కిగళరవం
బులుఘటాక్కరమెనగ । చిత్తంబురాజ్యభిషేకాంబువులభంగిదో
డరించమట బిందువులుచెలగ । మదనపరదేవతాధ్యాన మహితని
ష్ఠ । బోలి యరమోహ్యకనుదోయి పలుకుమిగుల । మగసాగసు
జాణయాయుం త్రిమనునిదంత్రి । షగడసాలనుగెల్చిన పంతుమునను ॥

శా॥ ఏమాటాటిన జాళువారు నమృతంబేయం గమియించినా ।
హేమంపుందభుకుల్ తభుక్కను బలాయేదిక్కుముద్దాడినా ।
నేమాచక్కిరలప్పలంటినటులాలెచ్చట చైజాచినా ।
ప్రేమకాబెన్నిధి యబ్బినట్లగునయారయాయోయ్యారేతగుణ ॥

సీ॥ దభుకుబంగరుఘాయగాజులల్లనమ్రోయగులకిపక్కకుహత్తికొంతనేపు
తనివిచాలకపేర్చి తనపైకిననుదార్చి వంతుగానమరతి గొంతనేపు ।
వదిచాలకెమరెక్కియనురాగమునమొక్కిమింతహత్తింపులకొంతనేపు
గసిదీరకటులేచి గ్రక్కున తమిలేచి కుసచగోరింతల కొంతనేపు ।
గొనముకోకిలరనముల గొంతనేపు ।
గొనమవగగులుకుఘట్టుల కొంతనేపు ।
కరికిరిగించు వలపులకలిశిమెలకి ।

సాలకిసాలయించు నాతినేజూడనైతి ।

చ॥ కలిగినకొప్పుతో జటిలుగంధముతో విడబడ్డనైకతో ।
తలములవిల్లుపాళెమొక తట్టుతభుక్కను కట్టుకొంగుతో ।
సాలపులకన్నుల న్నిదురసాక్కులతో విరిపాన్పుడిగ్గినీ ।
వెలమినివచ్చువీ మది నెన్నడునొమాదహంసగామినీ ॥

ఉ॥ పంతుదేలనే పెదవిచానకమానకతాళజాలనే ।

యంతటిదిట్టవే కనరకిప్పుడు నాకొకముద్దుబెట్టవే ।

వంతులసైచోమరుదివాణము జాతునటన్నదాచోకే ।
ఇంతులరేని, యింతచలమేటికి చీటికిమాటికి మాటిమాటికీ ॥

చ॥ అరిదికడాగిలొమ్మ మనముందపుటద్దపుటింటిలోపులక ।
సరసతమీరపెందోడల నందులపొందుల మోవివిందులక ।
తెరిమెచలంగిగూడి ప్రతిబింబిములక, గోనుపట్టిపట్టియా ।
గురుతులు వేల్పునెండ్లొరులకు గనుపించ గనుండుతెన్నదో ।

సీ॥ ఆకాంతనాచెంతరాకున్న నక్కటాయీకంతు తాపంబు లెట్టులడగు ।
యామందయానయనామందనిలకున్న ఈమందమారుతులెట్టులడగు ।
యారేమయాభామనానీమరాకున్న యీకామతాపంబులెట్టులడగు ।
యారారసమనారినాతాపురాకున్న యీతారతాపంబులెట్టులడగు ।
కలికితయడ లేకున్న కలత జెంద । జేయపురుగులతాపంబుమాయుల్లు
తాపకారణమైన యారకుగిరాకి ।
మానభరియించి ప్రాణంబు బానుల్లు ॥

శ్లో॥ కవాకాంతాగారే పరిమళమిళితత్వవృక్షయనెకయాను ।
శ్యామాయాకుచయుగభరం, ముసినవహా ।
అయెస్సిగ్ధముగ్ధచటులనయనే చంద్రవదనే ।
ప్రసీదేతిక్రోశన్ని విషమివనేష్యామిదివసాకా ॥

వకమనూహరమగు పడకటింటిలో మంచివాననలు ఘుమాఘు
మాఱుంచు పూలపాన్పుమీద బయండి నిండు జవ్వనియగు కాంతయొ
క్క ప్రసవద్వంద్వమును నారొమ్మమీద నెత్తుకొని నానెయ్యంపుచలి
యా, నాముద్దులగుమ్మ నాచంచలాక్షి నాచంద్రవదనానామరువంపు
ములకా, నన్నుకొగిలక జేర్చి, నీయధరనుధారపంజాననిచ్చి మరుసంగ
రంబుల నేలవేల్చామానినీమూకి, ఓవలపులనరగి, ఓపచ్చిక స్తురీవిగాపా

నెరజాణాయని నిత్యాదుల ననునయించుచు నాదినంబులెల్ల సౌకర్యటి ప్రాయంబుగా నెప్పుడు గడుపుచునూ.

అని యీ ప్రకారంబుగా విటపురుషుడు, విటస్త్రీ, విరహావేద నను నహింపజాలక విలపించుచున్నారు లోకములో పరస్త్రీసాంగత్య మున కన్నమ హేచ్చగునుభీషు లేదనియులట్టిస్త్రీ అనురాగవలెయైన అదియే అమృతమనియు పూర్వీకులు గ్రంథములయందు జాగడి యున్నారు నా యభిప్రాయము సహా అదియే.

→ పరస్త్రీసాంగత్యముచే చెడుపు. ←

పరస్త్రీసాంగత్యమే సుఖమనిజెప్పినకులస్త్రీ సాంగత్యము సుఖ మునివ్వదా పెద్దలు తెప్పించునది పెరితనము పరస్త్రీసాంగత్యము "యేమి సుఖమనిన" అన్న హాసములులేక అవమానము నుడిగట్టి లోక నిందకు లోబడి ద్రవ్యనాశనము చేసుకొని బంధువుల తల్లితండ్రుల విడ నాడి అవకీర్తిపాలై దేహము కృపించి రోగాద్యుప ద్రవములుకలుగ జేసుకొనుటయే సుఖముగాని మరేమియు సుఖములేదు దీని అనుభవ కాలుల కేయిది జెలుసునుగాని దీని అనుభవములేనివానికి జెలియదు పరస్త్రీసాంగత్యము, సుఖములేదనియు చాలాకష్టములు తటస్థించున నియూ నా అభిప్రాయము "పేషాదకలారా పరస్త్రీని గోరిన స్వతం త్రములేక అతంత్రమగు కూడుగుడుచుచున్నాము, చాలాకష్టనష్టములు తటస్థించును చాలాధన వ్రయమగును, చాలా అమానుషత్యము కలు గును, అవకీర్తి పాలగుచుము.

శ్లో॥ స్వల్పస్నాయువసావశేన మలిననిర్మాసమవ్యస్థికా ।
కావలభ్యాపరితోషమెతిన చతస్తస్యతుభాకాంత్రయే ।
సింహుజంబుకమంకమాగ తమపితృక్వావిభాంతిద్విపం ।
నర్వృత్తప్రకాగతోపి బాంచతి జనస్థిత్యనుచాహంభలభే ।

కుక్క-వల్లముగు సరములతోడను మేదస్సుతోడను సూడుకొనియుండు మలిసమైన యముకనుపొంది మిక్కిలిగా సంతోషమును పొందుచున్నది. ఆయెముక ఆజంతువుయొక్క ఆకలిని దీర్చజాలదు, మరియు సింహము, సమీపముననున్న లేక సమీపమునకువచ్చిన నక్కనువదలి దూరమందున్న యేనుగనుచంపును కావున లోకములోని జనులంతయు, నీచమైన పరశ్రీని కోరక తమతమ భార్యలతో సుఖించుడి.

శ్లో॥ రమ్యంకులశ్రీరతం ॥

కులచశ్రీరతియే సౌఖ్యము, యిదిగాక పరశ్రీని గోచుటచే.

శ్లో॥ సుఖించిందుమాత్రేణదుఃఖంపర్వతమేవవ ॥

అన్నట్లు సుఖముబిందు మాత్రము కష్టములు చూరామా కొండలకొద్ది.

శ్లో॥ నవచ్చే ప్యన్యవభూకభామ్ ॥

నవచ్చముసందై నను పరశ్రీని గోరవద్దండి, యిన్నియుజెప్పనేల "అనుభవముపైసనే జెలుసును" యేమో వ్రాసినాడవి తాత్పరంచాయుద్దండి ఇవన్నియు అనుభవ విషయములుగానవ్రాసినాను. పరశ్రీ సాంగత్యము కేయక సజ్జనసాంగత్యముజేయుచు, సజ్జనసాంగత్యముచే.

➡ సత్సాంగత్యము. ⬅

శ్లో॥ భాద్యంధియోహరతిసిం చరివాచసత్య ॥

మామోన్నతిందికతి సాపమపాకరోతి ॥

చేతఃప్రసాద యతిదిక్షుతనూతిక్తిర్తిం ॥

సంతసంగతిఃకథయక్తిం నకరోతిపుంసాం ॥

సజ్జనసాంగత్యమునలన మూఢత్వము బోవుచున్నది సత్యమగు మాటలాడుట సంభవించుచున్నది, బహుమానాతికయమును గలుగజేయుచున్నది, పాపమును తొలగించుచున్నది, చిత్తము నిర్మలమునుగా

జేయుచున్నది, దిక్కులయందు కీర్తిని గలుగజేయుచున్నది కావున సజ్జనసాంగత్యముచే యేమి తానేకలుగదు.

శ్లో॥ ఆరంభగుర్వీక్షయిశీక్రమేణ లఘ్వీపురావృద్ధిముపైతిపశ్చాత్ ।

దిశశ్చపూర్వార్థాపరాధాభిన్నా ఛాయేవస్తైత్రిఖిలుసజ్జనానాం ॥

మర్జనులన్నహము ప్రాద్దుటిపూటనీడ వలెపాడుగానుండు క్రమక్రమముగా క్షీణించిపోవును. సజ్జనులన్నహము మొడటకొంచమై రాగారాగా వృద్ధికాబోవును సాయుంత్రినీడవలె అధికమగును గాన సజ్జనసహవాసము జేయుచు స్నేహితులను మోసబుచ్చక సమ్మివారిని చెరపక, (అనగా) స్త్రీలుసమ్మినను చెరచవద్దంకి, పురుషులుసమ్మినను చెరచవద్దంకి సమ్మివారిని చెరచి, మహాపాపమందును తానుచెడినను చెడవచ్చునుగాని మరిచుకొని చెరపరాదు సమ్మివారిని విడువగూడదు (యట్టివారు సమ్మినను విడువగూడరు. పుత్రమన్నేహితులు సమయమున ప్రాణమనను ఇత్తురు, (ఇందుకు దృష్టాంతము.)

సుబుద్ధి, ముప్పద్ధి, యని ఇద్దరు ధనవంతులుగలరు, ఇద్దరూవడ్డీవ్యాపారిము జేయుచుండిరి. సుబుద్ధియనువాడు భూతదయ పశ్చాత్తాపము కలిగిసవాచు, ముప్పద్ధియనువాడు, మహాపూర్ణాన్ని కలిగిచిత్తుడు, యిట్లుండగా సర్వజనులు సుబుద్ధివద్దినే లేవాదేవి విశేషముజేయుచు ముప్పద్ధి దగ్గరికు జనులు పోవడమేలేక బోయను, లేవాదేవి యప్పుడు నిలచను నానాటికి వాని ధనముచు క్షీణగతి ప్రాప్తించె, ఇట్లు లేనధనము వృద్ధిలేనిది జనులు తనవద్దకురాక మానుకొన్నది ముప్పద్ధి దెలుసుకొని సుబుద్ధియందు దేవమును పెంపుచేసి సుబుద్ధిని చంపదలంచి యుండె, ఇట్లుండగా, సుబుద్ధికి సుమతియను నొక అత్యంత మిత్రుడొకడు కలడు అట్టిమిత్రునికి వివాహమగువేళ సమీపించను, సుమతియను మిత్రునికి వివాహమగు చిన్నది 1000000 పతిలములు ద్రవ్యముకలది,

సుశీలకుని నామెపేరు, సుమతిపట్టణమునకు యామె పట్టణమునకు 4/10
 మైళ్ళదూరము యామె తలదండ్రులకు పుత్రసంతానములేదు. ఇట్టి
 చిన్నదానిని వివాహమాడువో సమీపించినది కాగా సుమతియను
 మిత్రుడు సుబుద్ధి దగ్గరకువచ్చి, మిత్రుడనాకు వివాహవో సమీపించి
 నది నాచేత ద్రవ్యములేదు నీవు యిప్పుడు 1000 పదివేలు రూప్యము
 లిచ్చిన నాకు లగ్నమగుచున్నది పదిలక్షల ద్రవ్యమునహా లభించుచు
 న్నది యని ప్రస్తావముజేశెను సుబుద్ధి దగ్గర అప్పటిలో ధనములేనందు
 వల్ల చింతాకాంతుడై మిత్రుడా నీవుచింతిల్లవలదు లగ్నముచేసుకొని,
 నీవు భార్యతో సుఖముగానుంటే చాలును నాప్రాణమైనను ఇచ్చి పది
 వేలుద్రవ్యమును దెచ్చియిచ్చెదను అని తనపట్టణమంతయు విచారిం
 చెను పదివేలురూప్యములు ఇచ్చువారు లేకపోయిరి. అప్పుడు సుమతి,
 అయ్యో నామిత్రునికి లగ్నమువో సమీపించినది యిదిగాక పదిలక్షల
 ద్రవ్యము సహదోరుకుచున్నది యిట్టిసమయము విడచిన నామిత్రునికి
 లగ్నము కావడము కష్టసాధ్యముయని యోచించి తనయందు ద్వేషము
 పూని చంపదలంచి యుండినట్టి ముచ్చడిదగ్గరకుపోయి, ధనవంతుడా నీవు
 నాకు యీసమయమున పదివేలు రూప్యములిట్లు నీకుబాండువ్రాశి
 యివ్వగలను అనిజెప్పగా అప్పుడు ముచ్చడి నాకోర్కెయీడరెను యీ
 విషయమును గురించియే వీనిని జంపవలెనని యోచించి అయ్యో ను
 బుద్ధి నీవు అడిగినట్లుగా ధనమునిచ్చెదను పది దినములలోపుల నాధన
 మును యివ్వకుండిన నీడొక్కయందు 2 కేర్లు మాంసం నేనుకోనుకొన
 వచ్చునా, అట్లు ఇచ్చుబుద్ధియుండిన కరారు వ్రాశియిమ్మని అడుగ
 సుబుద్ధి, నాప్రియమిత్రునికి లగ్నమయితే చాలును నాప్రాణముపోయి
 నను చింతలేదు నామిత్రుడును ఖముగానుంటున్నాడు గదా అనిదలంచి
 యాకరారుకు ప్రెప్పకొనెను, యిట్టికరారునకు సుబుద్ధి ప్రెప్పకొన్నసంగతి
 సుమతికి తెలిగిందై తటాలునవచ్చి సుబుద్ధినిచూచి, సుబుద్ధియట్టి పెరి

వని జేసెదవు నాకు లగ్నములేకున్నను చింతలేదు ఇట్టి కరారునకు
 ప్రెప్పకొనకూడదని యన్నివిధములగా ప్రార్థించినను సుమతికి మంచి
 మాటలు తెప్పి పది దినములలోపల ద్రవ్యమీకుంకిన నాడొక్కయందు
 2 శేర్లు మాంసం నీవు తీసుకొనవచ్చునని కరారు వ్రాశియిచ్చెను. అట్లు
 వ్రాశియిచ్చి మిత్తనిచేతికి ధనము నెసంగెను మిత్తడు యాధనమును
 దీసుకొనిపోయి వివాహము జేసుకొనిన యిట్లు యాకన్యను వివాహ
 మాడి సుశీల, సుమతి, యిద్దరు నెకకేళి గృహమునందు సంతోష
 భరితస్వాంతులై యుండగా అక్కడికి నుబుద్ధి వ్రాశియిచ్చిన వాయిదా
 మీరివచ్చెను. అప్పటిలో నుబుద్ధి వక కాయితమును దీసుకొని మిత్తడా
 సుమతి నీవు లగ్నము చేసుకొని భార్యతో సంతోషముగా నుండువు
 గదా దీనిని తలంచి నామనస్సున మిక్కిలి సంతసమొందుచున్నాను
 నేను వ్రాశియిచ్చిన కరారు వాయిదామీరినది అతడు సివిల్ కోర్టున
 దాఖల్ చేశియున్నాడు యీ నెల 12 తేది వాయిదా ఆతేది నాదేహ
 మున అతనికి 2 శేర్లు మాంసమిచ్చుటకు సంతసము చేనున్నాను యిక
 నన్ను నీవు జూడవు మిత్తడా నీ భార్యతోటి సంతోషముగా నుండుము
 అని జాబు వ్రాశిపంపెను సుమతి సుశీలకేళి గృహంబున క్రీడలు నల్పు
 నమయమునకు మాజాబువచ్చిచేరెను సుమతి యాజాబునుచూచి
 దుఃఖాభియందు మునింగి కన్నులనీళ్ళు గార్చుచు భార్యనుజూచి నీకోస
 రమై నామిత్తని జంతుకొంటిని. నాకు యీ జన్మమేల నామిత్తని కష్ట
 వేళకు నేను బోవుచున్నానని విశేషముగా సంకటపడ అప్పుడు మాను
 శీల, నాథా దిగులొందకు, నాదేహము, నాద్రవ్యము అంతయు నీదే
 గదా, నీకు కావలసినంత ద్రవ్యము దీసుకొనిపోయి నీమిత్తని బ్రతికించు
 కొని వేగిరరమ్మ యిదిగో యీవుంగరముదీసికొమ్ము నాయందు నీకు
 నష్టకమైన ప్రేమపుంకిన యీవుంగరమును యవ్వరికి యివ్వవలదు.
 బోయిరమ్మని తెప్పగా సుమతి కావలసినంత ద్రవ్యము దీసుకొని తనవట్ట

రామునకువచ్చి మిత్రునిచూచి దిగులుపడవలదని జెప్పి పదివేలురూప్యము లిచ్చి Barrister, నుంచి వ్యవహారమాడుచుండగా, వాది ప్రతివాదులు భయము Barristersను వుంచి వ్యవహారమాడుచున్నారను వర్తమానము యిచ్చట సుశీల దెలుకొన్నదై తాను రహస్యముగా ప్రతివాదివరం బ్యాల్టిష్టకుకు యిట్లని కాకితం వ్రాశెను.

To

Ramachendra Banerjee, Esq.,

Barrister-at-Law,

MADRAS.

SIR,

May I request you to lend me your dress for appearing as your substitute on behalf of your client in Suit No. 146 on the file of Madras High Court Sessions, in re-compensation thereof, I promise to pay you Rs. 10,000 in addition to the Rs. 10,000 your client has agreed to pay you. All that I request you is to intimate to your client that, as you have too many engagements there, you are sending a substitute and to request the Court to post your case on the 25th of this month. Meanwhile please call over here so that we may talk over the matter personally.

Yours faithfully,

RAJA SUSELAMMA,

Conjeevaram.

మ-రా-త్రి, బ్యాలిష్టరు రామచంద్ర బెనర్జీగారికి

శాంచీపురం రాజాసుశీలమ్మ నమస్కారములుచేసి వ్రాసుకొన్నది

146 న్యాయ ప్రతివాదిపరం మద్రాసు సెక్షన్ కోర్టు.

అయ్యా,

యీనెలబరు సంవత్సరము ప్రతివాది తమకుయిచ్చు పదివేలు రూప్యములుకాక నేను పదివేలు రూప్యములు నేను యిచ్చుచున్నాను, తమ క్రస్తులంతయు నాకు తక్షణం పంపవలసినది. తాము బదిలీగా యింకొకరిని పంపుచున్నానని చెప్పి యీనెల 25 తేది వాయిదా వేళే ట్టు జడ్జిగారిని ప్రార్థించి తాము తక్షణం యిచ్చటకివచ్చి దరఖాస్తుమిచ్చి నాతోమాట్లాడి వెళ్ళవలసినది.

శ్రమవిధేయురాలు,

రా జా సు శీ ల మ్మ

శాంచీపురము.

అని యీలాగుజాబువ్రాసి అతని ముడుపులన్నియు తెప్పించు కొని బ్యాలిష్టరుగారితో సంబంధ విషయములు తెలుసుకొన్నదై యా తేదికి సరీఘాబయలు దేరి ప్రతివాదినిచూచి దిగులు చెందకుమని ధైర్యమునుతెప్పి, జడ్జిగారి యదట పురుషరూపముతో కూర్చొని యుండగా యామామాపురుని తేజస్సునకు రూపమునకు జ్ఞానము నకు వాగ్ధోరణకు వాదిపరంబ్యాలిష్టరు, వాది, జడ్జి, సభవారందరు, అచ్చుపైందుచుండగా ప్రతివాదినిచూచి, అయ్యాసుబుద్ధి నీ కరారు ప్రకారం నీదొక్కయందు 2 శేర్లు మాంసమును వాదియగు దుర్బుద్ధి

కోసుకొనునట్లు జెప్పము నీవు వ్యవహారమాడుటచే ప్రయోజనము లేదని జెప్పగా, దుర్బుద్ధి సంతసించెను, సుబుద్ధి స్నేహితుడు వెళ్ళి వెళ్ళి యేడ్చుచు, ముందువచ్చిన బ్యాలీష్టసువుంకిన మామిత్రుని బ్రతుకించు నేమోయనుచు, అయ్య బ్యాలీష్టరుగారు, జడ్జిగారు (Judgement) జడ్జిమెంటు చెప్పకమునుపే మామిత్రుని ప్రాణమునుదీయుటకుపక్రమించితిరని వాగ్మూలకూర్చొని యేడ్చుచుండగా, సుశీలయగు మాయాబ్యాలీష్టరు, దుర్బుద్ధినిచూచి అయ్యవాది యిక యెందుకు నిదానము యీతఁడీగమున ప్రతివాదిఁడొక్కయందు రెండు శేర్లు మాంసం కోసికొనవచ్చు అని చెప్పి దుర్బుద్ధి నాకోర్కె యీ డేరెనని సుబుద్ధి దగ్గరకువచ్చెను. అప్పుడు బ్యాలీష్టరు సుబుద్ధిని పరుంచుమని జెప్పెను, పరుంకిన సుబుద్ధిఁడొక్క శీఘ్రుటకు దుర్బుద్ధి మంచిక త్రినిచే బూసగా సుశీలయను బ్యాలీష్టరు అయ్య దుర్బుద్ధిక త్రి పదునుగాలేదు క త్రిని బాగారుద్దకరమ్మ అనిచెప్పెను అప్పుడు దుర్బుద్ధి క త్రిని బాగానూరి సుబుద్ధి డొక్కశీఘ్రుట కుపక్రమించెను. అప్పుడు సుశీలయను బ్యాలీష్టరు, డాక్టరును దగ్గరవుంచుకొని అయ్య దుర్బుద్ధి నీకవారు ప్రకారం 2 శేర్లు మాంసమునకు యెక్కువ తక్కువకాక కోసుకొనవలెను రక్తంవకలొట్టుయైనను యివలెల రాకూడదు మాంసంమాత్రం కోసుకొనవలెనని అట్లుకాకరక్తము బయట వచ్చినను మాంసము హెచ్చుకమ్మి కోసినను సుబుద్ధి ప్రాణముపోయినను నీవే జవాబు చెప్పవలెనని రెండు శేర్లు మాంసమునకెంతో అంతయే నీకు అధికారమని చెప్పి, దుర్బుద్ధి యీవిషయములకు దిగులుపడి నా పదివేలు రూప్యములు నాకుయిస్తేచాలును, నాకు మాంసం అక్కరలేద నెను. అప్పుడు బ్యాలీష్టరు, ఓహో అట్లకాదు. నీకరారు ప్రకారంవాయిదా మీరినది మాంసమునకే నీకు అధికారము రూపాయలుకు అధికారములేదనిజెప్పి దుర్బుద్ధి ఇన్నుడై వెళ్ళిపోయెను అప్పుడు సుబుద్ధి,

సుమతి, జడ్జీ, వధవారందరు సంతసించిరి. సుబుద్ధి నుమతి సుశీలయను బ్యాల్మీష్టరునుచూచి మీకు కావలసినది యిచ్చెదమని చెప్పగా, సుశీల యను మాయా బ్యాల్మీష్టరు అయ్యా మీరు లక్షయిచ్చినను నాకవస్య కములేదు యీసుమతి దగ్గరనుండు పుంగరమును యివ్వమని అడుగగా అప్పుడు సుమతి యోచించెను. ఆహా నాభార్య యీ పుంగరమును యవ్వరికి యివ్వవలదని యన్నోవిధములుగా నాకు జెప్పియున్నది. నామీద ప్రేమపుండినట్లయిన యవ్వరికి యివ్వవలదన్నది యితడా మి త్తని ప్రాణము గాపాడినాడు. నాభార్య నాయందు విసుకుజెందినను చింతలేదు నామిత్రని బ్రతికించిన యీతడు సంతోషబడితేచాలును యని యాపుంగరమును యామాయా బ్యాల్మీష్టరుకు యిచ్చెను అప్పు డు సుబుద్ధి సహా సంతసించెను. బ్యాల్మీష్టరు గ్రామమునకు బోయను పిమ్మట కొన్నిదినములకు సుమతి, సుశీల గ్రామమునకు బోయను అప్పు డు సుశీల నాథా యుంగరమేదియన యీవిషయమంతయు జెప్పెను అప్పటిలో యామెనవ్వి తానుచేసిన నాహాసమునుజెల్పి యుంగరమును జూపించి నాథా బార్యకన్నను మిత్రుడే యెక్కువ, బంధువులు తల్లి తండ్రి అన్నదమ్ములు బార్య వీరెవ్వరికి వైకానుక సమయమందు కనికరమురాకు మిత్రునికి కనికరము కల్గును మిత్రునిలో సమానముకు వస్తువయీ వృద్ధియందులేదని జెప్పెను కాబట్టి పుత్రముల సాంగత్యము ప్రాణమును గాపాడును.

శ్లో॥ విరహేపిసంగముఖిలు పరస్పరసంగతంమనోయేషాం ।

హృదయమపివిఘట్టితం చేత్సంగోవిరహంవికేషయతి ॥

లోకములో ఏస్త్రీపురుషులయొక్క మనస్సు పరస్పరాను రా గముతో నూచుకొనియుండునో, అట్టివారు వకరినివకరు విడచినను, దూరదేశమందున్నప్పటికి కూడా, సమీపమునందున్నట్లు సంగమును గో చుచున్నారేగాని దూరమందున్న మాత్రముననే వియోగముగాదు. ఏ

శ్రీపురుషులయొక్క మనస్సు పరస్పరానురాగము లేనిదియగునో, అటువంటివారు వక గ్రామమందుండినను వియోగమునే గలుగజేసును వారినివకను వదలుకొనుట కిష్టముగానుండును. సమీపమునందున్నను వియోగమే కలుగునుగాన యిట్టిశ్రీలు నన్నినపుడువారిని విడనాడుటకై రచుట చాలా అన్యాయము.

శ్లో॥ స్నేహనాహివరమపుటితో నపరంసంజాతవిఘటితస్నేహః ।

హృతనయనాహివిపాదీన విపాదీభవతిసఖలుజాత్యంధః॥

స్నేహము జేయుకుంటుంటే వృత్తిమము స్నేహముచేసి మరల దానిని విడపింపజేసుకొనుట వృత్తిమముకాదు. కన్నులు కొన్నిదినములు బాగుగాగనుబడుచుండి పిమ్మట నవిపోయినవారికి ముఖముగాని పుట్టుగుప్థనకు ముఖము కలుగనేకలుగదు గదా.

పరోపకారార్థము యీదేహముగాన పుట్టిలు మిమ్మునునన్నిన పుడు చెరచెక వర్తించుడి.

శ్లో॥ పరోపకారాయఫలంతివృక్షః పరోపకారాయచరంతిగావః ।

పరోపకారాయవహంతిచవ్యః పరోపకారార్థమిదంశరీరం ॥

వృక్షములు పరోపకారార్థము ఫలించుచున్నవి గోవులు పరోపకారార్థము బిడుకుచున్నవి. నదులు పరోపకారార్థము ప్రవహించుచున్నవిగాన పరోపకారార్థమై పాలుపడి దేహమును సాధికారత నొందించుడి, పరోపకారార్థము పాలుబడుచుండు తాటియొక్క, విషయమును గురించి, వ్రాయుచున్నాను.

శ్లో॥ (పరోపకారార్థమై పాలుపడువారలు) శ్లో॥

దేశమందంతటనూ, నేనుచూచినంతలో, పరోపకారార్థమై త్రికరణశుద్ధిగా పాలుపడువారలు, కొందరుకలరు, వారెవ్వరన బ్రం॥ శ్రీ॥ మద్దగిరాలూకు బేడతూగు గ్రామం, పంచాంగం కృషశాస్త్రులవాడు,

వీరు అపథము పలుకనివారు, నిష్కలమైన మనస్సుకలవారు, సమస్తప్రాణులయందు దయకలవారు, కోపము సుత్యజించినవారలు, పరోపకారార్థమై తనదేహమునైనను యిచ్చుయిచ్చ గలవారలు.

కం॥ లోకాపవాదమునకిత దాకంపమునుండఁజొరులయందుగుణంబుల్ |

జేకొనిసంతోషించును ప్రాకటగురుభక్తిగలుగుభవ్యుండుతడే ||

మడకశిరాతాలూకా అసంతపురం గ్రామములోనుండు సుఖవసతి, బ్రాంహ్మణ, బ్రం॥ శ్రీ॥ అష్టావధానులవారి కుమారులు రామాశాస్త్రిలవారు, వీరు పరులకు, పుష్కారములు చేయుటయందును సమస్తప్రాణులయందు దయయుకలవారలు.

హిందూపురం తాలూకు, హిందూపురములోనుండు, వైద్యం, బ్రం॥ శ్రీ॥ ఛత్రం నానెప్పగారు, వీరలు పరోపకారార్థమై హిందూపురంపై శ్వేచ్ఛేష్ఠవద్ద, అన్నచత్రమునుగట్టించి వచ్చినవారల నాదరించుచు చక్కగా అన్నదానముచేయుచు సమస్తప్రాణులను, వారివలనెఱుఁచుచు, నేటిపుడెట్లను అనుచును వహించి, లోకమండంతటను, కీర్తివహించి యుండు, వీరు మహాత్ములు.

పెనగొండతాలూకు తలమర్ల గ్రామనివాసులగు, వెంకట రమణాచార్యువారి కొమారులు, మ॥రా॥రా॥శ్రీ॥ హనుమంతరావుగారు, వీరు కోపములేనివారు, ఆశాపాశమును కోశివేళినవారు, సమస్త సందర్భములను దెలిశినవారలు, పద్మలకు. మంచిసీతమార్గమునుపఁదేశించువారు.

పెనగొండతాలూకా నారశింపల్లి గ్రామనివాసులగు, మ॥రా॥రా॥శ్రీ॥ నారాయణరెడ్డిగారువీరు సమస్త జాతివారియందు, అనురాగము కలిగి, మంచిహృదయముచే, పరోపకారమును జేయుచు దేహమును సార్థిక్యత, నుండించువారు.

పెనగొండతాలూకా, కొత్తచెరువులోనుండు, దేవాంగం అగసరి నారెప్పగారు, వీరు మంచి, నెనరై సహృదయము కలవారలు, తమ్మును

యవలై నను నమ్మిన చక్కగా పరోపకారార్థమై పాటుపడవారులు, మంచి
 తెంపుగలిగి దానముచేయుగలవారలు, ధర్మవరిం దాక్టర్, విజయగంగం
 మొదలియాడు, వీరుమంచిమనస్సు, సంప్రప్రాణులయందు డియపరోపకా
 రము వీట్లయందు పాటుపడువారలు, కిడపవైశ్య, యాదాళినాగమ్మగారు
 వీరు అన్నదానమునందునను, పరోపకారవిషయమునను ప్రతిలేని దాన
 ము, చేయుచులోకమునందు మిక్కిలి ఘనతనువహించి దేహసార్థిక్యతను,
 బొందించు యీమెవిషయమై, యంతకెప్పినను కెప్పువచ్చును. హిందూ
 పురంతాలూకా ముల్లుమోదుగ పల్లెరా, రాత్తేశ్రీ శనివారిం తిమ్మరెడ్డి
 గారు వీరు దానమిచ్చుటలో తెంపుగలిగి దానముచేయువారలు అన్న
 దానము చేయువారిలు పరోపకారమందు మిక్కిలి శ్రద్ధగాపాటుపడువా
 రలు. హిందూపురంతాలూకా కొట్టిప, గ్రామంచివాసులగు, మ-రా-
 రా-శ్రీ, రెడ్డికరియల్లగారి, తిమ్మరెడ్డిగారు వీరు మహాదాసకులు, నకరికి
 దానముచేయుటలో, తెంపుగలిగి, దానముచేయుచు పరోపకారార్థమై,
 చక్కగా పాటుపడువారులు, హిందూపురంతాలూకు పరిగి నరిసాపురం
 గ్రామము, పంచాంగం, బ్రంశ్రీ, శివరామాశాస్త్రిలవారు వీరు పరోప
 కారమందు, అన్నదానమందు, చాలా, యిచ్చగలవారలు. యిదేతాలూ
 కు, పరిగి కొత్తవల్లి గ్రామములోనుండు, మ-రా-రా-శ్రీ, వైశ్యసుబ్బ
 శెట్టిగారు, వీరు సమస్తప్రాణులను, (ఆత్మవత్సర్యభూతానీ) అను న్యాయ
 శాస్త్రోక్త్యా సమస్తప్రాణులను తనవలనె, జూచువారలు. అపద్ధమును
 బలుకనివారలు, సమస్త జాతులవారికి, అన్నదానమును విశేషముగా
 కేయువారలు. దానమిచ్చుటలో, నకరి ప్రోత్సాహమునకు లోబడియి
 వ్వకా, జన్యగుణముగా, శ్రీకృష్ణలక్ష్మీగా దానమునుసంగువారలు వీరి
 యొక్క గుణమును యంతనివర్నించి కెప్పునలవికాదు, ముఖ్యములో నో
 పకారార్థమై చక్కగా, పాటుపడువారు, వీరివిషయము యంతకెప్పినను
 కెప్పువచ్చును.

కం॥ పరులేమనినసహించును పరులయధర్తంబులెత్తిపలుకడితండుకా ।

పరదూషణవిసమెల్లదు పరదూషణసేయన్బ్రహ్మచర్యమునదితడే ।

పావగడతాలూక కనకాపురం గ్రామంమేజిస్ట్రేట్, మహారాజేశ్వరీ, వాసుదేవరావుగారు, వీరు అన్నదానమునందును దేవతాభక్తియందును బ్రాహ్మణ పుణ్యమునందును సమస్తప్రాణులయందు దయకలిగి చక్కగా పాపపడువారులు, యిదేగ్రామమునందును, మరారాజేశ్వరీ, మాసరాజనవల్లి, వెంకట రమణయ్యశెట్టిగారు, వీరలు దేవబ్రాహ్మణ భక్తియూ పరోపకారార్థమై చక్కగా, దేహమునుకట్టించి, పాటుపడువారలు. మహాకవిరాతా, కల్లుమరిగ్రామం కరణం మరారాజేశ్వరీ, భాస్కరరావుగారు, వీరలు, సమస్తప్రాణులయందు దయకలవారలు, దేవతాభక్తి బ్రాహ్మణసేవ పరోపకారార్థమై పాటుపడకము మొదలుగా కలసత్కార్యములయందు ఆశకలవారలు, యిదేగ్రామం గ్రామంమేజిస్ట్రేట్, మరారాజేశ్వరీ, దానెగొంట్లవారు, వీరు పరోపకారార్థమై, తెంపుకలిగియు, సమస్తప్రాణులయందు దయకలిగియు, ఇచ్చుటయందు మితిలేని బుద్ధికలవారియై యుండువారు, హిందూపురంతాలూకా కమ్మవారపల్లె రామప్పగారు వీరు అన్నదానమునందును, పరోపకారము నందునను చక్కగా పాటుపడువారు, వీరు ప్రతిసంవత్సరమునందునను చైత్రమాసంబున రామజయంతిని జేయుచు బహుజనులుకు అన్నదానమునుచేయుచున్నారు. వీరియొక్క బుద్ధి అతిక్లాసీయము, గోరివిడలూరు తాలూకా హొసూరు వెలనాడు జ్వాలంభట్లవారు వీరు మహాసత్పురుషులు పరోపకారమునందు చాలాశ్రద్ధకలవారు సమస్తప్రాణుల పుష్కారార్థమై ఆగ్రామ సమీపంబుననే పదివేలురూపాయలు వరువకు ఖర్చుచేసి భారీచెరువును కట్టించినారు. చైత్రముకట్టించినారు, తోపువేయించినారు, ప్రతిసంవత్సరంబున నృసింహజయంతిని జేయుచు బహుజనులకు అన్నదానమును చేయుచున్నారు, వీరు చైత్రమునందు బ్రాహ్మణ

లయందు చాలాభక్తిగలవారు. మహాక శిరాతాలూకా, కేతెప్పలి మరా రాజేశ్రీ, యారెగొండ్లువారు వీరు చాలానందార్థములు తెలిసినవారు పరోపకారమందున భూతదయయందున అన్నదానమందున చాలానమ్మిక కలిగినమనస్సు కలవారలు. హిందూపురంతాలూకా దిన్నమీద కొడి గివల్లిగ్రామం, పం॥ బ్రహ్మశ్రీ॥ వే వెంకటరావుగారు, వీరు అన్నదా నమందును భూతదయ స్నేహితమునందును పరోపకారమందును బాగు గా పాటుపడువారలు మహాకశిరాతాలూకా రేకులకుంట వైశ్యయల్లప్ప గారు వీరు ప్రతిపత్సరకాతీతక శుని దింబున కృత్తికోత్సవమును చేయించుచున్నారు, బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు విశేషముగా అన్నదానముజేయుచున్నారు. వీరు 51-60 ధర్మోపనయనములు చేసి యున్నారు 2-3 ధర్మవివాహములు జేసియున్నారు. వీరు పరోపకారము కొరకు చక్కగా పాటుపడువారలు.

మహాశిరాతాలూకా రాయాపురం నరకేశండుగారు, వీరుమంచి రశిశిఖామణులు తెంపుకలిగి దానముచేయువారలు పరోపకారము కొరకు చక్కగా పాటుపడువారలు.

పినుగొండతాలూకా పామురుర్తి బయలరెడ్డిగారు, కదిరితాలూకా దొరిగిల్లు వెంకటరెడ్డిగారు వీరుపుణ్యయరియందు మూడుతెప్పి యందు వారివిషయములన్నియు వీరియందు జగత్ప్రశిద్ధముగా అవరించియున్నవి విశేషముగా తెప్పనేల మధాగిరితాలూకా పెద్దదానీవట్లం మ-రా-రా-జేశ్రీ, కరణం హనుమంతరావుగారు, వీరుసకల విద్యాప్రవిణులు దేవతావిషయమై పరోపకారవిషయమై చక్కగా పాటుపడు వారలు. మద్రాసు, గంగాబాయమ్మగారు యామె, కంచియందు అన్నస చక్రము శాశ్వతముగానుండునట్లు స్థాపించియున్నది కంచియందు ఇంక ను చక్రములున్నను యామెచక్రమందు రాత్రిపగలు 5-6 వేలు బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము జరుగును, అతిశ్రద్ధానుసీయము.

మ-రా-శ్రీ॥ మడకశిరాబండ్ల సజపుగారు వీరు తెంపుకలిగి దానముచేయువారలు మంచిమనస్సుచే పరులకు వ్రవకారముచేయువారలు.

మ-రా-శ్రీ॥ గుత్తికరణం వెంకోటరావుగారు, వీరు సమస్తప్రాణులయందు దయకలవారలు సమస్తసందర్భములను దెలిసినవారలు పరోపకారార్థమై ఆగ్రామముపైకి మంచిబుద్ధికలిగి, పాటుపడువారలు, మ-రా-శ్రీ, సవ్యహ మడక శిరాగాల్వూకులోనుండు, తహశీల్ దాక్-హుసూరు రామస్వామిగారు వీరు సకలప్రాణులయందు దయ, దేవతార్థక్రియ, కవితా చమత్కారమూ, వేదాంశస్థానమూ న్యాయాన్యాయ విచారణ, సత్యవాదిత్వము, మొదలుగాగలిగిన సద్గుణములుకలిగి పరోపకారార్థమై పాటుపడు మహానుభావులు వీరివిషయమందు, సద్గుణములను యన్ని తెప్పిననూ జెప్పవచ్చును పాపగడతాలూకు మాసరాజనప్పలి కరణం, మ-రా-రా-శ్రీ, వెంకట్రావుగారు వీరు అన్నదానమందు జగత్ప్రఖ్యాతి వహించినారు స్వదేశీమెడికల్ హాల్, ఆయుర్వేద యూనాని శాస్త్రవైద్యులు, ఎన్. సి. నంబిగారు, 23 రెడ్డిరామన్నవీధి, మదరాసు, వీరు పసిబాలుర సంరక్షణార్థమై ధర్మార్థముగా ఒక ఆస్పత్రిని ఏర్పాటుచేసియున్నారు, వీరివద్ద మంచిమందులు సరసముగా దొరుకును వలయువారు వీరికేట్రాకును. తెప్పించుకొని చూడవచ్చును.

పరోపకారార్థమై, పాటుపడువారలలో నాకుకమ్మికగా తెలియుండువారలు వీరు లోకమొదంతటను, పరోపకారార్థమై పాటుబడి పుణ్యమును సంపాదించి కీర్తి వహించుదురని, భరతఖండనివాసులగు భ్రాతలను, మిక్కిలి వేడుచున్నాను. వివేకముకలిగి యిందలి విచరించియుండు విషయములన్నియు గ్రహించి సవాచారసంపన్నులై, యుండవలసినది.

→ (వివేకముపోవు మాగ్గము) ←

శ్రీ॥ తావదేవకృతినామవిస్ఫుర తేష్టమనిర్మలవివేకదీపకః ।

యావదేవమకురంగచక్షుషాం తాద్యతేచటులలోచనాంచలైః ॥

లోకమునందు పండితులుకూడా. యంతకాలమువరకు మృగనే
 త్రముల వంటి నేత్రములుకల స్త్రీలకడకంటి చూపుచేత, చూడబడరో
 అంతవరకు పండితులకు స్వచ్ఛమైనను వివేకముగల దీపము ప్రకాశించు
 చుండునుకాని, స్త్రీలయొక్క చూపునకులోబడిన వివేక ముండనేరదు.
 కాబట్టి నేదాంతశాస్త్రము, సంపూర్ణముగ నభ్యసించిన పండితులవా
 క్కుచేత, మాత్రము, స్త్రీగంగముము నుద్దేశించి, విచిత్రవలయునని
 జెప్పుచుందురేకాని, వాస్తవముగా విచిత్రజాలకు. యత్రని ముగులచేత
 చక్కబడిన మొలనూలనియెను. నాభిగములచేత ప్రకాశించుచున్న
 స్త్రీలయొక్క, జనునానందేశములను. యవ్వకు విచిత్రగలను, యవ్వకు
 విచిత్రజాలను. విచిత్రనివానికి వివేకముండుజాలదు, యంతశాస్త్రము
 జనువినను. యంతవివేకము కలవాడైనను, సంసారముండు తగులు
 యుండిన. నద్దలి దొంగకుటమర్లభము, పైవిషయములలో యంతజెప్పి
 నను జెప్పవచ్చును. యత్నములేయే. ప్రారబ్ధాను సారముగా యేయే
 విధముగావలయునూ. ఆయావిధముగా అగునుగాని, కాకిమానదు.

➡➡ విత్తి మాన్గము ◀◀

శ్లో: యోనహృవ్యతి నద్యేష్టినశోచతి సకాశితి ।

శుభాశుభపరిత్యాగి భక్తిమాన్యస్యమేషయః ।

గతార్థాన్నాను శోచంతి నార్థయంతే మనోరథాః ।

• వర్తమానేనవర్తంతే తేషామే పండితాశ్చియాః ।

యవకు సంతోషింపడో, యవకు ద్వేషమునుండడో, యవ్వ
 కు దుఃఖంపడో, యవకు శుభాశుభములను వడలుకొని, భగవంతుడగు
 నాయందు భక్తికలవాడై, యుండునూ, వాకు నాశిష్టమైనవాకు, పాం
 డవులు గలిగించిన యర్థమును గురించి. దుఃఖంపకు, రానిదానిని గోరకు
 యేవి లభించియున్నవూ, దానితో తృప్తినుందియుండును, కావున

పాదపులు నాకు ప్రియమైనవారలు, అని భగవంతుడుగు, శ్రీకృష్ణుల వారు, అష్టనులవారికి జెప్పిన వాక్యములను గ్రహించి, గతించి పోయి సదానిని, స్మరింపకయు, రాబోవుదానిని గురించి యాలోచింపకయు, అనాలోచనగా దోషకీనదానిని అనుభవించుచు, ఈదేహము అనిత్యమనియు, లోకములందు త్రాశ్వితమైనది. యావది లేదనియు, దైవమాయలో జక్కియున్నామని పలించి, పుసపుసు చేయప్రయత్నములలో పుణ్యము సంపాదించు ప్రయత్నమే ముఖ్యముగాజేయుచు సమస్తపాపములకు కష్టములకు ఆధారభూతమయి, యీసంసారము, భార్య, పిల్లలు, శల్లి, శంక్రి, సోదరులు, బంధువులు మొదలుగాగల లోకమును, మిథ్యయని దలంచుచు.

శ్లో॥ కృష్ణత్వదీయ పదపంకజ పంజరంతః ।
మద్యైవమేవిశతు మానసరాజహంసః ।
ప్రాణప్రయాణసమయే కఫవాతశిఖైః ।
కర్తావరోధవిదా స్పృగంకుతస్థైః ।

పై కృష్ణా, వియొక్కపాదములనే. పంజరములో మానసరాజహంసయై నన్ను యిప్పుడేనేయుము, ప్రాణము బోవుసమయమందు కఫముచే కంఠముకట్టిస్తాడే. నిన్ను స్పృగజేయుట అవునూగాదో, యని దేవాదిదేవుని స్మరణజేయుచు ఉంచవలెను.

శ్లో॥ ఆధ్యాత్మ స నివర్తంతే స్త్రీశానేమిత్రబంధవాః ।
సుకృతం ముక్తుతంతైవ గచ్ఛంతమనుగచ్ఛతి ।

మనము సంపాదించియుండు ద్రవ్యము పరమాత్మ పంచభూతాత్మకమైన శరీరమునూకి వెళ్లుచున్నది. యీటియందునును, మిత్రబంధువులు, భార్య పిల్లలు మొదలగువాగు పంచభూతాత్మకమైన శరీరము వెంటి న్నశానమువలనను వస్తారు. త్రాశ్వితమైన పరమాత్మ వెంటి

రారు, తాను చేసిన పుణ్యము, పాపము, పరిమాన్తి వెంబడివచ్చునే కాని, మరెవ్వరురారు ఆ శాశ్వతమైన యీదేహమును, సంసారం బు ధిలో పడద్రోయక విరక్తిమార్గము నవలంబించి, వేదాంతమార్గము నభ్యసించి, స్వయంజ్యోతిని, తన్ను తాను దెలుసుకొన్నవాడై, భగవంతుని నాన్నిధ్యము కేరుకురని ముఖ్యాంశము.

శ్లో॥ భోగేగోగభయం కులేచ్యుతిభయం విత్తేన్యపాలాద్యయం ।

మానెదైస్యభయం గుణేఖలభయం రూపేజరాయాభయం ।

శాస్త్రీవాదిభయంబలేరిపుభయం కాయేక్యతాంతాద్యయం ।

సర్వోపస్తుభయాన్వితం భువిన్యగాం వైరాగ్యమేవాభయం ।

భోగేచ్ఛగలవారికి రోగభయము, సత్కులమువారికి కులమున నెరిసుకెలుగునను భయము, భవవంతులకు, రాజభయము మానవంతులకు దీనత్వము సంధించునను భయము గుణవంతులకు దుర్తాప్తిల భయము, శాస్త్రజ్ఞానులకు వాదిభయము రూపవంతులకు మునలితనము ప్రాప్తిచు ననుభయము బలవంతులకు శతృవులభయము శరీరమునకు, యమునిభయము, లోకముచందుండు సమస్త విషయములకు, భయము కలదు, వైరాగ్యమునకు, భయమేమి కలదు. గాన వైరాగ్యముతో సమానమైన పదార్థములేదని, యీపదార్థమునుగైకొని కృతార్థులగుటకు ప్రయత్నముచేయవలయును.

—శ్లో॥ వేదాంత మార్గము. శ్లో॥—

శ్లో॥ బ్రహ్మసూత్రం పరమసుఖదం కేవలంజ్ఞానమూర్తిం ।

విశ్వరూపం గగనసదృశం తిత్వమన్యాదిలక్ష్మ్యం ।

యేకంనిత్యం విమలమచలం నార్వాదానాక్షిభూతం ।

భావాతీతం త్రిగుణరహితం సద్గుణంతన్నమామి ॥

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురురేవ మహేశ్వరః ।

గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవేనమః ॥

శ్లో॥ గురవేనర్వణోకానాం భిషజేభవరోగిణాం ।

నిధయేనర్వవిద్యానాం చక్షుణామూర్తయేనమః ॥

శ్లో॥ వ్యాసశంకరరూపాయ ప్రణవార్థస్వరూపిణే ।

సూత్రభాష్య కృతేతస్యైగురవే కరివేనమః ॥

➡➡ వేదాంత ప్రకరణం ⬅➡

మితృలారా, నశ్వరమైన ప్రపంచము స్థిరమని యంచదగినదే, వాయునబడును, యాలాటిమాయాంధకారమును బోగొట్టుటకొరకు చతుర్వేదములు, మన్తస్తోత్రములు, అష్టాదశపురాణములు, ఉక్తిచరిత్రముదలగుచవి. విచారమునకు ఆధారములైననూ, అనాది శిద్ధమయిన ఈ మాయనుతొలిగించుటకు అసాధ్యమై మహనీయులైనవసిష్ఠ, విశ్వామిత్ర, జమదగ్ని, కశ్యప, భరద్వాజ, వాలఖిల్య, మైత్రేయ, కణ్వ, కాత్యాయన, యాగ్నీవల్క్య, మొదలైన మహనీయులు, తొమ్మిది ముక్తిఫలములబట్టిపోయిననూ మాయయొక్కలోతు తెలియక దివ్య సంవత్సరములు తపోనిష్ఠులై, ఉండినను ముక్తిద్వారము తెలియక మాయాగృహమందు సంచరించి, యీనవయోగ సిద్ధివల్ల జ్ఞానోదయమై ఆత్మవిచారమువల్ల కలిగిన, అజ్ఞానాంధకారమైన, మాయానివృత్తి, ఆచంద్రప్రతియైన, నిజముక్తిని స్వస్వరూప అనుసంధానమువల్ల, తన్నుతాను తెలిసినవారలై, జీవన్ముక్తులై నారని, నమస్త పురాతని హసములయందు, మనము వింటున్నాముగదా ? ఇప్పటికాలమందు అల్పమగులైన మనము, చిత్తస్థయిర్యత ఉంచుటకొరకు, మహనీయులుచూపినతొమ్మిది మార్గములుబట్టి బోయినయదల, పదియవమార్గమైన, జ్ఞానయోగమనెను, తెలుతురులోపడి, సుప్రకాశమైన తమయొక్క, స్వస్వ

రూప జ్ఞానవెలుతురులో, అజ్ఞాన నివృత్తినిజేసి, పరమానందమును
 బొంది, దేహాదిప్రపంచమును, దగ్ధపట న్యాయముగానెంచి, నిజముక్తు
 లగుదురనుట. నిజమైన వేదాంతమార్గము గదా హేమిత్వలారా
 మొదటి సోపానమైన, మంత్రయోగము నవలంబించి, వాక్కుద్ధి పొంప
 టయే, మంత్రయోగమని జెప్పదురు. యీసప్తకోటి మహామంత్రము
 లకు శిరోరత్నమైన, ఆత్మస్వరూపమైన, గాయత్రి మహామంత్రమే సర్వ
 శ్రేష్ఠమని, వేదోదితముగా నున్నదిగాన, యీలాటి మహామంత్రయోగ
 మును. కాలము నూత్నప్రకారము. మంత్రతాగ సహితముగా, మహా
 గాయత్రి స్వరూపమును, వాచ్యార్థ, లక్ష్యార్థములయందును, మంత్రా
 ధిదేవత స్వస్వరూపమును ధ్యానించి, నిధిధ్యాసముల యందుండనయడల
 సంశయములేక వాక్కుద్ధికలుగును. (వాక్ అనగా) సమస్త విధమునకు,
 ఆధారభూతమైన వాణియనబడును. యీయొక్క వాణినిజ యించిన
 యడల, అన్యవిద్యలను జయించి, పరవిద్యను నాశించవచ్చును, యీ
 లాటి మంత్రయోగమునకు, క్రమమయిన, అంగములుండవలయు యీ
 అంగములవల్ల, మంత్రము సజీవమవలయును, అంగరహితముగా నుండిన
 యడల నిర్జీవమంత్ర మనబడును. అంగరహితమైన సజీవ మంత్రమునె
 అనుష్ఠించవలయును, అంగము లేల్వీయవగా, భూశుద్ధి, భూనిశుద్ధి, అంగ
 ర్హత్యక బహిర్హత్యక, ప్రాణాయామ, దిగ్బంధన, రత్నయంత్రము, జన
 సచక్రోద్ధారము, ఘటచక్రము, షడమ్నాయమూలం, పరస్పర సాం
 ప్రదాయరహస్యము, కుషి, దేవతా, ఛందస్సు, బీజం, ఆకృతి, మంత్ర
 పల్లవం, మంత్రసంస్కారం, మంత్రదీక్ష, ఖడ్గ, మాలా, కవచ, తంత్ర
 బలి, స్వభావ, మైత్రి, గణక, ప్రసవ, ప్రకృతి, వికృతి, ప్రియ, అనాద,
 యీలాటి అంగన్యాస, కరన్యాసయుక్తముగా, అనుష్ఠించివయడల, సమ
 స్తకారణములకు మూలకారణమైన, యీ గాయత్రియను సజీవతను
 స్వాధీనము పరచుకొనునదే. మంత్రయోగ మనబడును, యీలాటిమం

త్ర యోగమును, కారణగురువులవల్ల, మంత్రోపదేశము పొంది, యీ ప్రథమ సోమానమునుదాటి ద్వితీయసోపానమైన హఠయోగము నవలంబించి, సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైన ముముక్షువుయమ నియమ, ఆసన ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధారణధ్యాన, సమాధిస్థితీయందు, విష్ణాగరిష్ఠుడైన తపస్వియే, అణిమాద్యష్ట సిద్ధులనుపొందుచుని, పాతంజలిమహాపురుషులయొక్క మతము, యీలాటి యోగమువల్లనే, సమస్త పురుషులు, దేవదానవులు, యక్ష, కిన్నర, కింపురుషులు, సిద్ధసాధ్య, పశుగులు, మొదలయినవారలు, అణిమాద్యష్ట సిద్ధులనుపొంది, సమస్తలోకములయందు, ఇచ్ఛామాత్రముగా సంచరించి, ఆయునికార్ణయము లేక, బ్రహ్మలిఖితమును జయించి, ఇచ్ఛాసుఖమును పొందిరని, పూర్వకథాసార సంగ్రహమువల్ల, మనము యల్లప్పుడు వింటున్నాముగదా ఆలాటి హఠయోగము నవలంబించి, మంత్రయోగమువల్ల చిత్తవృద్ధినిగలిగి, సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైన, ముముక్షువుయమ మనకు దశలంగములను నిగ్రహించి, నియమమనె, దశలంగములను పరిగ్రహించి, యశ్చైనాలుగు ఆసములను నభ్యసించి, రేచక పూరక కుంభకమనెను, ప్రాణాయామమునుజేసి, మలిచమైన పాపపురుషుని దగ్ధముచేసి, నిర్మలమైన మనస్సుచేత, ప్రత్యాహారమువల్ల, అంతరేంద్రియ బాహ్యేంద్రియనిగ్రహమునుజేసి, చిత్తివృత్తిని, అస్తి, భాతి, ప్రియస్వరూపమగు, సచ్చిదానంద స్వరూపమయిన దివ్యతేజస్సుయందు, చిత్తివృత్తిని భ్రామిమధ్యమందును, అపురహీమందునిచి, ఈ ధారణబలముచేత, ధ్యానముచలించక, పూర్ణసుఖమైన సమాధిస్థితీయందు, ఉండుటే హఠయోగమనబడును, ఈలాటియోగమునకు ముఖ్యకారణమైనదే, ప్రాణాయామము (ప్రాణాయామమనగా) ఈప్రాణాయామము త్రివిధములుగా నున్నది, ముముక్షువుయనువాడు, పద్మాసనానాదుడై నాసికాగ్రమును మధ్య అనామికాగ్రములతో బట్టి వామనాసాపుటముచే పదహారు మార్పులు

పూరించి అరవై నాలుగుమాతృకలు కుంభకముచేసి (కుంభకమనగా) వాయువునిలపి, మూలమంత్రమును పఠించి, ధ్యేయవస్తువును జూచుచు, ముప్పై రెండు మాత్రుకలు, దక్షిణానాసాపుటముచేత, రేచకము (అనగా) వాయువునిడచి, పునహా అదేనాశిక ద్వారమువల్ల, మొదటచెప్పినప్రకారం పూరించి కుంభకమువల్ల రేచించడమే, ప్రాణాయామమనబడును, ఈలాటి ప్రాణాయామమువల్ల, కాయశిద్ధినిబొంది, మూలాధారస్వాధిష్ఠ మహిమూరక, అనాహత, విశుద్ధ ఆజ్ఞేయ, శింశుమార, ధృవ, సహస్రార చక్రములయందుండు, రహస్యమునుదెలసి ముక్తిసానమందుండు సాక్షాత్పరమాత్మని, దివ్యస్వరూపమును ధ్యానించి ముక్తులగుటయే రెండవ సోపానమయిన, హఠయోగమనబడును, మూడవ సోపానమయిన, లయయోగము నభ్యసించవలయును, పృథ్విని అప్పుయగు అప్పును, అగ్నియందు అగ్నిని వాయువునందు వాయువును ఆకాశమందు ఆకాశమును అవకాశమైనమహాత్మ్యమందు, అవకాశమును మహాతత్వమందు, మహాతత్వమును చిత్రిమందు చిత్రిమును మనస్సునందు, మనస్సునుబుద్ధియందు, బుద్ధిని జ్ఞానమందు, జ్ఞానమును ఆత్మస్వరూపమైన, నిజసుఖమందులయించుటయే, లయయోగమనబడును. యీమూడవ సోపానమును దాటినయడల, తొర రాజము, అమరస్థాయోగమనకు రెండుసోపానములుదాటి, ఛక్రియోగంబనెడుసోపానములనెక్కి త్రివిధములగుబాహ్య అనన్య, అంతరములైన ఛక్రిమార్గయత్రయములవల్లను సత్య, రజస్తమోగుణధులైన, వారనుష్ఠించవలసిన పథమేమనగా, (బాహ్యఛక్రి) "అనగా" దివ్యలోకమైన, వైకుంఠ, కైలాస, సత్యలోకములనెడు, త్రిలోకములలోనుండు, నిత్యసత్యస్వరూపులైన, బ్రంహవిష్ణు మహేశ్వరుల, సగుణరూపమైన, దివ్యవిగ్రహములనుబట్టి, నిత్యనైమిత్తకకర్మాదులనుదీర్చి వేదోక్తప్రకారముచేత, సాలంకృతమైన, చతుర్ముఖముక్తమైన, సాయాప్యమగు విగ్రహాదులను, నవవిధములైన, ఛక్రిమార్గము

లచే, షోడశోపచారములయిన, పూజలొనర్చుటయే బాహ్యభక్తి అనబడును. నాశరహితములైన, కైలాస వైకుంఠములందును నిజమూర్తులను అనన్యభావముచాత, విజవస్థలమందు, పరిశుద్ధాత్ముడై నిర్మలమైన మనస్సుచేత సుఖాననమునునుండి, అంతర్లక్ష్యయుతుడై, చతుస్పృహయు క్తులైన, సాలంకారమూర్తులయందు చిత్తవృత్తినిలిపి యడతెగిని మనోదాహర్యమువల్ల దివ్యసుందర విగ్రహములను నవరత్నస్థితమైన దివ్యసింహాసనమునందు ఆవాహనచేసి, నమించుమైన వస్త్రాభరణములచేతలొకరించి, చంద్రసూర్యాగ్నికళలను, మూర్తులందు నిలిపి, సామూహిక కళ యుక్తమగు దివ్యసుందర తేజోధిష్ఠితములగు, మూర్తులను, మనోభావముచేత, మానసపూజలొనరించి, మృదుమధురమైన మాటలచేత, మూర్తులను స్తోత్రముచేసి, శుద్ధసాత్విక మనెను, కర్పూరమును జ్ఞానాగ్నివల్ల, స్రవ్యలించి, నిజమూర్తి స్వస్వరూప పరిపూర్ణానందమునెను, సాగరముగోమునుగుటయే, అనన్యభావమనబడును, యిదియే, అబరీష, అక్రూర, ముదికుండ, పహ్లాద, పరాశర, నారద, శుక, కౌనక, బకదాల్బ్య, భీష్మ, పుండరీక, వ్యాస, కుత్సాంగద, అర్జున, హనుమంత, నసిష్ఠ, బలి, ఇంద్రదామరేమొదలైన వారలు యీ అనన్య భావముచేత, అనూకూల్యియందు, మూర్తిధ్యానమువల్ల, దేహాదిప్రపంచమును, అయింది, సాహోక్య సుఖమునుపొందిరిని, మహాభాగవతాదిగ్రంథములయందు, జెప్పబడియున్నది గదా. ఈలాటి మూర్తులను, బహుకాలము ధ్యానించుటచే కలిగిన పరిపూర్ణానందమువల్ల, ధ్యానధ్యేయవస్తువుయేకమైని ర్వికల్ప, సమాధిస్థితియందు పరిపూర్ణానందమై ఏకమైనిత్యమై, విమలమైఅచలమై సర్వదా నాక్షిభూతమై సుఖదుఃఖరహితమై, భాసాతీతమై వాణిమహస్సుక గోచరమై ఉండుటయే, అంతర్భావమనియు, నిదసుఖమనియు, యాత్రివిధమైన, భక్తిసూర్గములనెను సావానములు గల దివ్యజ్ఞానమును కలిగి, ఆత్మ అరాత్మ విచారపరుడై వివేకవైరాగ్య

శమాదిషట్కము ముముక్షుత్వమనెడు సాధనచతుష్టయ సంపన్నుడైనవాడేముముక్షువుయనబడును. (అనగా) “మోక్షాధికారి” (వివేకమనగా) అత్త “అనాత్మవిచారం” వైరాగ్యమనగా అస్తివినహా అన్యపదార్థములయందు యిచ్చలేకయుండుట” (శమాదిషట్కమనగా) శమ, దమ, తితిత్, ఉపరతి, శ్రద్ధ, సమాధానా, యివియే. సాధనచతుష్టయములనబడును యివి అభ్యసించినవాడే. ముముక్షువు “మోక్షాధికారి” అధికారియైన మనుజుడు. సద్గురువుల నాశ్రయించి. వారి ఆనుగ్రహములకు పాత్రుడై, మనోవాక్కాయ కర్మలచే, శీత్రూషణేయుచు వేదాంత తత్వ రహస్యమును తెలియవలెను. యీ ప్రకారము తెలిసినవాడై, అస్తివినహా వేదపదార్థమును లేదనియు మాయాభాసమైన, ప్రపంచము మిథ్యమనియు. అస్తి నే, సత్యమనియు, నిశ్చయించి నిశ్చయజ్ఞానము కలుగుట “జ్ఞానమనిపే” అఖండల, ఏకరస, అద్వైత, సత్యజ్ఞానంను, నిత్యనిర్మల, స్వయంప్రకాశ, పరిపూర్ణ వస్తువైనా. జాతి, ప్రియరూపమైన, సచ్చిదానంద స్వరూపమైన, అద్వితీయమైన, పరబ్రహ్మమందు, మిథ్యాస్వరూపమైన, ఇచ్ఛాయను మాయకలిగి, ఆనాయవల్ల, అవకాశముకలిగి, అవకాశమే ఆకాశమై, ఆకాశమందు నాయువుకలిగి, నాయువునందు అగ్ని, అగ్నియందు అప్పు, అప్పుయందు పృథ్వీ, పృథ్వీయందు ఔషధములు, ఔషధమువల్ల అన్నము, అన్నమువల్ల, శోణితము, శోణితమువల్ల మాంసము, మాంసమువల్ల మేదస్సు, మేదస్సువల్ల అస్తి, అస్తివల్ల ఇంద్రియము. ఇంద్రియమువల్ల పిండోత్పత్తి, యీ పిండమే పృథ్వీ, అప్పులేజస్సు, నాయువు, అకాశములనెడు, పంచభూతములయందును పంచపంచ అంశములనుసాంది, పంచవింశంత్యంశములై ఘటమాయను. యీఘటమే, సూలశరీరమనబడును, యీశరీరమునకు జ్ఞానేంద్రియములై గు, (అనగా) శ్రోత్ర, త్వక్, చక్షు, తిహ్వా, ధ్రువాదులు లనుపని, ధ్రువేంద్రియములు, నాస, పాద, పాణి, ఉపస్థ, నాయువు

లనెఱు, యివియే, ఎరు క్షాంతియములు, ప్రాణ, అపాన, వ్యాన, ఉదాన, సమాన, యివియే పంచప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, సహ, చేరిన, 17 సప్తదశ క్షాంతియముల సూక్ష్మ దేహమనబడును, దీనికి ప్రాక్షుడే అధిదేవత, కారణదేహమనెఱు, సప్తవరణముచేత జేరిన మాయా స్వరూపమైన, అజ్ఞానకారణ దేహమనబడును. యీలాటి దేహాది ప్రపంచమే, తానని భ్రాంతిజెంది, మాయాంధకార కుహరములోఁబిడ్డి భావనాత్రయమువల్ల, జాగృత్స్వప్న, సుషుప్తలనెడి, అజ్ఞానప్రపంచమును, సత్యమని యెంచుటయే, అజ్ఞానమనబడును, యీలాటి అజ్ఞానమును పోగొట్టుటయే, సుజ్ఞానమనబడును, ఈలాటి సుజ్ఞానియైనవాడు, స్థూలదేహము నేనుకాదనియు, స్థూలదేహముచుండును, పృథ్వీసంబం

జ్ఞో అస్తిమానస్త్వచోనాడి రోమాంచై వాదిపంచకం ।

పృథ్వీపంచగుణంచై వ తదంశానిప్రక్షీ ర్తితా ।

అస్తి, మానసము, త్వక్కు, నాడి, రోమము, పృథ్వీసంబంధము, యీవింశతిములు నేనుకాదనియు.

జ్ఞో శ్చేష్టమూర్తిః తథాస్వేద, శుక్లశోణితమేవచ ।

ఉపాహవగుణంచై వ తదంశానిప్రక్షీ ర్తితా ।

శుక్లము, శోణితము, లాలము, మూర్తిము, స్వేదము, జలసంబంధము, ఈ వింశతిములు నేనుకాదనియు.

జ్ఞో త్కుఢాత్పిష్టలిథానిద్రి ఆలస్య, సంగమేవచ ।

అగ్నిపంచగుణంచై వ తదంశానిప్రక్షీ ర్తితా ।

కుఢ, తృప్త, ఆలస్య, నిద్ర, సంగమం, అగ్నిసంబంధమైనవి, ఐదుగుణములు నేనుకాదనియు.

శ్లో॥ చలసంధావనంచైవ ఆకుంచననిరోధనం ।

వియోగశ్చేతి విజ్ఞేయవాయుపంచగుణాస్త్పతాః ॥

వాయుసంబంధమైన, చలన, ధావన, ప్రసరిణ, అకుంచన, నిరోధన మొదలైన వస్తువు నేనుకానియు.

శ్లో॥ రాగ ద్వేషభయాలజ్ఞా మోహశ్చైవయథాశిథా ।

సభోపంచగుణాః ప్రోక్తింతదంశాని ప్రకీర్తితాః ॥

రాగము, ద్వేషము, భయము, లజ్జా, మోహము, అను ఆకాశ సంబంధమైన, ఈఅయిదు గుణములు నేను కానియు. ఈయిరవైయైదు గుణములుచేరిన, సూలదేహములకు, నాక్షియైయున్నానని, సూక్ష్మదేహమును విచారించుచు, సూక్ష్మదేహమైన, జ్ఞానేంద్రియములు నేనుకానియు. కర్తేంద్రియములు నేను కానియు, పంచప్రాణములు, మనస్సు, బుద్ధి, నేనుకానియు, యెంచుటయే, సూక్ష్మదేహ నిసమనబడును, కారణదేహమైన, మిథ్యాస్వరూపమయిన, మాయయనను, లజ్జాసము, నేనుకానియు. జాగ్రత్స్వప్న, సుషుప్తావస్థాత్రయములకు, దేహాత్రయములకు, నేను సాక్షివున్నాననియించి, దేహాదిప్రపంచమేలేనందున, నాక్షిలీనమై, నేనే వున్నానని, నాకు పరిమాణములేని సర్వమూనేనై నేనేసర్వమై సుఖదుఃఖరహితమై, భావాతీతమై, పరమానందస్వరూపమై, అఖండల, ఏకరస, అద్వైత, సత్య, జ్ఞానానంద, నిత్య నిర్మల, స్వయంప్రకాశ స్వరూపమై, ఉండుటయే, నిజవస్తువయనియు, పరమాత్మయనియు, పరబ్రహ్మయనియు, సచ్చిదానంద స్వరూపమనియు, ఎంచి, స్వస్వరూపమైన, అత్తిపంచలక్షణమనస్కుడై, ఉండుటయే జ్ఞానయోగమనబడును, ఈలాటి జ్ఞానయోగమువల్ల, అజ్ఞాననివృత్తియై, పరమానంద ప్రాప్తియగునని, శ్మతిస్థితి, పురాణితి హాసముల

యందు, జెప్పబడియున్నదిగాదా, “మితృలారా” యీవిషయమును, అభ్యసించుట, దీనియందు ప్రవేశించి, కైవల్యపదముగనుట అనాధ్యమనియు, ముఖ్యము నేను జెప్పియుండువన్నియు గ్రహించక దైవేచ్ఛ వలనె కలుగుచున్నదిగాని మవప్రయత్నమేమియు సాగదనియు యంచ వలదు.

శ్లో. ఉత్సాహం సాహసంధైర్యం బుద్ధిశక్తిప్రరాక్రమం ।

షడ్భిర్గుణైశ్చయత్నానాం సప్తమందైవచింతనం ॥

ఉత్సాహము, సాహసము, ధైర్యము, బుద్ధి, శక్తి, ప్రరాక్రమం యివి ఆరటివేరి, మనుష్యుడుచేసిన యావకార్యములేగాని. దైవసహాయము నొకపాలుమాత్రమే, భాతలారా, సర్వకార్యములకు, తప్పక ప్రయత్నముచేయుచు, కీర్తిసహించి మనభరతభంజమును దేశభిమానులు, వృద్ధికి తెచ్చించి మిక్కిలి విషయముగా ప్రార్థించుచున్నాను. ఈప్రబంధమునందలి విషయములు శ్లోకములు, పద్యములు, మొదలగునవి, కొన్నిగ్రంథముల సహాయముచే యిందు, కనపరచియున్నాను. యిందులో కొన్నిచోట్ల గ్రంథబాహుళ్యముచే శ్లోకార్థములు పూరా నేయలేకు ముఖ్యము అంశములు వేళియున్నాను.

ఈప్రబంధమునందు యన్ని నెరసులున్నను యన్ని అపశబ్దములున్నను, యన్ని అపలంఘములున్నను వక్రవక్రముగా తెలియబడని మాటలు తమవిడ్డ లాపదంకగా తలితంప్రలు అమాటలనే, కిన్నగులు జేయు ఏదా మృదంగాది మొదలైన వాద్యములవలనే చిలుకపలుకుల వలన ఆలకించివిని యేలాగు సంతసించి ముద్దిమచున్నారో అలాగున ఈ గ్రంథమునందు యన్ని చెనులున్నను, వాటిని యెంచక గొరి వింతుని ప్రార్థన ప్రార్థనలైనవారిలు దోషమును దీపివేసి గుణమునే ప్రధానముగా జేతురు. గాన నాయుండు యన్నిదప్పలున్నను దూషించక

ఈ ప్రబంధమును గౌరవించురని భరతఖండ నివాసులగు భాతలను
గూర్చి ప్రార్థన జేయుచున్నాడు.

సంపూర్ణము.

నిర్ణయసింధౌత్పతీయ పరిచ్ఛేదే శ్రాద్ధనిర్ణయఃపేజీ. 844.

“శూద్రదృష్టాన్నగ్రాహ్యః పరాశరః”

శ్లో॥ తద్విష్ణోరితిమంత్రేణ గాయత్ర్యాచప్రయత్నతః ।

ప్రహేయేదన్నజాతంతు శూద్రదృష్ట్యాదీశుద్ధయే ॥

శూద్రుడన్నము చూచుటవలన కలగిన పాపనివృత్తికొరకు తద్విష్ణోః పరమంపదం అనుమంత్రముచేతను గాయత్రీ మంత్రముచేతను అన్నమును ప్రోక్షించిన శుద్ధిమెందును.

మద్యమాంసాది నిషేధః.

వృద్ధహారసంహితాయా షష్ఠాధ్యాయః.

శ్లో॥ సురాయామతిషేషస్తు ద్విహాగామ్యేవకీర్తితః ।

విశిష్టస్యాపిశూద్రస్య పాతిభ్యమనుకృతత్ ।

బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులకే సురాపానము నిషేధమని చెప్పట కాదు శూద్రునకుకూడా నిషేధమే అన్యతము, మద్యమాంసము, పరస్త్రీసంగము, పరద్రవ్యాపహరణము, శూద్రునకుకూడా విశేషనరక ప్రాప్తియుని మనువు వచించియున్నాడు.

“కన్యపశ్యుత్తి” “కన్యవిక్రయప్రశంస”

శ్లో॥ శుశ్రేణయేప్రయచ్ఛంతి మహితాంలోభమాహితా ।

తేయాంతినరకేఘోరే యావదాభూతసంప్లవం ।

గమనాగమనాయోగా దేవంశుశ్శిషియ్యతే ।

యేవంజ్ఞాత్వాచయుక్తింతాం కన్యాంవిందేతసత్కులం ॥

సన్యాసైవేచపిత్రేచ దాసీన్యాదధనేవితా ।

క్రయక్రీతాతుసాదాస నసాపత్నీవిధియ్యతే ॥

అగ్నిష్టామతిరాత్రాణాం శతంశతగుణాకృతం ।

ప్రాప్నోతిపునుషోడత్య హూనసుంతేరలంకృతం ॥

యస్తున త్యేగధర్తేణ పితాచార్పయతేసుతాం ।

సుప్రీత్యలభతెస్థానం యథాదక్షప్రజావతిః ।

యవ్యం లోభమోహముచే యుక్తుతే తమపుత్రికను క్రయమునకు విక్రయించుచున్నారో, వారు మహాప్రళయపరి యంతరిము ఘోరమైన నరకమును పొందగలరు.

శ్లో (నరకమరగా) ప్రియ

సీ। కరుకువగ్గములను కష్టమూలమునట్టికరుకుంగ నీడుచుకొంతసేపు ।
జల్లుచర క్తముల్ వెళ్ళంగబల్లెల కొనరిగుమ్ముచుకొకకొంతసేపు ।
కడకాలుబట్టి వెక్కనముగా నేలపై గూలవేయుచుకొంతసేపు ।
మిట్టచిక్కించిబల్లిగనూకి పల్లాలకుప్పున ద్రోతురుకొంతసేపు ।
విద్యాన్నకన్యకావిక్రయానకుల । కంఠలలిధాచెందుచుగ్రాగిపోవు
కాచిపోయుచునీసంబుకరుగలేక । కోయుచుచుకొడవండ్ల క్రూర
మతుల ॥

ఈలాగు విక్రయించుటవలన గలిగినదోషము తెలుసుకొని కన్య నత్కులమందు బుట్టిన వసుణ్ణిపొందవలయును 'ఈలాగు విక్రయించిన కన్యకకు, యజ్ఞములయందు, శ్రాద్ధములయందు, అధికారములేకు పురుషునిచే నేవింపబడు దానిగా జెప్పబడుచున్నది యిట్టివనిత దాని గాని ధర్మపత్నియనబడదు, వివాహంత్రముచే సంస్కరింపబడిన కన్యను యెవడు వసుణిగోరకు అర్పణజేయుచున్నాడో, ఆతడు నూరుమూడులు చేయబడిన అగ్నిప్రేమాది క్రతుఫలమును బొందుచున్నాడు తండ్రి యైన యేపురుషుడు సత్యమైన ధర్మమార్గముచే వసుణి కర్పణజేయు చున్నాడో, ఆపురుషుడు దక్షప్రజావతివలెనే సర్వోత్తమమైన పుణ్య లోకమును పొందుచున్నాడు.

వాశిష్టధర్మశాస్త్రీత్వ తియ్యోధ్యాయః॥ స్తుతిః॥ అశ్రోతి
యాననువాకా, అనగ్నయః శూద్రధర్తేనభవన్తి, నాసాబ్రాహ్మణోభవతి,
మానవంచాత్రముదాహరన్తి ॥ యోనధీత్యద్విజో వేదమన్యత్ర కురుతే
శ్రమం సజీవన్తే వశూద్రత్వ మాశుగచ్ఛతినాన్వయః॥

బ్రహ్మనిష్ఠులుగాక అగ్ని సేవాత్రములులేక, వేదము జనువక
నుంటున్నారో యబ్రాహ్మణుడు శూద్రప్రాయుడగు చున్నాడు, యిం
దుమనువుజెప్పబడిన శ్లోకముదాహరించబడును, యేవిధపుడు వేద
మునుజనువక నితరవిద్యలయందు పరిశ్రమజేయునో వాడుబ్రతికియూ
నసంవశముతోగూడ శీఘ్రముగ శూద్రత్వమును జెందుచున్నాడు. నేను
జూచినంతటిలో మద్దగిరితాలూకా కనబాలోనుండు వేల్పూరు కొండావ
ధాన్లువాడు నోనున్న మడకిశిరాతాలూకా కేకులకుంట అసంతపురం
లోనుండు ములికినాడు కేషాద్రిశాస్త్రీలవాడు వకరున్నా వేదమును
జక్కగాజదివి యున్నవారలు.

“ దేవీభాగవతేనమస్కంధే అష్టమోధ్యాయః ”

శ్లో॥ అన్నానానియమోనాస్తి యోనీనాంచవిశేషతః ।

అశ్రమానాంజ్ఞానాంచశ్వే మేచ్ఛాకశాయగః ॥

ఇంక సర్వజనులు కలియుగమును విశేషముగ అన్ననియమము
యోనినియమము అశ్రమనియమము లేక మేచ్ఛులగుచున్నాడు.

(యిందుకు వృష్టాంతము) 1914 సంవత్సరమున చిన్నవట్టణ
మందు, చాతుర్వర్ణములవాడు 40) మంది మహాసభగాజేరి అందులో
బ్రాహ్మణులు వైశ్యక్షత్రియ శూద్ర స్త్రీలను వివాహము జేసుకొన
వచ్చుననియు క్షత్రియులు వైశ్యశూద్ర స్త్రీలను వివాహము జేసుకొన
వచ్చుననియు వైశ్యులు శూద్రస్త్రీని వివాహము జేసుకొనవచ్చునని
యు శూద్రుడు శూద్రస్త్రీని మాత్రము వివాహము జేసుకొనవలెనని

యు పెద్దమనుష్యులుచేరి మీటింగుచేసినారు, యిందుకు చాలామంది వ్రేపులేకు యావధను పునహాయేర్పాటు జేయబోవుచున్నారు.

అన్యలాభనుఖంయావత్త పోధ్యాయమువీరితం ।

శృతిస్మృత్యాకంధర్మం తద్విరుద్ధంచాచరెత్ ॥

స్వలాభసౌఖ్యముకొరకు తపోధ్యాయములు విషయములు వచిం బజేసినను (అందులో ఇచ్చానుసరిచేవచింప బడినవి) అయినను శ్రుతి స్మృతికాది ప్రతిపాదిత ధర్మములనే చేయవలయును గాని తద్విరుద్ధ ధర్మముల రాచరింపగూడదు.

మావద్ద నరకముగావొసగు జేషధముల జాబితా.

మాత్రము	రు.అ.పై.	ధర్మములు.	రు.అ.పై.
జ్వరాంకుశం 30మా, గల నీసా 18.	0-8-0	శతపుణ్యస్థానధర్మం కులు 18	5-0-0
జ్వరభగిరుదం	... 0-8-0	తామధర్మం	... 15-0-0
మహాజ్వరాంకుశం	... 1-0-0	మంగధర్మం	... 3-0-0
అనందధైరవి	... 0-8-0	ప్రవాళధర్మం	... 3-0-0
స్మిపాతధైరవి	... 0-8-0	పటికారధర్మం	... 1-0-0
చిత్రానందధైరవి	... 0-8-0	స్వర్నధర్మం	... 30-0-0
రసానందధైరవి	... 0-8-0	రజితధర్మం	... 15-0-0
అధానారీశ్వరం	... 1-0-0	గ్రహంగధర్మం	... 3-0-0
కోడాసుడి	... 1-0-0	నాగధర్మం	... 3-0-0
గోరోజనమూత్రం	... 1-0-0	మైలుకుత్తధర్మం	... 1-0-0
కక్షూరిమూత్రం	... 1-0-0	రసధర్మం	... 10-0-0
యేలాదిమూత్రం	... 0-8-0	గంధధర్మం	... 5-0-0
హింసుకాదిమూత్రం	... 0-8-0	శంఖధర్మం	... 3-0-0
రసాయనమూత్రం	... 0-8-0	మనశిలధర్మం	... 1-0-0
పుష్పమణిమూత్రం	... 0-8-0	శిలాజిత్తుధర్మం	... 3-0-0
కాలాగ్నిర్బుద్ధభైరవం	... 1-0-0	గరుడగంధధర్మం	... 5-0-0
బ్రహ్మత్వరసం	... 2-0-0	తెలిగారధర్మం	... 1-0-0
కామవత్తాత్వరసం	... 2-0-0	కుక్కునాగధర్మం	... 3-0-0
అగ్నిమహారకం	... 1-0-0	పంచలోహధర్మం	... 3-0-0
కాంబూలత్ర	0-4-0		

	ర.అ.పై.		ర.అ.పై.
కూలకుకారభస్మం	. 5-0-0	కర్పూరద్రావకం పీచినే క	} ... 1-0-0
మేహకుకారభస్మం	. 5-0-0	కర్పూరద్యుతిప్రమందుడు	
సిందూరములు.		పుష్కరద్రావకం	... 2-0-0
		లేహ్యములు	
తామసిందూరం కులం 18	... 15-0-0	మరీచిలేహ్యం కేరు 18	... 5-0-0
రససిందూరం	... 10-0-0	కొంకిలేహ్యం	... 5-0-0
అన్న భేదిసిందూరం	... 3-0-0	పిప్పల్యాదిలేహ్యం	... 5-0-0
ఇంగ్లీ కళిందూరం	... 3-0-0	ద్రాక్షాదిలేహ్యం	... 5-0-0
కుక్కుటాండకళిందూరం	... 10-0-0	ఖజూరాదిలేహ్యం	... 5-0-0
స్వర్ణ కిందూరం	... 80-0-0	మహాబిల్వాదిలేహ్యం	... 5-0-0
రసకర్పూరమాన 6 పలంకిసా 18	1-0-0	సాభాగ్యకొంకి	... 5-0-0
కంక్రద్రావకం 3 పలం నీసా 18	1-0-0	సమస్తమేహములకు లేహ్యం	... 8-0-0
మరీచిద్రావకం	... 1-0-0	చల్లికిలేహ్యం	... 8-0-0
వోమద్రావకం	... 1-0-0	వీర్యవృద్ధికిలేహ్యం	... 10-0-0
కల్లుపూద్రావకం	... 1-0-0	రతిసమయమందు వీర్యము	} .12-0-0
పెట్టుపూద్రావకం	... 1-0-0	నిల్పటకు లేహ్యం	

స్త్రీలకునుకుకూల నెలసరి అంటుబడకుండుట పుండ్లుపాక్కులు మొదలగు చర్మి వ్యాధులకు యింకా సమస్తమైన రోగములకు మృతలు చూర్ణములు రసములు భస్మములు సిందూరములు ద్రావకములు పుష్పముల నూనెలు లేహ్యములు మొదలగునవి మావద్ద సరస ముగాదొరకును రోగి వయస్సు, స్త్రీ లేకపురుషుడు, ఏకాయు, పేరు, గ్రామం, ఛాస్తు విడిఅక్షరములతో వ్యాధియొన్ని దినములుగావుండినది, వ్యాధిగుణములు దలుపుతూ ఇందుకై 4-లో 1 భాగము అద్వాన్యగా మొత్తము పంపవలెనని అట్లు పంపినమందులు పంపబడును పోస్టోకొనువారె భరించవలయును.

అర్ధరూపంకి తెప్పించుకొన్న మందు వాపనుపంపినవెనుకకు తీసుకొబడదు.

చలయవారు యాక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఇతర పుస్తకములు ఔషధములు చలయవారు అర్థగా విక్రమ పంపిన మాకేట్లా కను పంపబడును.

ఫిట్లు, తులూ, కైద్యం, వ్యోరిమము, హరికథ, యావిద్యల నభ్యసించవలెనని యిచ్చ యొందువారలు, మావద్దకువచ్చి సేర్వకొనవచ్చును మాయింటియందు అన్నములెట్టి ధర్మా ముగా విద్య సేర్పించడమాను వ్యాధిగ్రస్తులకు ధర్మార్థముగా వ్యాధి గుణములేని పంప

డక్షాను తమతను గ్రామములనుండి ఔషధములు తెప్పించుకొనువారికి మూత్రము దుడ్డు తీసుకొని పంపడక్షానుగాని మావద్దనేవచ్చి కొన్నిరోజులు నిలిచి ఔషధములు తీసుకొనువారికి మూత్రము ధర్మార్థముగా చికిత్స చేయడమాను.

ఇట్లు,

పి. వెంకటాద్రి శాస్త్రి,

'నేటిపుడ్యార్'

మలుగురు,

పోస్టు హిందూపూర్.

సర్వమంగళా.

47వేదిక కేవలము. పరిని చూచినపుడే సంతోషించును. పరి చూచినప్పుడు తల వంచుకొనును. ఇవతలవతల చూచువానిజంబున పరినిచూచును. పరికాలంబునకుచూడవలయువములను నెల్లడిచేయును. ప్రయత్నపూర్వకముగ మదన సదనమును సిగ్గుచే మూకు కొనును, పరితో నాలింగనచుంబవాది సౌఖ్యములననుభవించును. పరితో యధార్థముగ మాటలాడుచుండును, పరికి శక్యములగు ద్రవ్యముల నేయడుగును, పరిస్వల్పముగనిచ్చినను మిక్కిలి సంతోషమునుపొందును, పరి సంతన వస్తువుల నత్యాదరముతో గ్రహించును పరి ఆలింగనముచేసినప్పుడు ఆమృతమును పూసికొన్నట్లైచును, మగడు నిద్రించినపిదప తాను నిద్రించును, మగడు లేవకమునుపు తానులేచును, పిదప మగనిని తొడతాకినిద్ర లేపును, ఇట్లు చేయునది పరివ్రత యనబడును, కావున శ్రీ లిట్టి గుణములుగలిగి పరుల యందను రాగముతో వర్తించవలయు.

సక్యదపికులఃకాభి శ్యోగిని భిక్షుకీభి ర్నిటవిటఘటితాభి స్సంసృజే నై ననాస్య । మచిరమిదమముష్టైపభ్యమేవం వేతిప్రతిదిశమపిభర్తుర్యోభి జనేచ్ఛాం ఫిషిద్యాత్ ।

వ్యభిచార శ్రీలతోడను, మంత్రవాదములతోడను, బిచ్చపువాండ్రతోడను, నట విలులతో జేరియుండు శ్రీలతోడను సహవాస సంభాషణలు జేయవలయునని ప్రతినివ మును తనభర్తయొక్క అభిప్రాయమెరింగి మచిర పదార్థముల వంచవలయు.

శ్వచిదిం నిధృతేనాద్వారినా నైవతిష్ఠే చ్చిరముఖగిరమస్తై విప్రి యాన్త్రయచ్ఛేత్ । ఇవిరళజరదేశే మంత్రయేన్నిషుకైని పురుష మపిచిత్తేన్మంత్రహేతుంవినాచ ।

• పరివ్రతయగు శ్రీ, నిర్జన ప్రదేశమందుగాని తలవాకిటగాని యొకప్పుడైనను నిలువి గూడదు, భర్తకష్టముగాని మాటలనెప్పుడును బలుకగూడదు, జనములేచినట్లగాని ఇంటి పెరటి తోటలయందుగాని అన్య పురుషులతో సంభాషింపగూడదు, ఒక ఆలోచనలేనిది స్వపురుషులతోగూడ పలుమారు మాటలాడుట పలుమారు చూచుట కూడదు.

అనుమతిముపలభ్యాధీప్తితాస్యత్రయాచూచ్యయనిమనువిది ద్యాధ్యస్తయుత్థానముగ్రే । గతవతివయితేతుశ్వాపి మాంగల్య మత్రాణ్యుపచిత గురువిప్రధారయేన్మండనాని ॥

పరివ్రతయైన శ్రీనివాసాయుజ్జ గోష్ఠి దేవార్చనాదుల కెచ్చటికైనపోవలసినప్పుడు మగని యాజ్ఞానుసారించి పదిగంట మొదలగు పరిచారంధవులతో గూడినవై పోవలయు,

మగడు కయిందిన పిదప తానుకయింది మగనికంటే ముందుగ తాను లేవలయును, భర్తదేశాంతరమునకు బోయియున్నపుడు మాంగల్యముతప్ప తక్కిన యాభరణముల భరించక గురుత్వము బ్రాహ్మణులు వీరియందు భక్తిగలిగియుండవలయు. 17వేద శేషము.

చతుర్థేహ్నితతస్సాత్వా శుక్లమాల్యాంబరాశుచిః । ఇచ్ఛంతి భర్తృసదృశం పుత్రంపశ్యేత్పురఃపతిం ॥ పూర్వంపశ్యేద్దృతుస్సాతాయా దృశం నరమంగనా । తాదృశంజన యేత్సుత్రం భర్తారందర్శయేదతః ॥

పిమ్మట నాలుగవ దినమున స్నానముచేసి తెల్లని వస్త్రములను పుష్పములను ధరించి శుద్ధిర్భూతురాలై పతి సమానుడగు పుత్రుని గోరుచున్నది ముందుగ భర్తను చూడవలయు, ఏలననగా స్నానము చేసినతోడనే ముందుగ నెట్టి పురుషుని జూచునో వానివంటి పుత్రుని కనున కాబట్టి ముందుగా పరిశే చూచునది.

ఋతుస్తుద్వాదిశనిశాః పూర్వాస్త్రిశశ్చనిందితాః । ఏకానిశచ యుగ్తాసు న్యాయ్మిత్రోన్యాసు కన్యకా ॥

స్త్రీలకు ఋతువయినది మొదలు ౧౨ దినములవరకు ఆర్ద్రము కనపడుచుండుట వలన నది ఋతుకాలమనబడును వానిలో మొదటి మూడుదినములు. ఏకాదశి ఇది నిందితములు, సరిదిగినముల యందు గూడిన పుత్రుడునుచేసి దినములయందు గూడిన కన్యకయు జనించును.

ఉనద్వాదశవర్షాయా మప్రాప్తః పంచవింశతిం । యద్వాధతే పుమాగగ్భంకుక్షీఢస్సవిపద్యతే ॥ బాలోవాసిచిరంజీవేజ్జీవేద్వాపర్షతేంద్రియఃతస్మాదత్యంతబాలాయాంగర్భాభావంనశ్చారియేత్ ।

౧౨ ఏడేళ్లకు లోబడిన స్త్రీయందు ౨౫ సంవత్సరములకులోబడిన పురుషుడు గర్భాభావముచేసిన యాగర్భము కుక్షీయంటే అపదకొంది ప్రపించును, ఒకవేళ గర్భము నిలిచి శిశువు జనించినను బహుకాలము జీవించదు, జీవించినను ఇంద్రియపటుత్వ లేకుండును, కావున విక్లిలి. బాధ్యముగల స్త్రీయందు గర్భాభావము చేయుకూడదు.

సాత్వయిత్యా తతోన్యాయ్య సంవిశేతా ముదాన్విశా । ఉత్తనాతస్తనాయోపి త్రిషేదంగైస్ససంస్థితైః । తథాహి వీజంగృహ్లాది దోమైస్సస్థానమాస్థితైః ॥

స్త్రీ పురుషు లొకరినొకరు ప్రేమకాళ్యములచే నురదించుకొని సంతోషమువల్లనే పండితవలయు స్త్రీ భర్తయంటే మనముగలదై వాగుగ నుంచబడిన

గలదై కల్గిల బంధవలయు, అట్లగుటచే న్నుసాన స్థితవాతాదిదోషములచే నీజుమను
గ్రహించును కావున స్త్రీ రతి కాలమునందు కామలీ లేకమాచేనుపరతి మొదలగుక్రిడా
లేదములతోను పురుషాయిత బంధములతోను రమించుట సత్సంకానము గోరువారికి
దగదు.

యోభార్యాయా మృతౌమోహాదంగనేవ ప్రవర్తతే తతఃస్త్రీ
చేష్టితాకాగోజాయతేమండసంజ్ఞికః ॥ ఋతౌపురుషవద్వాపి ప్రవర్తేతాం
గనాయది । తత్రేకన్యాయదిభవేత్ సాభవేన్నరచేష్టితా ॥

పురుషుడు తనభార్యయందు ఋతుకాలమున మోహవిప్లుడై యుపరతియొనర్చిన
స్త్రీయొక్క చేష్టులు ఆకారముగల వీర్యరహితుడగు పురుడుకలుగును, వీడు మండుదన
బడును స్త్రీ తనపురుషునితో ఋతుకాలముందు నుపరతిని సల్పుటచే కన్యకజనించిన
పురుషచేష్టులు కలిగియుండును, అనగా పురుషునివలె స్వతంత్రముగ వ్యవహరించునది
యే కామకాంతిసొందక చర్తమయలింగ ధారిణులగు స్త్రీలతో సంభాగముచేయునది
యే ననియెరుంగవలయు, ఇందుకు నివర్తనముగా జ్యోతిశాస్త్రమునందు జన్మకాలగహ
సంపత్తినిబట్టి స్త్రీలకిట్టి స్వభావము గలుగునని చెప్పబడియున్నది ॥ శ్లో ॥ శుకానీతా
యది పరస్పరభాగసంస్థా క్రాంతే చ దృష్టిపథగా పురుషే కుటాంకః । స్త్రీణామతీవ
మవవాగ్ని మథ పవృద్ధి స్త్రీని స్సమంచ పురుషాకృతి భీరమేచ్ఛ ॥

స్త్రీ పురుషులు కలిసినప్పుడు ముందుగా పురుషుడు శుక్రమునువిడచిన కూరుడును
బలవంతుడను ధైర్యవంతుడునగు కొమరుడుగలుగును, ముందుగా స్త్రీ ఆర్తవముతోవిడచిన
రూపవర్తియగు కొమరైయుకలుగును, కావుననే కొన్ని పురుషగర్భములు తల్లిపోలిక
గలవిగను కొన్ని స్త్రీ గర్భములు తండ్రిపోలిక గలవిగనుండును.

• బాలని బెవరించినను అకస్మాతుగ నిద్రలేసినను భయపడును తటాకాన లేవనెత్తి
నను మీదికెగరవేసినను శిశువునకు వాతాది దోషములుచేరును కూర్పుంపదెట్టినయెడల
మరుగుజ్జు తనముకలుగును కావున నిట్టిపనులను బాలనిమేలు కొరవారు చేయకూడదు,

ప్రసవించిన స్త్రీకి గనుబాలు కొరత అయినయెడల రోగములేనిది ముసలితనము
కాల్గము లేక మధ్య యవ్వనముగలది మిక్కిలి పొడుగు పొట్టి లావు స్పష్టముగాక సమా
నముగనుండునది మంచినములుగలది ఆకలేనిది విడ్డలుకలది క్రేలాడు పెదవులులేనిది
క్రేలాడక పూర్ణవృత్తములుగాక సమానముగ నుండెడి చమ్మలుగలవి వికృతాంగములు
వ్యసనములేనిది ప్రేమకలదియునగు, వానిని బాలని అహగ్యముకొరక యేర్పరచవలయు,
అలాది దుర్బల్యము అయినయెడల బాలనియభిమునకు వ్యక్తలేకునను క్రేలాడు కుదములు

